

Opinion of the Board (Art. 70.1.s)

**Lausunto 14/2021 Euroopan komission ehdotuksesta
asetuksen (EU) 2016/679 mukaiseksi
täytäntöönpanopäätökseksi Yhdistyneen kuningaskunnan
henkilötietojen suojan riittävydestä**

Hyväksytty 13. huhtikuuta 2021

Translations proofread by EDPB Members.
This language version has not yet been proofread.

SISÄLLYSLUETTELO

1. TIIVISTELMÄ	4
1.1. Lähtymisalueet	5
1.2. Haasteet	5
1.2.1. Yleistä	6
1.2.2. Yleiset tietosuojanäkökohdat	6
1.2.3. Viranomaisten pääsy Yhdistyneeseen kuningaskuntaan siirrettyihin tietoihin	8
1.3. Päätelmät	11
2. JOHDANTO.....	11
2.1. Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojakehys.....	11
2.2. Euroopan tietosuojaneuvoston arvioinnin laajuus	12
2.3. Yleiset huomautukset ja huolenaiheet	14
2.3.1. Yhdistyneen kuningaskunnan tekemät kansainväliset sitoumukset.....	14
2.3.2. Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojakehysten mahdollinen tuleva eroavuus.....	14
3. YLEISET TIETOSUOJANÄKÖKOHDAT	16
3.1. Sisältöä koskevat periaatteet	16
3.1.1. Oikeus tietoihin pääsyyn, niiden oikaisemiseen, poistamiseen ja vastustamiseen	17
3.1.2. Tietojen edelleen siirtämistä koskevat rajoitukset	22
3.2. Menettely- ja täytäntöönpanomekanismit.....	30
3.2.1 Toimivaltainen riippumaton valvontaviranomainen	30
3.2.2. Sellainen tietosuojajärjestelmä, jolla varmistetaan sääntöjen noudattamisen hyvä taso.....	31
3.2.3. Tietosuojajärjestelmän on tarjottava tukea ja apua rekisteröidyille oikeuksiensa käyttämisessä sekä asianmukaiset oikeussuojakeinot	32
4. YHDISTYNEEN KUNINGASKUNNAN VIRANOMAISTEN PÄÄSY EU:STA SIIRRETTYIHIN HENKILÖTIETOIHIN JA NIIDEN KÄYTTÖ.....	32
4.1. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten pääsy tietoihin ja niiden käyttö rikosalan lainvalvontatarkoituksessa	32
4.1.1. Oikeusperustat ja sovellettavat rajoitukset/suojatoimet	32
4.1.2. Kerättyjen tietojen jatkokäyttö lainvalvontatarkoituksiin (johdanto-osan 140–154 kappale).....	35
4.1.3. Valvonta.....	36
4.2. Tietosuoja kansallisen turvallisuuden alalla koskeva yleinen oikeudellinen kehys	37
4.2.1. Kansalliset turvallisuustodistukset (national security certificate).....	37

4.2.2. Oikeus tietojen oikaisemiseen ja poistamiseen.....	38
4.2.3. Kansalliseen turvallisuuteen liittyvät poikkeukset	38
4.3. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten pääsy tietoihin ja niiden käyttö kansalliseen turvallisuuteen liittyviin tarkoituksiin	38
4.3.1. Oikeusperustat, rajoitukset ja suojatoimet – Kansalliseen turvallisuuteen liittyvät tutkintavaltuudet.....	39
4.3.2. Kerättyjen tietojen jatkokäyttö kansalliseen turvallisuuteen liittyviin tarkoituksiin ja tietojen luovuttaminen ulkomaille	50
4.3.3. Valvonta.....	54
4.3.4. Muutoksenhaku.....	55

Euroopan tietosuojaneuvosto, joka

ottaa huomioon luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta 27 päivänä huhtikuuta 2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679, jäljempänä 'yleinen tietosuojasetus', 70 artiklan 1 kohdan s alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta, jäljempänä 'ETA', tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen liitteen XI ja pöytäkirjan 37, sellaisina kuin ne ovat muutettuina 6 päivänä heinäkuuta 2018 annetulla ETA:n sekakomitean päätöksellä N:o 154/2018¹,

ottaa huomioon työjärjestyksensä 12 ja 22 artiklan,

ON ANTANUT SEURAAVAN LAUSUNNON:

1. TIIVISTELMÄ

1. Euroopan komissio hyväksyi 19. helmikuuta 2021 yleisen tietosuojasetuksen mukaisen ehdotuksen täytäntöönpanopäätökseksi, jäljempänä 'päätoisehdotus', Yhdistyneen kuningaskunnan henkilötietojen suojan riittävydestä.² Tämän jälkeen komissio aloitti sen virallisen hyväksymismenettelyn.
2. Komissio pyysi samana päivänä lausuntoa Euroopan tietosuojaneuvostolta.³ Tietosuojaneuvoston arviointi Yhdistyneen kuningaskunnan tarjoaman tietosuojan tason riittävydestä on tehty itse päätoisehdotuksen tarkastelun ja komission toimittaman asiakirja-aineiston analyysin perusteella.
3. Tietosuojaneuvosto keskittyi arvioimaan sekä päätoisehdotuksen yleisiä yleisen tietosuojasetuksen näkökohtia että viranomaisten pääsyä ETA:sta siirrettyihin henkilötietoihin lainvalvonnan ja kansallisen turvallisuuden perusteella, mukaan lukien yksityishenkilöiden käytettävissä olevat oikeussuojakeinot ETA:ssa. Tietosuojaneuvosto arvioi myös, ovatko Yhdistyneen kuningaskunnan oikeudellisen kehyksen mukaiset suojatoimet käytössä ja ovatko ne tehokkaita.
4. Tietosuojaneuvosto on käyttänyt tässä työssä pääasiallisena viitteenä helmikuussa 2018 hyväksytyjä yleistä tietosuojasetusta koskevia tietosuojan riittävyden viitearvojaan⁴ ja tietosuojaneuvoston suosituksia 2/2020 tiedustelua koskevista eurooppalaisista olennaisista takeista⁵.

---

¹ Viittauksilla "jäsenvaltioihin" tarkoitetaan tässä lausunnossa ETA:n jäsenvaltioita.

² Ks. Euroopan komission lehdistötiedote, Tietosuojat: Euroopan komissio käynnistää henkilötietojen siirtoa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan koskevan prosessin, 19. helmikuuta 2021 (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/ip_21_661).

³ Ks. edellinen alaviite.

⁴ Ks. 29 artiklan mukaisen tietosuojatyöryhmän 28. marraskuuta 2017 antama lausunto, sellaisena kuin se on viimeksi tarkistettuna ja hyväksyttynä 6. helmikuuta 2018, WP 254 rev.01 (Euroopan tietosuojaneuvoston hyväksymä, ks. <https://edpb.europa.eu/our-work-tools/general-guidance/endorsed-wp29-guidelines>).

⁵ Ks. Euroopan tietosuojaneuvoston suositukset 2/2020 tiedustelua koskevista eurooppalaisista olennaisista takeista, hyväksytty 10. marraskuuta 2020 (https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/recommendations/recommendations-022020-european-essential-guarantees_fi).

1.1. Lähentymisalueet

5. Tietosuojaneuvoston keskeisenä tavoitteena on antaa komissiolle lausunto Yhdistyneessä kuningaskunnassa yksityishenkilöille tarjottavan tietosuojan tason riittävydestä. On tärkeää huomata, että tietosuojaneuvosto ei odota Yhdistyneen kuningaskunnan oikeudellisen kehysten vastaavan EU:n tietosuojalainsäädäntöä.
6. Tietosuojaneuvosto muistuttaa kuitenkin, että yleisen tietosuoja-asetuksen 45 artiklassa ja Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä edellytetään, että kolmannen maan lainsäädäntö on yhdenmukaistettava yleisessä tietosuoja-asetuksessa vahvistettujen peruseriaatteiden kanssa niin, että sillä voidaan katsoa tarjottavan riittävä tietosuojan taso. Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojakehys perustuu suurelta osin EU:n tietosuojakehykseen (erityisesti yleiseen tietosuoja-asetukseen ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (EU) 2016/680, jäljempänä 'rikosasioiden tietosuojadirektiivi'), mikä johtuu siitä, että Yhdistynyt kuningaskunta oli EU:n jäsenvaltio 31. tammikuuta 2020 saakka. Lisäksi Yhdistyneen kuningaskunnan vuoden 2018 tietosuojalain (Data Protection Act 2018), joka tuli voimaan 23. toukokuuta 2018 ja jolla kumottiin Yhdistyneen kuningaskunnan vuoden 1998 tietosuojalaki (Data Protection Act 1998), täsmennetään yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamista Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä ja sillä saatetaan EU:n rikosasioiden tietosuojadirektiivi osaksi kansallista lainsäädäntöä. Laissa myös säädetään valtuuksien myöntämisestä ja velvollisuuksien asettamisesta Yhdistyneen kuningaskunnan kansalliselle tietosuojaviranomaiselle eli tietovaltuutetun toimistolle (Information Commissioner's Office, jäljempänä 'ICO'). Sen vuoksi tietosuojaneuvosto toteaa, että Yhdistynyt kuningaskunta on suurelta osin ottanut huomioon yleisen tietosuoja-asetuksen tietosuojakehyksessään.
7. **On selvää, että tietosuojaneuvosto on todennut useiden näkökohtien olevan olennaisilta osin vastaavia, sillä sen analysoitavana ovat EU:n jäsenvaltiona viime aikoihin asti olleen kolmannen maan lainsäädäntö ja käytäntö.**
8. Tietosuojaneuvosto panee merkille, että yleisen tietosuoja-asetuksen kehys ja Yhdistyneen kuningaskunnan oikeudellinen kehys vastaavat tietosuojan alalla pitkälti toisiaan keskeisten säännösten osalta. Näitä ovat muun muassa käsitteet (esimerkiksi henkilötiedot, henkilötietojen käsittely ja rekisterinpitäjä), perusteet lailliselle ja asianmukaiselle tietojenkäsittelylle oikeutettuja tarkoituksia varten, käyttötarkoitussidonnaisuus, tietojen laatu ja oikeasuhteisuus, tietojen säilyttäminen, turvallisuus ja luottamuksellisuus, läpinäkyvyys, erityiset tietoryhmät, suoramarkkinointi sekä automaattinen päätöksenteko ja profilointi.

1.2. Haasteet

9. Yhdistynyt kuningaskunta oli viime aikoihin asti EU:n jäsenvaltio, ja tietosuojaneuvosto on siksi sen lainsäädäntöä ja käytäntöä analysoidessaan todennut, että monet näkökohdat ovat olennaisilta osin vastaavia. Tietosuojaneuvosto on samalla päättänyt keskittyä niihin näkökohtiin, joiden osalta se katsoo, että tarvitaan tarkempaa ja yksityiskohtaisempaa tarkastelua, ottaen huomioon asemansa tietosuojan tason riittävyttä koskevan päätelmän hyväksymisprosessissa ja aikarajoitteet.
10. Haasteita on kuitenkin edelleen, ja tietosuojaneuvosto katsoo, että seuraavia seikkoja olisi arvioitava tarkemmin sen varmistamiseksi, että tietosuojan taso on olennaisilta osin vastaava, ja että komission olisi seurattava Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojan tasoa tiiviisti.

1.2.1. Yleistä

11. Ensimmäinen ja yleinen haaste liittyy Yhdistyneen kuningaskunnan koko tietosuoja koskevan oikeusjärjestelmän kehityksen seurantaan. Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus on ilmoittanut aikovansa kehittää erillisiä ja riippumattomia tietosuojapolitiikkoja, joilla saatetaan poiketa EU:n tietosuojalainsäädännöstä. Tällaiset poliittiset julistukset eivät ole vielä toteutuneet Yhdistyneen kuningaskunnan oikeudellisessa kehityksessä. Tämä mahdollinen tuleva **eroavuus saattaa kuitenkin vaarantaa EU:sta siirrettävien henkilötietojen suojan tason säilyttämisen. Komissiota pyydetään sen vuoksi seuraamaan tiiviisti tällaista kehitystä sen jälkeen, kun sen tietosuojan riittävyttä koskeva päätös on tullut voimaan, ja ryhtymään tarvittaviin toimiin, muun muassa muuttamalla päätöstä ja/tai lykkäämällä sen soveltamista tarvittaessa.**

1.2.2. Yleiset tietosuojanäkökohdat

12. Ensinnäkin **vuoden 2018 tietosuojalain liitteessä 2 olevan 1 osan 4 kohdassa** säädetty niin kutsuttu ”**maahanmuuttopoikkeus**” (immigration exemption) **on laajasti muotoiltu**. Sitä sovelletaan myös silloin, kun rekisterinpitäjä ei kerää henkilötietoja maahanmuuton valvontaa varten vaan antaa ne sellaisen toisen rekisterinpitäjän käyttöön, joka käsittelee näitä henkilötietoja maahanmuuton valvontaa varten.
13. Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota selvittämään, missä vaiheessa menettelyn Open Rights Group & Anor, R (On the Application Of) v. Secretary of State for the Home Department & Anor [2019] EWHC 2562 käsittely on, ja koska tämä tuomio ei ole lopullinen (oikeusvoima), tarkistamaan, vahvistetaanko se tai tarkistetaanko sitä muutoksenhakutuomiossa, ottaen huomioon mahdolliset tätä koskevat päivitetty tiedot. Komissiota pyydetään myös täsmentämään menettelyä päätöksessä. **Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota myös antamaan tietosuojan riittävyttä koskevassa päätöksessä lisätietoja maahanmuuttopoikkeuksesta⁶ ja erityisesti tällaisen laajan poikkeuksen välttämättömyydestä ja oikeasuhteisuudesta Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä ja ottaen erityisesti huomioon laaja henkilöllinen soveltamisala.** Samalla tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota tutkimaan tarkemmin, onko Yhdistyneen kuningaskunnan oikeudellisessa kehityksessä olemassa lisäsuojatoimia tai voitaisiinko niitä harkita toteutettavan esimerkiksi oikeudellisesti sitovilla välineillä, joilla täydennettäisiin maahanmuuttopoikkeusta parantamalla sen ennakoitavuutta ja rekisteröidyille tarjottavia suojatoimia, mikä mahdollistaisi myös välttämättömyyttä ja oikeasuhteisuutta koskevien vaatimusten paremman ja nopean arvioinnin ja seurannan.
14. Toiseksi tietosuojaneuvosto on yksilöinyt tiettyjä Yhdistyneen kuningaskunnan oikeudelliseen kehitykseen liittyviä näkökohtia, jotka **koskevat tietojen siirtämistä edelleen** ja jotka saattavat heikentää ETA:sta siirrettävien henkilötietojen tietosuojan tasoa, vaikka tietosuojaneuvosto myöntää, että Yhdistynyt kuningaskunta on pääosin ottanut huomioon yleisen tietosuoja-asetuksen V luvun tietosuojakehyksessään.

---

⁶ Myös tuloksista, jotka saadaan meneillään olevasta maahanmuuttopoikkeuksen käytön tarkastelusta, johon viitataan Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen tietosuojan riittävydestä käytäviä keskusteluja varten laaditun perustelukehysten (Explanatory Framework for Adequacy Discussions) sivulla viisi, E3 jakso: liite 2 rajoitukset, 13. maaliskuuta 2020 ([https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/87223/2/E - Narrative on Restrictions.pdf](https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/87223/2/E_-_Narrative_on_Restrictions.pdf)).

15. Yleisen tietosuojasetuksen 44 artiklassa⁷ säädetään, että henkilötietoja voidaan siirtää ja siirtää edelleen vain, jos yleisessä tietosuojasetuksessa taattua luonnollisten henkilöiden suojelun tasoa ei vaaranneta. **Tämä tarkoittaa sitä, että Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön on vastattava ”olennaisilta osin” EU:n lainsäädäntöä, kun on kyse tulevan tietosuojan riittävyttä koskevan päätöksen nojalla Yhdistyneeseen kuningaskuntaan siirrettyjen henkilötietojen käsittelystä, ja että Yhdistyneessä kuningaskunnassa sovellettavilla kyseisten tietojen kolmansiin maihin edelleen siirtämistä koskevilla säännöillä on varmistettava, että olennaisilta osin vastaava suojan taso säilyy.**
16. Vaikka tietosuojaneuvosto panee merkille, että Yhdistyneellä kuningaskunnalla on oikeudellisen kehityksensä puitteissa valmiudet tunnustaa, että alueen tietosuojan taso on Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojakehyksen kannalta riittävä, tietosuojaneuvosto haluaa korostaa, että nämä alueet eivät ehkä vielä hyötyisi tietosuojan tason riittävyttä koskevasta komission päätöksestä ja että sillä ei varmistettaisi tietosuojan tason vastaavan ”olennaisilta osin” ETA:ssa taattua suojan tasoa. Tämä saattaa johtaa ETA:sta siirrettävien henkilötietojen suojaa koskeviin mahdollisiin riskeihin erityisesti, jos Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojakehys poikkeaa tulevaisuudessa unionin säännöstöstä. Lisäksi Yhdistynyt kuningaskunta on jo tunnustanut, että niiden kolmansien maiden tietosuojan taso, joiden tietosuojan tason riittävyden komissio on todennut direktiivin 95/46/EY⁸ nojalla, on riittävä, kun taas komissio tarkastelee näitä havaintoja pian uudelleen, eikä uudelleentarkastelun päätelmiä vielä tunneta.
17. **Edellä mainituissa tilanteissa komission olisi täytettävä seurantatehtävänsä, ja jos ETA:sta siirrettävien henkilötietojen suojan taso ei ole enää olennaisilta osin samantasoinen, komission olisi harkittava tietosuojan riittävyttä koskevan päätöksen muuttamista niin, että otetaan käyttöön ETA:sta siirrettäviä tietoja koskevia erityisiä suojoitoksia, ja/tai tietosuojan riittävyttä koskevan päätöksen soveltamisen keskeyttämistä.**
18. Komissiota pyydetään **Yhdistyneen kuningaskunnan ja kolmansien maiden välillä tehtyjen kansainvälisten sopimusten osalta** tarkastelemaan Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojakehyksen ja sen kansainvälisten sitoumusten vuorovaikutusta lukuun ottamatta Yhdistyneen kuningaskunnan ja Amerikan Yhdysvaltojen, jäljempänä ’Yhdysvallat’, pääsystä sähköisiin tietoihin vakavan rikollisuuden torjumiseksi koskevaa sopimusta⁹, jäljempänä ’Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen CLOUD Act -sopimus’, erityisesti sen varmistamiseksi, että tietosuojan taso säilyy, kun henkilötietoja siirretään EU:sta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan tietosuojan riittävyttä koskevan päätöksen perusteella ja sen jälkeen edelleen muihin kolmansiin

---

⁷ ”Sellaisten henkilötietojen siirto, joita käsitellään tai joita on tarkoitus käsitellä kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle siirtämisen jälkeen, toteutetaan vain jos rekisterinpitäjä ja henkilötietojen käsittelijä noudattavat tässä luvussa vahvistettuja edellytyksiä ja ellei tämän asetuksen muista säännöksistä muuta johdu; tämä koskee myös henkilötietojen siirtämistä edelleen kyseisestä kolmannesta maasta tai kansainvälisestä järjestöstä toiseen kolmanteen maahan tai toiselle kansainväliselle järjestölle. Kaikkia tämän luvun säännöksiä on sovellettava, jotta varmistetaan, että tällä asetuksella taattua luonnollisten henkilöiden henkilötietojen suojan tasoa ei vaaranneta.”

⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY, annettu 24 päivänä lokakuuta 1995, yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta (EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31).

⁹ Ks. Agreement between the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and the Government of the United States of America on Access to Electronic Data for the Purpose of Countering Serious Crime (Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen ja Amerikan yhdysvaltojen hallituksen välinen sopimus pääsystä sähköisiin tietoihin vakavan rikollisuuden torjumiseksi), Washington, Yhdysvallat, 3. lokakuuta 2019 (<https://www.gov.uk/government/publications/ukusa-agreement-on-access-to-electronic-data-for-the-purpose-of-countering-serious-crime-cs-usa-no62019>).

maihiin, ja seuraamaan jatkuvasti sellaisten Yhdistyneen kuningaskunnan ja kolmansien maiden välisten kansainvälisten sopimusten tekemistä, jotka saattavat heikentää EU:ssa säädetyin henkilötietojen suojan tasoa, ja reagoimaan tarvittaessa tähän.

19. Komissiota pyydetään lisäksi seuraamaan, varmistetaanko Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen CLOUD Act -sopimuksella asianmukaiset lisäsuojatoimet, kun otetaan huomioon asianomaisten tietoryhmien arkaluonteisuus ja ainoat vaatimukset, jotka koskevat sähköisen näytön siirtoa suoraan palveluntarjoajilta Yhdysvaltoihin eikä viranomaiselta toiselle, ja arvioimaan myös, missä olosuhteissa suojatoimia voidaan tarjota panemalla asianmukaisesti täytäntöön EU:n ja Yhdysvaltojen puitesopimuksen¹⁰ mukauttaminen.
20. Lisäksi tietosuojaneuvosto toteaa, että tietojen siirtämistä edelleen Yhdistyneestä kuningaskunnasta toiseen kolmanteen maahan voidaan suorittaa myös **Yhdistyneen kuningaskunnan sovellettavan tietosuojalainsäädännön¹¹ mukaisten tiedonsiirtovälineiden perusteella**. Asiassa Schrems II annetun tuomion¹² mukaisesti tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota antamaan tietosuojan riittävyttä koskevassa päätöksessä takeet siitä, että tarvittavat suojatoimet toteutetaan tehokkaasti niin, että otetaan huomioon myös vastaanottavan kolmannen maan lainsäädäntö.
21. Siltä osin kuin on kyse **yleisen tietosuojasetuksen 48 artiklan mukaisen suojan** puuttumisesta Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä, tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota antamaan lisätakeita ja erityisiä viittauksia Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntöön, joilla varmistetaan, että Yhdistyneen kuningaskunnan oikeudellisen kehityksen mukainen suojan taso vastaa olennaisilta osin ETA:ssa taattua suojan tasoa.
22. **Menettely- ja täytäntöönpanomekanismien** osalta tietosuojaneuvosto toteaa, että se, että riippumaton valvontaviranomainen on olemassa ja toimii tehokkaasti, se, että on olemassa järjestelmä, jolla varmistetaan sääntöjen noudattamisen hyvä taso, sekä se, että on olemassa järjestelmä, jonka avulla ETA:ssa asuvat yksityishenkilöt voivat käyttää asianmukaisia oikeussuojakeinoja, jotta he voivat käyttää oikeuksiaan ja hakea muutosta kohtaamatta raskaita hallinnollisia ja oikeudellisia muutoksenhakekkeitä koskevia esteitä, ovat eurooppalaisen tietosuojakehyksen keskeisiä osatekijöitä.
23. Tietosuojaneuvosto toteaa, että Yhdistynyt kuningaskunta on ottanut yleisesti huomioon yleisen tietosuojasetuksen asiaankuuluvat säännökset Yhdistyneen kuningaskunnan yleisessä tietosuojasetuksessa ja vuoden 2018 tietosuojalainsäädännössä. Komissiota pyydetään kuitenkin seuraamaan jatkuvasti Yhdistyneen kuningaskunnan oikeudellisen kehityksen ja käytännön kehitystä, joka saattaa vaikuttaa haitallisesti näihin aloihin.

1.2.3. Viranomaisten pääsy Yhdistyneeseen kuningaskuntaan siirrettyihin tietoihin

24. Tietosuojaneuvosto panee merkille Yhdistyneen kuningaskunnan turvallisuus- ja tiedustelupalveluihin sovellettavan oikeudellisen kehityksen merkittävät ja erityisesti viestintätietojen sieppaamisen ja hankinnan osalta tehdyt muutokset. Tietosuojaneuvosto katsoo, että nämä muutokset ovat muun muassa vastaus Euroopan unionin tuomioistuimessa ja Euroopan

---

¹⁰ Ks. Amerikan yhdysvaltojen ja Euroopan unionin sopimus rikosten ennalta estämiseen, tutkimiseen, paljastamiseen ja rikoksia koskeviin syytetoimiin liittyvien henkilötietojen suojasta, joulukuun 2016 (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3A3104_8).

¹¹ Ks. Yhdistyneen kuningaskunnan yleisen tietosuojasetuksen 46 ja 47 artikla.

¹² Ks. asiassa Schrems II annettu tuomio.

ihmisoikeustuomioistuimessa vireille pantuihin menettelyihin ja tässä yhteydessä niissä lähiaikoina annettuihin tuomioihin.

25. Tietosuojaneuvosto on erityisen tyytyväinen siihen, että Yhdistynyt kuningaskunta on perustanut tutkintavaltuuksia käsittelevän erikoistuneen hallintotuomioistuimen (Investigatory Powers Tribunal, jäljempänä 'IPT'). IPT on toimivaltainen käsittelemään tapauksia, joissa käsitellään lainvalvontaviranomaisten ja tiedustelupalvelujen käyttämiä tutkintavaltuuksia. Tietosuojaneuvosto katsoo näin ollen, että IPT toimii Euroopan unionin perusoikeuskirjan, jäljempänä 'perusoikeuskirja', 47 artiklassa tarkoitettuna asianmukaisena tuomioistuimena.
26. Lisäksi tietosuojaneuvosto panee tyytyväisenä merkille "oikeusvaltuutettujen" (judicial commissioner) käyttöönoton vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevalla lailla (Investigatory Powers Act 2016) ja pitää sitä merkittävänä parannuksena. Se katsoo, että oikeusvaltuutettujen tärkeänä tehtävänä on hyväksyä yksittäisissä tapauksissa etukäteen erilaisia valvontatoimenpiteitä, mukaan lukien viestintätietojen kohdennettu sieppaaminen ja laajamittainen hankkiminen (niin kutsuttu "kaksoisvarmistusmenettely" [double lock procedure]).
27. Tämän lisävalvonnan vaikuttavuuden arvioimiseksi tietosuojaneuvosto katsoo kuitenkin, että on tarpeen selvittää tarkemmin tapauksia, joissa tietojen laillinen sieppaaminen ilman tutkintavaltuuksien valvojan (Investigatory Powers Commissioner, jäljempänä 'IPC') tai oikeusvaltuutettujen hyväksyntää on mahdollista. Se kehottaa komissiota jatkamaan arviointia ja osoittamaan, että Yhdistyneen kuningaskunnan oikeudellinen kehys sisältää asianmukaiset suoja-toimet myös sellaisten tapausten varalta, joissa ei sovelleta kaksoisvarmistusmenettelyä. Tämä voidaan tehdä muun muassa yksityishenkilöille tarjottavien tehokkaiden jälkikäteisvalvonta- ja oikeussuojakeinojen avulla ja varmistaa siten riittävä tietosuojan taso, joka vastaa olennaisilta osin EU:ssa taattua suojan tasoa.
28. Lisäksi tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota arvioimaan tarkemmin edellytyksiä, joiden täytyessä kiireellisyyteen voidaan vedota, ja selvittämään mahdollisia tapoja, joilla asianomaiset rekisteröidyt voivat käyttää oikeuksiaan, ja mahdollisia muutoksenhakekeinoja, joita heille tarjotaan laitteiden häirintäoperaatioiden yhteydessä ja erityisesti tapauksissa, joissa kaksoisvarmistusmenettelystä poiketaan.
29. Lisäksi tietosuojaneuvosto katsoo, että laajamittaista tietojen sieppaamista on vielä selvennettävä ja arvioitava erityisesti valintakriteerien valinnan ja soveltamisen osalta, jotta voidaan selvittää, missä määrin pääsy henkilötietoihin on Euroopan unionin tuomioistuimen asettaman kynnyksen mukainen ja mitä takeita on otettu käyttöön niiden henkilöiden perusoikeuksien suojaamiseksi, joiden tietoja tässä yhteydessä siepataan, myös tietojen säilytysaikojen osalta. Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten valvontaviranomaisten tekemä riippumaton arviointi olisi erityisen hyödyllinen. Tietosuojaneuvosto korostaa myös, että vaikuttaa erityisen tärkeältä, että "ulkomaihin liittyvä viestintä" (overseas-related communications), joka kuuluu laajamittaisen tietojen sieppaamisen piiriin, vaikuttaa viittaavan siihen, että Yhdistynyt kuningaskunta voisi suoraan siepata ja kerätä laajamittaisesti tietoja EU:ssa, mukaan lukien EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä siirrettävät tiedot, jotka kuuluisivat päätösehdotuksen soveltamisalaan. Tämän näkökohdan tärkeyden vuoksi tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota seuraamaan tiiviisti tilanteen kehittymistä.
30. Tietosuojaneuvosto korostaa vielä laajamittaisen tietojen sieppaamisen osalta Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ja Euroopan unionin tuomioistuimen toteuttamaa johdonmukaista arviointia ja muistuttaa huolenaiheista, jotka liittyvät sekundaarisiin tietoihin, joihin olisi niiden

arkaluonteisuuden vuoksi sovellettava erityisiä suojatoimia. Tietosuojaneuvosto kehottaa siksi komissiota arvioimaan huolellisesti, varmistetaanko Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaisilla suojatoimilla tällaiselle henkilötietoryhmälle tietosuojan taso, joka vastaa olennaisilta osin EU:ssa taattua suojan tasoa.

31. Tietosuojaneuvosto on tässä yhteydessä tietoinen siitä, että tiedustelu- ja turvallisuusvaliokunnan (Intelligence and Security Committee) vuoden 2016 laajamittaiseen toimintaan liittyviä valtuuksia koskeva julkinen raportti¹³ koskee käytäntöjä, jotka perustuvat edelliseen oikeudelliseen kehykseen, joka korvattiin myöhemmin vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskeva lailla. Se katsoo kuitenkin, että Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten valvontaviranomaisten on edelleen arvioitava ja valvottava riippumattomasti automaattisten käsittelyvälineiden käyttöä, ja kehottaa komissiota arvioimaan edelleen tätä kysymystä ja suojatoimia, joita ETA:n rekisteröidyille annettaisiin ja/tai voitaisiin antaa tässä yhteydessä.
32. Tietosuojaneuvosto yhtyy IPC:n näkemykseen, jonka mukaan tarvitaan lisätarkastelua ja -seurantaa sen varmistamiseksi, että suojatoimia, joita toimivaltaiset viranomaiset käytännössä soveltavat kansallisen turvallisuuden ja tiedustelutoiminnan alalla asiaa koskevan lainsäädännön noudattamatta jättämisen korjaamiseksi, ylläpidetään ja parannetaan edelleen. Tietosuojaneuvosto on tyytyväinen myös siihen, että IPC tarkasteli vuonna 2019 uudelleen tietojen laajamittaisen sieppaamisen tarkastamista koskevaa lähestymistapaansa. Uudelleentarkastelussa tarkasteltiin huolellisesti teknisesti monimutkaisia tapoja, joilla tietojen laajamittaista sieppaamista tosiasiallisesti toteutetaan, ja siinä sitouduttiin sisällyttämään Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen mainitsema valinta- ja hakukriteerien yksityiskohtainen tarkastelu tietojen laajamittaista sieppaamista koskeviin tarkastuksiin vuodesta 2020 alkaen. Tämän näkökohdan tärkeyden vuoksi tietosuojaneuvosto on huolissaan siitä, että IPC ei ole vielä tutkinut valinta- ja hakukriteereitä yksityiskohtaisesti, ja kehottaa komissiota seuraamaan tiiviisti kehitystä tässä suhteessa erityisesti siksi, että tällaisen valvonnan konkreettista muotoa ei ole vielä selkiytetty.
33. Tietosuojaneuvosto korostaa, että kun on kyse tietojen luovuttamisesta ulkomaille, Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä säädetyn kansallista turvallisuutta koskevan poikkeuksen soveltaminen voi johtaa siihen, että ei ole suojatoimia, joilla varmistettaisiin, että myös käyttötarkoitussidonnaisuuden, tarpeellisuuden ja oikeasuhteisuuden periaatteita noudatetaan tai edellytetään, että myös kohdemaana olevassa kolmannessa maassa tarjotaan riittävät yksityishenkilöiden oikeudet sekä valvontaa ja oikeussuojaa koskevat oikeudet tai että näitä oikeuksia noudatetaan. Tietosuojaneuvosto suosittelee siksi, että komissio tutkii tarkemmin Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä säädettyjä yleisiä suojatoimia, kun on kyse tietojen luovuttamisesta ulkomaille, erityisesti kansallista turvallisuutta koskevien poikkeusten soveltamisen kannalta.
34. Tietosuojaneuvosto on myös huolissaan muista tietojen jakamisen ja luovuttamisen muodoista, jotka perustuvat muihin välineisiin ja erityisesti Yhdistyneen kuningaskunnan muiden kolmansien maiden kanssa tekemiin erilaisiin kansainvälisiin sopimuksiin varsinkin silloin, kun nämä välineet, kuten Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen viestintätiedustelusopimus (Communication Intelligence Agreement), eivät ole yleisön saatavilla. Tällaisen sopimuksen vaikutus voisi johtaa

---

¹³ Ks. Report of the bulk powers review, riippumaton terrorismia koskevan lainsäädännön valvoja (Independent Reviewer of Terrorism Legislation), elokuu 2016 (<https://terrorismlegislationreviewer.independent.gov.uk/wp-content/uploads/2016/08/Bulk-Powers-Review-final-report.pdf>).

sellaisten yksilöityjen suoja-toimien kiertämiseen, jotka koskevat henkilötietojen saatavuutta ja käyttöä kansalliseen turvallisuuteen liittyvissä tarkoituksissa. Tietosuojaneuvosto katsoo, että se, että kolmansien maiden kanssa tehdään tiedusteluyhteistyötä koskevia kahden- tai monenvälisiä sopimuksia, joilla tarjotaan oikeusperusta henkilötietojen suoralle sieppaukselle ja hankinnalle tai niiden siirtämiselle näihin maihin, voi myös vaikuttaa merkittävästi kerättyjen tietojen myöhemmän käytön edellytyksiin, sillä tällaisilla sopimuksilla on todennäköisesti Yhdistyneen kuningaskunnan arvioitua tietosuojalainsäädäntöä koskeva vaikutus.

1.3. Päätelmät

35. Tietosuojaneuvosto katsoo, että Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojan riittävyttä koskeva arviointi on ainutlaatuinen, sillä Yhdistynyt kuningaskunta on aiemmin ollut EU:n jäsenvaltio. Lisäksi se olisi ensimmäinen tietosuojan riittävyttä koskeva päätös, johon sisältyy raukeamislauseke.
36. Näin ollen tietosuojaneuvosto tunnustaa, että Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU:n tietosuojakehykset vastaavat toisiaan useilla aloilla. Samalla ja komission päätösehdotuksen ja Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojalainsäädännön huolellisen analyysin jälkeen tietosuojaneuvosto on kuitenkin tunnistanut useita haasteita, joita tarkastellaan laajasti tässä lausunnossa. Tässä yhteydessä tietosuojaneuvosto haluaa korostaa komission keskeistä asemaa kaiken asiaan liittyvän Yhdistyneessä kuningaskunnassa tapahtuvan kehityksen seurannassa.
37. Edellä esitetyn perusteella tietosuojaneuvosto suosittelee, että komissio puuttuu tässä lausunnossa esitettyihin haasteisiin. Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota myös seuraamaan tiiviisti kaikkea Yhdistyneessä kuningaskunnassa tapahtuvaa asiaa koskevaa kehitystä, joka saattaa vaikuttaa henkilötietojen suojan tason olennaiseen vastaavuuteen, ja ryhtymään tarvittaessa nopeasti asianmukaisiin toimiin.

2. JOHDANTO

2.1. Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojakehyks

38. Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojakehyks perustuu suurelta osin EU:n tietosuojakehykseen (erityisesti yleiseen tietuoja-asetukseen ja rikosasioiden tietosuojadirektiiviin), mikä johtuu siitä, että Yhdistynyt kuningaskunta oli EU:n jäsenvaltio 31. tammikuuta 2020 saakka. Lisäksi Yhdistyneen kuningaskunnan vuoden 2018 tietosuojalaissa (Data Protection Act 2018), joka tuli voimaan 23. toukokuuta 2018 ja jolla kumottiin Yhdistyneen kuningaskunnan vuoden 1998 tietosuojalaki (Data Protection Act 1998), täsmennetään yleisen tietuoja-asetuksen soveltamista Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä ja sillä saatetaan EU:n rikosasioiden tietosuojadirektiivi osaksi kansallista lainsäädäntöä. Laissa myös säädetään valtuuksien myöntämisestä ja velvollisuuksien asettamisesta kansalliselle tietosuojaviranomaiselle eli Yhdistyneen kuningaskunnan ICO:lle.
39. Kuten komission päätösehdotuksen johdanto-osan 12 kappaleessa todetaan, Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus antoi vuonna 2018 lain Euroopan unionista (eroamista koskeva laki) (European Union (Withdrawal) Act 2018), jolla suoraan sovellettava EU:n lainsäädäntö sisällytetään Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntöön. Yhdistyneen kuningaskunnan ministereillä on tämän lain nojalla valtuudet antaa johdetun oikeuden säädöksiä, jotta ne voivat tehdä voimassa säilyneeseen EU:n lainsäädäntöön tarvittavat muutokset, joilla otetaan huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan EU:sta eroamisen jälkeinen kansallinen tilanne.

40. Yhdistyneessä kuningaskunnassa siirtymäkauden¹⁴ päätyttyä sovellettava oikeudellinen kehys koostuu näin ollen seuraavista säädöksistä:

- Yhdistyneen kuningaskunnan yleinen tietosuoja-asetus (United Kingdom General Data Protection Regulation), sellaisena kuin se on sisällytetty Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntöön Euroopan unionista (eroamisesta) vuonna 2018 annetulla lailla, sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 2019 tietosuoja, yksityisyyttä ja sähköistä viestintää koskevilla DPPEC-asetuksilla (Data Protection, Privacy and Electronic Communications (Amendment etc) (EU Exit) Regulations 2019)
- vuoden 2018 tietosuojalaki, sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 2019 DPPEC-asetuksilla ja vuoden 2020 tietosuoja, yksityisyyttä ja sähköistä viestintää koskevilla DPPEC-asetuksilla (Data Protection, Privacy and Electronic Communications (Amendments etc) (EU Exit) Regulations 2020) ja
- vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskeva laki.

(Nämä muodostavat yhdessä 'Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojakehyksen').

2.2. Euroopan tietosuojaneuvoston arvioinnin laajuus

41. Euroopan komission päätösehdotus perustuu Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojakehyksen arviointiin ja sen jälkeisiin Yhdistyneen kuningaskunnan hallinnon kanssa käytyihin keskusteluihin. Tietosuojaneuvoston odotetaan antavan yleisen tietosuoja-asetuksen 70 artiklan 1 kohdan s alakohdan mukaisesti riippumattoman lausunnon komission havainnoista, yksilöivän mahdolliset tietosuojan riittävyttä koskevan kehyksen puutteet ja tekevän ehdotuksia niiden korjaamiseksi.
42. Kuten yleistä tietosuoja-asetusta koskevissa tietosuojan riittävyyden viitearvoissa on mainittu, *"Euroopan komission olisi [...] toimitettava tyhjentävät tiedot siten, että tietosuojaneuvosto voi tehdä oman arviointinsa kolmannen maan tietosuojan tasosta"*¹⁵.
43. Tältä osin on huomattava, että tietosuojaneuvostolle toimitettiin ajoissa vain osa Yhdistyneen kuningaskunnan oikeudellisen kehyksen tarkastelun kannalta merkityksellisistä asiakirjoista. Tietosuojaneuvosto sai suurimman osan päätösehdotuksessa mainitusta Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännöstä ehdotuksessa mainittujen linkkien kautta. Komissio ei pystynyt toimittamaan tietosuojaneuvostolle Yhdistyneen kuningaskunnan kirjallisia selityksiä ja sitoumuksia, jotka liittyvät tätä asiaa koskevaan Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten ja komission väliseen tietojenvaihtoon.¹⁶

---

¹⁴ Siirtymäkausi päättyi 31. joulukuuta 2020, minkä jälkeen Yhdistyneessä kuningaskunnassa ei enää sovelleta EU:n lainsäädäntöä. Lisäajan, jonka aikana henkilötietojen siirtämistä ETA:sta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ei katsota siirroksi, on määrä kestä enintään 30. kesäkuuta 2021 asti.

¹⁵ Ks. WP 254 rev.01, s. 3.

¹⁶ Näitä seikkoja ovat yleisen tietosuoja-asetuksen 48 artikla (pätösehdotuksen alaviite 78); tehostetut suoja-toimet ja turvatoimenpiteet, joita rekisterinpitäjät soveltavat kansallisen turvallisuuden puitteissa suorittamansa käsittelyn yhteydessä (pätösehdotuksen alaviite 64); vaatimus, jonka mukaan rekisterinpitäjän on tapauskohtaisesti harkittava, onko tarpeen tukeutua poikkeukseen, myös siinä tapauksessa, että on annettu kansallinen turvallisuustodistus (national security certificate) (pätösehdotuksen johdanto-osan 126 kappale ja alaviite 172); se, että EU:n ja Yhdysvaltojen puitesopimuksen suojaa sovelletaan kaikkiin henkilötietoihin, jotka on tuotettu tai joita säilytetään Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen CLOUD Act -sopimuksen nojalla, riippumatta pyynnön esittävän elimen luonteesta tai tyypistä, siltä osin kuin on kyse niiden tietosuoja-

44. Edellä esitetyn perusteella ja koska tietosuojaneuvostolle on asetettu tämän lausunnon hyväksymistä koskeva määräaika (kaksi kuukautta), tietosuojaneuvosto on päättänyt keskittyä joihinkin päätösehdotuksessa esitettyihin seikkoihin ja esittää analyysinsä ja lausuntonsa niistä.
45. On selvää, että tietosuojaneuvosto on todennut useiden näkökohtien olevan olennaisilta osin vastaavia, sillä sen analysoitavana ovat EU:n jäsenvaltion viime aikoihin asti olleen kolmannen maan lainsäädäntö ja käytäntö. Tietosuojaneuvosto on tietosuojan tason riittävyden toteamisen hyväksymisprosessia koskevan tehtävänsä sekä analysoitavan lainsäädännön ja käytännön määrän vuoksi päättänyt keskittyä niihin näkökohtiin, joita on sen mielestä tarpeellisinta tarkastella lähemmin. Lisäksi Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti erittäin tärkeä osa analyysia kattaa oikeudellisen toimintaympäristön, joka koskee pääsyä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan siirrettyihin henkilötietoihin kansallisen turvallisuuden alalla, ja Yhdistyneen kuningaskunnan kansallista turvallisuutta koskevan järjestelmän käytännön. On kuitenkin muistettava, että kansallinen turvallisuus on selvästi lainsäädännön ja käytännön ala, jolla jäsenvaltioiden lainsäädäntöä ei ole yhdenmukaistettu EU:n tasolla, joten ala voi eri jäsenvaltioissa erilainen.
46. Tietosuojaneuvosto otti huomioon sovellettavan eurooppalaisen tietosuojakehyksen, mukaan lukien perusoikeuskirjan 7, 8 ja 47 artikla, joilla suojellaan oikeutta yksityis- ja perhe-elämään, oikeutta henkilötietojen suojaan ja oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen, sekä Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artikla, jolla suojellaan oikeutta yksityis- ja perhe-elämään. Edellä esitetyn lisäksi tietosuojaneuvosto otti huomioon yleisen tietosuoja-asetuksen vaatimukset ja asiaa koskevan oikeuskäytännön.
47. Tarkoituksena on antaa komissiolle lausunto Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojan tason riittävyden arvioimiseksi. Euroopan unionin tuomioistuin on kehittänyt edelleen riittävän tietosuojan tason käsitettä, jota käytettiin jo direktiivissä 95/46/EY. On tärkeää palauttaa mieleen Euroopan unionin tuomioistuimen tuomiossa Schrems I asettama vaatimus, jonka mukaan kolmannen maan "tietosuojan tason" on "pääosiltaan" vastattava tasoa, joka taataan EU:ssa, mutta "keinot, joita kyseinen kolmas maa tässä yhteydessä käyttää taatakseen tällaisen suojan tason, voivat poiketa niistä, joita unionissa käytetään".¹⁷ Tavoitteena ei näin ollen ole saavuttaa täydellistä vastaavuutta EU:n lainsäädännön kanssa, vaan varmistaa tarkasteltavana olevan lainsäädännön olennaisten ja keskeisten vaatimusten noudattaminen. Riittävä taso voidaan saavuttaa yhdistämällä toimenpiteitä, joissa huomioidaan rekisteröityjen oikeudet ja henkilötietoja käsittelevien tai niiden käsittelyä valvovien velvollisuudet sekä riippumattomien elinten toteuttama valvonta. Tietosuoja säännöt ovat kuitenkin tuloksellisia vain, jos ne ovat täytäntöönpanokelpoisia ja jos niitä

---

koskevien suojatoimien konkreettisen täytäntöönpanon yksityiskohdista, joista Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen välillä käydään vielä keskustelua, ja vahvistus siitä, että Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset antavat tämän sopimuksen tulla voimaan vasta, kun ne ovat vakuuttuneita siitä, että sen täytäntöönpano on sopimuksessa määrättyjen lakisääteisten velvoitteiden mukaista, mukaan lukien selkeys, joka koskee tietosuojavaatimusten noudattamista kaikkien tämän sopimuksen nojalla pyydettyjen tietojen osalta (pätösehdotuksen johdanto-osan 153 kappale); tilanteet, joissa tietoja siirretään EU:sta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan tämän päätösehdotuksen nojalla, ja se, että aina olisi olemassa Yhdistynyt kuningaskuntaa ja saaria koskeva yhteys (British Islands connection) ja että kaikki tällaisia tietoja koskeva laitteiden häirintä kuuluisi näin ollen vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain 13 §:n 1 momentin mukaisen pakollista määräystä koskevan vaatimuksen piiriin (pätösehdotuksen johdanto-osan 206 kappale) sekä esitetyt esimerkit operatiivisista tarkoituksista (pätösehdotuksen johdanto-osan 216 kappale ja alaviite 369).

¹⁷ Ks. unionin tuomioistuimen tuomio 6.10.2015, Maximillian Schrems v. Data Protection Commissioner, C-362/14, ECLI:EU:C:2015:650, jäljempänä 'Schrems I', 73 ja 74 kohta.

noudatetaan käytännössä. Tästä syystä näiden sääntöjen tuloksellisuuden varmistaminen edellyttää, että tarkastellaan sekä kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle siirrettäviin henkilötietoihin sovellettavien sääntöjen sisältöä että järjestelmää, jonka avulla sääntöjen tuloksellisuus varmistetaan. Tehokkaat täytäntöönpanovälineet ovat äärimmäisen tärkeitä tietosuojasääntöjen tuloksellisuuden kannalta.¹⁸

2.3. Yleiset huomautukset ja huolenaiheet

2.3.1. Yhdistyneen kuningaskunnan tekemät kansainväliset sitoumukset

48. Euroopan komissio ottaa yleisen tietosuoja-asetuksen 45 artiklan 2 kohdan c alakohdan ja yleistä tietosuoja-asetusta koskevien tietosuojan riittävyyden viitearvojen¹⁹ mukaisesti kolmannen maan tietosuojan tason riittävyyttä arvioidessaan huomioon muun muassa kolmannen maan tekemät kansainväliset sitoumukset tai muut monenvälisiin tai alueellisiin järjestelmiin osallistumisesta johtuvat velvoitteet, jotka koskevat erityisesti henkilötietojen suojaamista, sekä tällaisten velvoitteiden täytäntöönpanon. Lisäksi olisi otettava huomioon kolmannen maan liittyminen yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä 28 päivänä tammikuuta 1981 tehtyyn Euroopan neuvoston yleissopimukseen²⁰, jäljempänä 'yleissopimus 108', ja sen lisäpöytäkirjaan²¹.
49. **Tietosuojaneuvosto suhtautuu tältä osin myönteisesti siihen, että Yhdistynyt kuningaskunta on noudattanut Euroopan ihmisoikeussopimusta ja että se kuuluu Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen toimivallan piiriin. Lisäksi Yhdistynyt kuningaskunta on liittynyt yleissopimukseen 108 ja sen lisäpöytäkirjaan, allekirjoittanut yleissopimuksen 108+²² vuonna 2018 ja valmistelelee parhaillaan sen ratifiointia.**

2.3.2. Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojakehyksen mahdollinen tuleva eroavuus

50. Kuten päätösehdotuksen johdanto-osan 281 kappaleessa todetaan, komission on otettava huomioon, että kun erosopimuksessa²³ määrätty siirtymäkausi päättyy, Yhdistynyt kuningaskunta hallinnoi, soveltaa ja panee täytäntöön omaa tietosuojajärjestelmäänsä. Heti kun EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaa- ja yhteistyösopimuksen²⁴ FINPROV.10A artiklan mukaista lisäaikaa koskevaa määräystä lakataan soveltamasta, tähän voi sisältyä päätösehdotuksessa arvioituun tietosuojakehykseen tehtäviä muutoksia tai muuta asiaa koskevaa kehitystä.
51. Komissio on sen vuoksi päättänyt sisällyttää päätösehdotukseensa²⁵ raukeamislausekkeen, jossa vahvistetaan se, että päätöksen voimassaoloaika päättyy neljä vuotta sen voimaantulon jälkeen.

---

¹⁸ Ks. WP 254 rev.01, s. 2.

¹⁹ Ks. WP 254 rev.01, s. 2.

²⁰ Ks. yleissopimus yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä, yleissopimus 108, tehty 28. tammikuuta 1981.

²¹ Ks. yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä tehtyyn yleissopimukseen liitetty valvontaviranomaisia ja rajat ylittäviä tietovirtoja koskeva lisäpöytäkirja, joka avattiin allekirjoitettavaksi 8. marraskuuta 2001.

²² Ks. yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta 18 päivänä toukokuuta 2018 tehty pöytäkirja (yleissopimus 108+).

²³ Ks. sopimus Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä (EUVL L 029, 31.1.2020, s. 7).

²⁴ Ks. Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välinen kauppaa- ja yhteistyösopimus (EUVL L 444, 31.12.2020, s. 14).

²⁵ Ks. päätösehdotuksen 4 artikla ja päätösehdotuksen johdanto-osan 282 kappale.

52. On tärkeää huomata, että koska Yhdistyneen kuningaskunnan ministereillä on mahdollisuus ottaa käyttöön johdetun oikeuden säännöksiä siirtymäkauden lisäajan päätyttyä, Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojakehys voi tulevaisuudessa poiketa merkittävästi EU:n tietosuojakehyksestä.
53. Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus on ilmoittanut aikovansa kehittää erillisiä ja riippumattomia tietosuojapolitiikkoja, jotka saattavat johtaa poikkeamiseen EU:n tietosuojalainsäädännöstä.²⁶ Tähän aikomukseen sisältyy henkilötietoja koskevien näkökohtien sisällyttäminen kauppasopimuksiin²⁷, mikä saattaa johtaa Yhdistyneen kuningaskunnan tarjoaman henkilötietojen suojan tason heikentymiseen.²⁸
54. Siirtymäkauden päättymisen jälkeen Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö ei enää sido Yhdistynyttä kuningaskuntaa. Lisäksi jo annetut Euroopan unionin tuomioistuimen tuomiot, joita pidetään Yhdistyneen kuningaskunnan oikeudellisessa kehityksessä voimassa säilyneenä oikeuskäytäntönä, eivät ehkä enää sido Yhdistynyttä kuningaskuntaa, sillä Yhdistyneellä kuningaskunnalla on mahdollisuus muuttaa voimassa säilynyttä EU:n lainsäädäntöä siirtymäkauden lisäajan päättymisen jälkeen, eikä mikään voimassa säilynyt EU:n oikeuskäytäntö sido sen korkeinta oikeutta.²⁹
55. **Ottaen huomioon riskit, jotka liittyvät Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojakehyksen mahdolliseen poikkeamiseen unionin säännöstöstä siirtymävaiheen lisäajan päätyttyä, tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti komission päätökseen sisällyttää päätösehdotukseen**

---

²⁶ Yhdistyneen kuningaskunnan kansallinen datastrategia (päivitetty viimeksi 9. joulukuuta 2020, <https://www.gov.uk/government/publications/uk-national-data-strategy/national-data-strategy>) sisältää muun muassa seuraavan tavoitteen: *Puolustetaan kansainvälistä tietojen liikkuvuutta. Rajat ylittävä tiedonkulku ruokkii maailmanlaajuisia liiketoimintaa, toimitusketjuja ja kauppaa, mikä vauhdittaa kasvua kaikkialla maailmassa. Sillä on myös laajempi yhteiskunnallinen tehtävä. Henkilötietojen siirrolla varmistetaan palkkojen maksaminen ja se, että ihmiset voivat olla yhteydessä kaukana oleviin läheisiinsä. Kuten covid-19-pandemia on osoittanut, terveystietojen jakaminen voi edistää tärkeää sairauksia koskevaa tieteellistä tutkimusta niin, että maat yhdistävät toimiaan maailmanlaajuisissa terveystieteissä. Yhdistynyt kuningaskunta puolustaa Euroopan unionista erottuaan hyötyjä, joita tietojen avulla voidaan saada. Se edistää parhaita kansallisia käytäntöjä ja tekee yhteistyötä kansainvälisten kumppaneiden kanssa sen varmistamiseksi, että kansallisilla rajoilla ja hajanaisilla sääntelyjärjestelmillä ei rajoiteta tietojen siirtämistä kohtuuttomasti, jotta niitä voidaan hyödyntää täysimääräisesti.* (korostus lisätty)

²⁷ Ks. edellinen alaviite: *Edistetään rajatylittäviä tietovirtoja: Yhdistynyt kuningaskunta pyrkii poistamaan kansainvälisten tietovirtojen tarpeettomia esteitä maailmanlaajuisesti. Se sopii kauppaneuvotteluissaan kunnianhimoisista tietojen koskevista määräyksistä ja käyttää uutta riippumatonta asemaansa Maailman kauppajärjestössä vaikuttaakseen tietojen koskevien kauppasääntöjen parantamiseen. Yhdistynyt kuningaskunta poistaa sellaisen kansainvälisen tietojen siirtämisen esteet, jolla tuetaan kasvua ja innovointia, muun muassa kehittämällä Yhdistyneen kuningaskunnan uutta valmiutta, jolla tarjotaan uusia ja innovatiivisia kansainvälistä tietojen siirtämistä koskevia mekanismeja. Maa myös tekee yhteistyötä G20-kumppaneiden kanssa kansallisten tietojärjestelmien yhteentoimivuuden luomiseksi niin, että tietojen siirtäminen eri maiden välillä olisi helpompaa.* (korostus lisätty)

²⁸ Ks. Euroopan parlamentin 12. joulukuuta 2017 aiheesta ”Kohti sähköisen kaupankäynnin strategiaa” annetun päätöslauselman (2017/2065(INI)) V jakso, jossa parlamentti korostaa, että ”*henkilötietojen suoja on asia, josta ei voida tinkiä [EU:n] kauppasopimuksissa*”. Päätöslauselma on saatavilla osoitteessa https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2017-0488_FI.pdf. Ks. myös Euroopan parlamentin päätöslauselma komission kertomuksesta yleisen tietosuojasetuksen täytäntöönpanosta kaksi vuotta sen soveltamisen aloittamisesta, 25.3.2021, 28 kohta, jossa todetaan, että parlamentti ”*kannattaa komission käytäntöä, jonka mukaisesti tietosuojaa ja henkilötietojen siirtoja käsitellään erillään kauppasopimuksista*”. Päätöslauselma on saatavilla osoitteessa https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0111_FI.html

²⁹ Ks. Euroopan unionista vuonna 2018 annetun lain (eroamista koskeva laki) 6 §:n 3–6 momentti.

neljän vuoden raukeamislauseke. Tietosuojaneuvosto haluaa kuitenkin tässä yhteydessä korostaa komission seurantatehtävän³⁰ merkitystä. Komission on Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojan riittävyttä koskevan päätöksen voimaantulosta lähtien seurattava jatkuvasti ja pysyvästi kaikkia Yhdistyneessä kuningaskunnassa tapahtuvia merkityksellisiä kehityssuuntauksia, jotka voivat vaikuttaa päätöksen mukaisesti siirrettävien henkilötietojen tietosuojan tason olennaiseen vastaavuuteen. Lisäksi komission on ryhdyttävä asianmukaisiin toimiin lykkäämällä tietosuojan riittävyttä koskevan päätöksen voimaantuloa, muuttamalla päätöstä tai kumoamalla se vallitsevien olosuhteiden perusteella, jos komissio saa tietosuojan riittävyttä koskevan päätöksen antamisen jälkeen viitteitä siitä, että Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojan taso ei ole enää riittävä.

56. Tietosuojaneuvosto pyrkii puolestaan parhaansa mukaan ilmoittamaan komissiolle kaikista jäsenvaltioiden tietosuojaviranomaisten joko kaupallisella tai julkisella sektorilla toteuttamista asiaankuuluvista toimista ja erityisesti ETA:ssa rekisteröityjen tekemistä valituksista, jotka koskevat henkilötietojen siirtoa ETA:sta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.

3. YLEISET TIETOSUOJANÄKÖKOHDAT

3.1. Sisältöä koskevat periaatteet

57. Yleistä tietosuoja-asetusta koskevien tietosuojan riittävyyden viitearvojen 3 luvussa käsitellään ”sisältöä koskevia periaatteita”. Kolmannen maan järjestelmän on sisällettävä näitä periaatteita, jotta sen tietosuojan tason voidaan katsoa vastaavan olennaisilta osin EU:ssa taattua suojan tasoa. Tietosuojaneuvosto myöntää, että Yhdistyneellä kuningaskunnalla ei ole kodifioitua perustuslakia, sillä ei ole olemassa yhtä ainoaa asiakirjaa, jossa vahvistettaisiin maan perussäännöt. Oikeus nauttia yksityis- ja perhe-elämän kunnioitusta (ja oikeus tietosuojaan osana tätä oikeutta) ja oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin³¹ sisältyvät kuitenkin vuoden 1998 ihmisoikeuslakiin (Human Rights Act 1998), ja Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuimet ovat tunnustaneet tämän lain perustuslaillisen arvon. Vuoden 1998 ihmisoikeuslakiin on sisällytetty Euroopan ihmisoikeussopimukseen sisältyvät oikeudet.³² Lisäksi vuoden 1998 ihmisoikeuslaissa todetaan erittäin tärkeäksi se, että viranomaisten toiminnan on oltava Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaista.³³
58. Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU:n lainsäädännön rakenteellisten ja muodollisten erojen lisäksi tietosuojaneuvosto toteaa, kuten voidaan odottaa, että Yhdistyneen kuningaskunnan lähestymistapa tietosuojaan on samanlainen kuin EU:ssa, mikä johtuu siitä, että Yhdistynyt kuningaskunta oli EU:n jäsenvaltio 31. tammikuuta 2020 saakka. Tämän seurauksena monet sisältöä koskevat periaatteet ovat yhdenmukaisia yleisen tietosuoja-asetuksen periaatteiden kanssa, ja siksi tietosuojan taso vastaa olennaisilta osin EU:ssa tarjottua suojan tasoa. Tietosuojaneuvosto on päättänyt olla jatkamatta analyysia sisältöä koskevista periaatteista, jotka ovat EU:n lainsäädännön mukaisia, ja on tyytyväinen komission päätösehdotuksessaan esittämään analyysiin. Tällaisia sisältöä koskevia periaatteita ovat muun muassa käsitteet (esimerkiksi henkilötiedot, henkilötietojen käsittely ja rekisterinpitäjä); perusteet lailliselle ja asianmukaiselle tietojenkäsittelylle oikeutettuja tarkoituksia varten; käyttötarkoitussidonnaisuus; tietojen laatu ja oikeasuhteisuus; tietojen

³⁰ Ks. yleisen tietosuoja-asetuksen 45 artiklan 4 kohta.

³¹ Ks. Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 ja 8 artikla (vuoden 1998 ihmisoikeuslain liite 1).

³² Lisätietoja on päätösehdotuksen johdanto-osan 8–10 kappaleessa.

³³ Ks. vuoden 1998 ihmisoikeuslain 6 §.

säilyttäminen, turvallisuus ja luottamuksellisuus; läpinäkyvyys; erityiset tietoryhmät; suoramarkkinointi sekä automaattinen päätöksenteko ja profilointi. Tietosuojaneuvosto panee lisäksi merkille, että Yhdistyneen kuningaskunnan yleinen tietosuoja-asetus ja vuoden 2018 tietosuojalaki sisältävät sisältöä koskevia periaatteita, jotka ylittävät sen, mitä yleistä tietosuoja-asetusta koskevissa tietosuojan riittävyden viitearvoissa edellytetään, ja että ne vastaavat yleiseen tietosuoja-asetukseen sisältyviä periaatteita niin, että niillä parannetaan näin ollen Yhdistyneessä kuningaskunnassa taatun suojan tasoa. Tällaisia sisältöä koskevia periaatteita ovat esimerkiksi henkilötietojen tietoturvaloukkauseilmoituksia, tietosuojavastaavaa, tietosuoja koskevia vaikutustenarviointeja sekä sisäänrakennettua ja oletusarvoista tietosuoja koskevat periaatteet.

59. Kuten johdannossa todetaan, tietosuojaneuvosto haluaa käsitellä tässä lausunnossa kuitenkin erityisesti tiettyjä seikkoja, joista se on huolissaan ja joista se tahtoo pyytää komissiolta selvennyksiä.

3.1.1. Oikeus tietoihin pääsyyn, niiden oikaisemiseen, poistamiseen ja vastustamiseen

60. **Vuoden 2018 tietosuojalain liitteessä 2 olevan 1 osan 4** kohdassa vahvistetun niin kutsutun ”maahanmuuttopoikkeuksen” nojalla ”maahanmuuton valvontaan” osallistuvat rekisterinpitäjät voivat olla soveltamatta tiettyjä vuoden 2018 tietosuojalaissa säädettyjä rekisteröityjen oikeuksia, jos tämä todennäköisesti vaikuttaisi kielteisesti tehokkaan maahanmuuton valvonnan ylläpitämiseen tai sellaisten toimien tutkintaan tai havaitsemiseen, jotka heikentäisivät tehokkaan maahanmuuton valvonnan ylläpitämistä.
61. Kuten komissio on todennut päätösehdotuksessaan³⁴ ja kuten Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta on todennut lausunnossaan EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaa- ja yhteistyösopimuksen³⁵ tekemisestä EU:n puolesta, tämä poikkeus on **laajasti muotoiltu**. Sitä sovelletaan oikeuteen saada tietoja, oikeuteen saada pääsy tietoihin, tietojen poistamisoikeuteen, oikeuteen rajoittaa tietojen käsittelyä ja oikeuteen vastustaa tietojen käsittelyä.
62. Lisäksi on tärkeää huomata, että tätä poikkeusta sovelletaan myös silloin, kun rekisterinpitäjä (rekisterinpitäjä 1) ei kerää henkilötietoja maahanmuuton valvontaa varten, vaan antaa ne sellaisen toisen rekisterinpitäjän (rekisterinpitäjä 2) käyttöön, joka käsittelee näitä henkilötietoja maahanmuuton valvontaa varten (esimerkiksi Yhdistyneen kuningaskunnan sisäministeriö [Home Office]).³⁶

---

³⁴ Ks. päätösehdotuksen johdanto-osan 62–65 kappale.

³⁵ Ks. maahanmuuttopoikkeuksen **laajaa muotoilua** koskeva kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan lausunto Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaa- ja yhteistyösopimuksen tekemisestä unionin puolesta sekä Euroopan unionin ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen turvallisuusluokiteltujen tietojen vaihtoon ja suojaamiseen sovellettavia turvallisuusmenettelyjä koskevan sopimuksen tekemisestä (2020/0382(NLE)), 5. helmikuuta 2021 (https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/LIBE-AL-680848_EN.pdf), 10 kohta, jossa valiokunta palauttaa tältä osin mielin Euroopan parlamentin helmikuussa ja kesäkuussa 2020 antamat päätöslauselmat, joissa korostetaan Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojalain **yleistä ja laajaa poikkeusta** henkilötietojen käsittelyyn maahanmuuttotarkoituksia varten, ja 11 kohta, jossa valiokunta katsoo, että Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojalain **yleistä ja laajaa poikkeusta**, joka koskee henkilötietojen käsittelyä maahanmuuttotarkoituksia varten, on muutettava, ennen kuin pätevä tietosuojan riittävyttä koskeva päätös voidaan myöntää.

³⁶ Ks. esimerkiksi ICO:n yleistä tietosuoja-asetusta koskeva opas ”Guide to the General Data Protection Regulation (GDPR)”, v 01, tammikuu 2021, jonka sivulla 307 olevassa esimerkissä *yksityinen organisaatio*

63. Asiassa Open Rights Group & Anor, R (On the Application Of) v. Secretary of State for the Home Department & Anor [2019] EWHC 2562 (3.10.2019) kantajat riitauttivat maahanmuuttopoikkeuksen laillisuuden sillä perusteella, että se oli yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan vastainen ja ristiriidassa perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklassa taattujen yksityisyyttä ja henkilötietojen suoja koskevien oikeuksien kanssa. Englannin ja Walesin ylemmän oikeusasteen tuomioistuin (High Court of England and Wales, jäljempänä 'High Court') tarkasteli vuoden 2018 tietosuojalain liitteessä 2 olevan 1 osan 4 kohdassa säädetyn maahanmuuttopoikkeuksen laillisuutta ja katsoi, että se on lainmukainen.
64. High Court katsoi erityisesti, että
- *maahanmuuttopoikkeus on selvästi "tärkeän yleisen edun" mukainen ja että sillä tavoitellaan oikeutettua päämäärää (30 kohta)*
  - *maahanmuuttopoikkeus täyttää edellytykset sille, että toimenpide on "lainmukainen" (38 kohta)*
  - *maahanmuuttopoikkeukseen voidaan vedota vain, jos ja siltä osin kuin "lueteltujen yleisen tietosuoja-asetuksen säännösten" noudattaminen vaikuttaisi todennäköisesti kielteisesti tehokkaan maahanmuuton valvonnan ylläpitämiseen tai sellaisten toimien tutkintaan tai havaitsemiseen, jotka heikentäisivät tehokkaan maahanmuuton valvonnan ylläpitämistä. Vuoden 1998 tietosuojalain (vuoden 2018 tietosuojalakia edeltävä laki) yhteydessä käytetty ilmaisu "vaikuttaisi todennäköisesti kielteisesti" tulkittiin siten, että sillä tarkoitetaan erittäin merkittävää ja painavaa mahdollisuutta vahingoittaa tiettyä yleistä etua. Riskin on oltava niin suuri, että näitä etuja "voidaan hyvin" vahingoittaa, vaikka riski ei olisikaan paljon todennäköisempi kuin se, että yleistä etua ei vahingoiteta (39 kohta).*
65. On huomattava, että tämä tuomio ei tietosuojaneuvoston tietojen mukaan ole lopullinen, ja siihen on haettu muutosta.
66. Kuten yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan mukaisista rajoituksista annetuissa tietosuojaneuvoston suuntaviivoissa³⁷ täsmennetään, yleisen tietosuoja-asetuksen yhteydessä

(rekisterinpitäjä 1) ilmoittaa sisäministeriölle (rekisterinpitäjä 2) työntekijästä, jonka uskotaan toimittaneen vääriä asiakirjoja todistaakseen henkilöllisyytensä ja pätevyytensä työpaikan saamiseksi. Työnantaja toimittaa asiaa koskevat tiedot sisäministeriölle. Yksityishenkilön oikeutta saada tieto siitä, että hänen henkilötietonsa on toimitettu sisäministeriölle, rajoitetaan siltä osin kuin sen täytäntöönpano voisi haitata tutkimusta.

Työnantajalla ei siis ole velvollisuutta ilmoittaa henkilölle, että hänen tietonsa on toimitettu sisäministeriölle, eikä sisäministeriöllä puolestaan ole velvollisuutta antaa henkilölle tietosuojaesitelmää, jossa hänelle ilmoitetaan, että ministeriö käsittelee hänen henkilötietojaan. Poikkeusta sovelletaan molempiin rekisterinpitäjiin samassa laajuudessa.

Työntekijä pyytää kuitenkin jäljennöstä henkilötiedoistaan sisäministeriöltä, joka tutkii niitä parhaillaan. Sisäministeriö voi vedota poikkeukseen evätäkseen osan henkilön tiedoista, jos tietojen luovuttaminen todennäköisesti haittaisi tutkimusta. Jos työntekijä esittää samanlaisen pyynnön työnantajalleen, työnantaja voi myös soveltaa poikkeusta samassa laajuudessa.

Toisin sanoen, kuten sivulla 300 selvennetään, useimmissa tapauksissa tätä poikkeusta soveltava rekisterinpitäjä on sisäministeriö tai jokin sen virastoista ja toimeksisaajista. On kuitenkin tärkeää huomata, että tämän poikkeuksen soveltaminen ei rajoitu pelkästään sisäministeriöön. Se voi olla merkityksellinen myös muille rekisterinpitäjille, kuten työnantajille, yliopistoille ja poliisille, jotka ovat yhteydessä sisäministeriöön maahanmuuttoon liittyvien asioiden osalta.

³⁷ Ks. parhaillaan julkisen kuulemisen jälkeen viimeisteltävänä olevat Euroopan tietosuojaneuvoston suuntaviivat 10/2020 yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan mukaisista rajoituksista, versio 1.0, hyväksytty 15. joulukuuta 2020 (https://edpb.europa.eu/our-work-tools/public-consultations-art-704/2020/guidelines-102020-restrictions-under-article-23_en).

rajoituksista on **säädettävä lainsäädäntötoimella**, niiden on kosettava **rajallista määrää rekisteröityjen oikeuksia ja/tai rekisterinpitäjän velvollisuuksia**, jotka on lueteltu yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklassa, niissä on **noudatettava keskeisiltä osin** asiaan liittyviä perusoikeuksia ja -vapauksia, niiden on oltava **välttämätön ja oikeasuhtainen toimenpide** demokraattisessa yhteiskunnassa ja niillä on turvattava jokin yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 1 kohdassa säädetyistä perusteluista.³⁸

67. Tietosuojaneuvosto muistuttaa myös, että yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 41 kappaleessa todetaan, että ”[a]ina kun tässä asetuksessa viitataan käsittelyn **oikeusperustaan tai lainsäädäntötoimeen**, siinä ei välttämättä edellytetä parlamentissa hyväksyttyä säädöstä, sanotun kuitenkin rajoittamatta asianomaisen jäsenvaltion perustuslaillisen järjestyksen edellyttämien vaatimusten soveltamista. Kyseisen käsittelyn oikeusperustan tai lainsäädäntötoimen olisi kuitenkin oltava **selkeä ja täsmällinen ja sen soveltamisen olisi oltava ennakoitavissa henkilöille, joita se koskee**, Euroopan unionin tuomioistuimen [...] ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti” (korostus lisätty).
68. Vaikka Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on täsmentänyt, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8–11 artiklassa olevien sanojen ”laki sen sallii” ja ”säädetty laissa” osalta [Euroopan ihmisoikeustuomioistuin] toteaa, että se on aina ymmärtänyt käsitteen ’laki’ sen sisällön perusteella eikä sen muodollisessa merkityksessä ja että käsite on sisältänyt sekä ”kirjoitetun oikeuden”, joka käsittää niin lainsäädännön alapuolelle sijoittuvat tekstit kuin sääntelytoimet, joita ammattialajärjestö toteuttaa toimivallalla, jonka lainsäätäjä on sille siirtänyt itsenäisen norminantovaltansa puitteissa, että ”kirjoittamattoman oikeuden”. Käsitteen ’laki’ on katsottava käsittävän kirjoitetut lakitekstit ja **oikeuskäytäntöön perustuvan oikeuden**³⁹. Yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan mukaisista rajoituksista annetuissa suuntaviivoissa muistutetaan, että Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti kaikkien yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 1 kohdan perusteella hyväksyttävien **lainsäädäntötoimenpiteiden on oltava erityisesti yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 2 kohdassa säädettyjen erityisten vaatimusten mukaisia**. Yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 2 kohdassa todetaan, että lainsäädäntötoimenpiteiden, joilla rajoitetaan rekisteröityjen oikeuksia ja rekisterinpitäjien velvollisuuksia, on sisällettävä tarpeen mukaan **erityisiä säännöksiä, jotka koskevat useita jäljempänä esitettyjä perusteita**. Kaikki jäljempänä esitetyt vaatimukset **olisi pääsääntöisesti sisällytettävä lainsäädäntötoimenpiteeseen**, jolla asetetaan rajoituksia yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan mukaisesti.⁴⁰

³⁸ Ks. yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan mukaisista rajoituksista annettujen suuntaviivojen 9 kohta, s. 5.

³⁹ Ks. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 14.9.2010, Sanoma Uitgevers B.V. v. Alankomaat, EC:ECHR:2010:0914JUD003822403, 83 kohta (korostus lisätty).

⁴⁰ Ks. yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan mukaisista rajoituksista annettujen suuntaviivojen 45–46 kohta, s. 11. Perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohdassa määrätään, että ”[s]iltä osin kuin tämän perusoikeuskirjan oikeudet vastaavat ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä yleissopimuksessa taattuina oikeuksia, niiden merkitys ja ulottuvuus ovat samat kuin mainitussa yleissopimuksessa. Tämä määräys ei estä unionia myöntämästä tätä laajempaa suojaa”. Perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdassa käytetyn ilmaisun ”ainoastaan lailla” osalta olisi käytettävä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen kehittämiä kriteerejä, kuten useissa Euroopan unionin tuomioistuimen julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksissa ehdotetaan, ks. esimerkiksi ratkaisuehdotukset yhdistetyissä asioissa C-203/15 ja C-698/15, Tele2 Sverige AB, ECLI:EU:C:2016:572, 137–154 kohta, ja asiassa C-70/10, Scarlet Extended, ECLI:EU:C:2011:255, 88–114 kohta. Näin ollen voidaan viitata muun muassa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asiassa Weber ja Saravia v. Saksa antaman tuomion 84

69. Tältä osin voidaan todeta, että **maahanmuuttopoikkeuksessa** itsessään **ei täsmennetä seuraavia yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja seikkoja:**

- suojatoimet, joilla estetään väärinkäyttö tai lainvastainen pääsy tietoihin tai niiden siirtäminen (d)
- rekisterinpitäjä tai rekisterinpitäjien ryhmät (e)⁴¹
- rekisteröidyn oikeuksiin ja vapauksiin kohdistuvat riskit (g)
- rekisteröityjen oikeus saada tietoa rajoituksesta, paitsi jos tämä voisi vaarantaa rajoituksen tarkoituksen (h).

70. ICO:n yleistä tietosuoja-asetusta koskevassa oppaassa⁴², johon sisältyy maahanmuuttopoikkeusta koskeva luku, selvennetään maahanmuuttopoikkeusta, mutta oppaalla **ei sellaisenaan voida antaa** poikkeusta täydentäviä sitovia sääntöjä. Lisäksi lain laatua koskeva kysymys on erityisen merkityksellinen, kun otetaan huomioon rajoitettujen oikeuksien merkitys ja poikkeuksen laajentaminen.⁴³

---

kohtaan, jossa todetaan, että *tuomioistuimien toistaa, että [Euroopan ihmisoikeussopimuksen] 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ilmaisu "laki sen sallii" edellyttää ensinnäkin, että riitautetulla toimenpiteellä on jokin perusta kansallisessa oikeudessa. Siinä viitataan myös kyseessä olevan lain laatuun ja edellytetään, että sen on oltava asianomaisen henkilön saatavilla, jonka on lisäksi voitava ennakoita siitä hänelle aiheutuvat seuraukset. Lain on myös oltava oikeusvaltioperiaatteen mukainen.*

Ks. myös yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 41 kappale: "Kyseisen käsittelyn oikeusperustan tai lainsäädäntötoimen olisi [...] oltava **selkeä ja täsmällinen** ja sen soveltamisen olisi oltava **ennakoitavissa henkilöille, joita se koskee**, Euroopan unionin tuomioistuimen [...] ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti" (korostus lisätty).

⁴¹ Ks. edellä mainittu High Court -asian, 54 kohta, jossa todetaan, että *tuomarin mielestä siinä ei ole mitään lainvastaista, että maahanmuuttopoikkeus on kaikkien niiden rekisterinpitäjien käytettävissä, jotka käsittelevät tietoja erityisiin tarkoituksiin. Kuten vastaajat huomauttavat, ilman 4 §:n 3 ja 4 momenttia maahanmuuttopoikkeus menettäisi merkityksensä tapauksissa, joissa kolmansilta osapuolilta (kuten paikallisviranomaiselta tai Yhdistyneen kuningaskunnan vero- ja tulliviranomaiselta [HM Revenue and Customs]) hankitaan tietoja maahanmuuton tehokkaan valvonnan ylläpitämiseksi. Tämä vahvistaa näin rajoitusten yleisen soveltamisen.*

⁴² ICO:n "Guide to the General Data Protection Regulation (GDPR)", v 01, tammikuu 2021, s. 299–307.

⁴³ Ks. edellä mainitun High Court -asian 57 kohta, jossa todetaan, että *herra Knight ilmoittaa tuomarille, että valtuutettu viimeistelee poikkeusta koskevia ohjeita, mutta että niillä on "lakisääteinen" asema ainoastaan siltä osin, kuin se myönnetään yleisen tietosuoja-asetuksen 57 artiklan 1 kohdan mukaisten valtuutetun valtuuksien nojalla. Ohjeilla ei ole vuoden 2018 tietosuojalain mukaista oikeudellista asemaa.*

ICO:n tukemien oikeudellisesti sitovien ohjeiden käyttöönoton perusteluihin viitataan erityisesti tuomion 56–60 kohdassa.

56. *Lopuksi tarkastellaan valtuutetun huomautusta, jonka mukaan maahanmuuttopoikkeus ei muodostaisi yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 1 kohdan oikeasuhteista täytäntöönpanoa, jos siihen ei liity oikeudellisia ohjeita, joilla tarjotaan sen merkitystä ja soveltamista koskevat suojatoimet. Herra Knightin mukaan säännös on oikeasuhteinen, jos sitä täydennetään tällaisilla ohjeilla.*

57. *Herra Knight ilmoittaa tuomarille, että valtuutettu viimeistelee poikkeusta koskevia ohjeita, mutta että niillä on "lakisääteinen" asema ainoastaan siltä osin, että se myönnetään yleisen tietosuoja-asetuksen 57 artiklan 1 kohdan mukaisten valtuutetun valtuuksien nojalla. Ohjeilla ei ole vuoden 2018 tietosuojalain mukaista oikeudellista asemaa. Olen myös siinä käsityksessä, että sisäministeriö on laatinut luonnoksen maahanmuuttopoikkeusta koskeviksi sisäisiksi ohjeiksi (ks. [22] edellä). Käytännössä valtuutetun antamat ohjeet ovat vaikutusvaltaisia niiden oikeusperustasta riippumatta. Valtuutetulla ei kuitenkaan ole valtuuksia antaa sitovia ohjeita, joita korkein oikeus on ehdottanut asiassa [Christian Institute](#) ([101] ja [107]). Vaikuttaa siltä, että tarvittaisiin primaarilainsäädäntöä, jos katsotaan tarpeelliseksi antaa maahanmuuttopoikkeusta*

71. Sitä suuremmalla syyllä ”**vahinkoa koskevassa testissä**” (prejudice test) ei esitetä suojatoimia, joilla estetään väärinkäyttö tai lainvastainen pääsy tietoihin tai niiden siirtäminen ja jotka esimerkiksi sisäministeriö panisi täytäntöön.
72. Kaiken edellä esitetyn perusteella tietosuojaneuvosto huomauttaa, että maahanmuuttopoikkeuksen soveltamista on selvennettävä edelleen.
73. Lisäksi tietosuojaneuvosto huomauttaa, ettei ole olemassa oikeudellisesti sitovaa välinettä, jolla selkeytettäisiin maahanmuuttopoikkeusta sen selvittämiseksi, vastaako se olennaisilta osin yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklaa ja perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklaa. Samalla tietosuojaneuvosto katsoo, että komission on osoitettava tarkemmin maahanmuuttopoikkeuksen laajan henkilöllisen soveltamisalan välttämättömyys ja oikeasuhteisuus ja toimitettava sitä tukevaa näyttöä.
74. **Lopuksi tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota selvittämään, missä vaiheessa edellä mainitun menettelyn Open Rights Group & Anor, R (On the Application Of) v. Secretary of State for the Home Department & Anor [2019] EWHC 2562 käsittely on, ja koska tämä tuomio ei ole lopullinen (oikeusvoima), tarkistamaan, vahvistetaanko se tai tarkistetaanko sitä muutoksenhakutuomiossa, ottaen huomioon mahdolliset tätä koskevat päivitettyt tiedot. Komissiota pyydetään myös täsmentämään menettelyä päätöksessä. Tietosuojaneuvosto myös kehottaa komissiota antamaan lisätietoja maahanmuuttopoikkeuksen välttämättömyydestä ja oikeasuhteisuudesta ottaen erityisesti huomioon laajan henkilöllisen soveltamisalan.**

---

koskevia ohjeita, joilla on sama asema kuin [vuoden 2018 tietosuojalain](#) 121–124 §:ssä tällä hetkellä säädetyillä käytännösäännöillä.

58. Herra Knight katsoo lakisäateistä ohjeistusta koskevissa perusteluissaan, että asiayhteys, jossa maahanmuuttopoikkeuksen soveltaminen tulee kyseeseen, liittyy väistämättä epäilyihin sen olemassaolon ja käytön välttämättömyydestä ja oikeasuhteisuudesta. Hän kiinnittää huomiota kahteen erityisesti oikeudelliseen yhteyteen liittyvään seikkaan. Ensinnäkin henkilötietoihin, joihin sovelletaan maahanmuuttopoikkeusta, sisältyy todennäköisesti luontaisesti yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja erityisiä tietoryhmiä (eli tietoja, joista ”ilmenee rotu tai etninen alkuperä”). Tällaiset tiedot yksilöidään yleisessä tietosuoja-asetuksessa, sillä ne edellyttävät erityissuojelua ([Lausunto 1/15 \[2019\] 3 C.M.L.R. 25](#) [141]). Toiseksi tietosuojalainsäädännön perusajatuksena on, että erityisesti rekisteröityjen oikeus saada pääsy henkilötietoihin on erittäin tärkeä keino käyttää muita rekisteröidyille myönnettyjä oikeuksia (ks. [YS v Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel \(C-141/12\) ECLI:EU:C:2014:2081; \[2015\] 1 C.M.L.R. 18](#) [44]).

59. Herra Knight on yksilöinyt neljä käytännön seikkaa. Ensinnäkin silloin, kun rekisterinpitäjät eivät selitä rekisteröidyille, että ne ovat käyttäneet lakisäateistä poikkeusta, eivätkä esitä laajaa yhteenvetoa poikkeuksen käyttämisen syistä, rekisteröity ei tiedä, että poikkeusta on sovellettu, eikä se näin ollen pysty tehokkaasti riitauttamaan poikkeuksen soveltamista. Toiseksi rekisteröidyt ovat erityisen riippuvaisia siitä, että rekisterinpitäjät soveltavat poikkeusta huolellisesti ja ainoastaan siinä määrin kuin se on tarpeen. Vaikka kaikilla rekisteröidyillä on oikeus valittaa valtuutetulle poikkeuksen soveltamisesta tai saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi, on todennäköistä, että rekisteröity ei tunne oikeuksiaan eikä hänellä ole varaa ryhtyä oikeudellisiin toimiin tilanteissa, joissa on tarpeen noudattaa tietosuoja-oikeuksia nopeasti ja täsmällisesti. Kolmanneksi sellainen rekisteröity, joka on muuttaja, on todennäköisesti haavoittuvassa asemassa. Neljänneksi tämä ei ole abstrakti kysymys, kun otetaan huomioon vastaajien todisteet maahanmuuttopoikkeuksen soveltamisesta (ks. [4] edellä).

60. Herra Knight esittää, että nyt käsiteltävänä oleva maahanmuuttopoikkeusta koskeva haaste ja tuomioistuimen asiassa [Christian Institute \[2016\] UKSC 51](#) esittämät perustelut ovat läheisessä yhteydessä toisiinsa. Hän väittää, että kuten [asiassa Christian Institute](#), maahanmuuttopoikkeus on laaja, siinä käytetään määrittelemättömiä käsitteitä, sovelletaan alhaista kynnsarvaa, siihen kohdistetaan valvontaa, joka ei ole ilmeistä säännöksen ensi näkemältä, ja sitä sovelletaan hyvin monenlaisiin asiayhteyksiin ja oikeuksiin. Toisin kuin [asiasta Christian Institute](#), maahanmuuttopoikkeuksesta ei ole julkisesti saatavilla ohjeistusta, saati edes lakisäateistä asemaa, joka olisi otettava huomioon.

75. **Samalla tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota tutkimaan tarkemmin, onko Yhdistyneen kuningaskunnan oikeudellisessa kehityksessä olemassa lisäsuojatoimia tai voitaisiinko niitä harkita toteutettavan esimerkiksi oikeudellisesti sitovilla välineillä, joilla täydennettäisiin maahanmuuttopoikkeusta parantamalla sen ennakoitavuutta ja rekisteröidyille tarjottavia suojatoimia, mikä mahdollistaisi myös välttämättömyyttä ja oikeasuhteisuutta koskevien vaatimusten paremman ja nopean arvioinnin ja seurannan.**

3.1.2. Tietojen edelleen siirtämistä koskevat rajoitukset

76. Yleisen tietosuojasetuksen 44 artiklassa säädetään, että henkilötietoja voidaan siirtää ja siirtää edelleen vain, jos yleisessä tietosuojasetuksessa taattua luonnollisten henkilöiden suojelun tasoa ei vaaranneta. Näin ollen ETA:sta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan tietosuojan riittävyttä koskevan päätöksen perusteella siirrettävien henkilötietojen tietosuojan tason on vastattava olennaisilta osin EU:n tietosuojakehyksessä taattua suojan tasoa. **Tämä tarkoittaa sitä, että Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön on vastattava ”olennaisilta osin” EU:n lainsäädäntöä, kun on kyse päätösehdotuksen nojalla Yhdistyneeseen kuningaskuntaan siirrettyjen henkilötietojen käsittelystä, ja että Yhdistyneessä kuningaskunnassa sovellettavilla kyseisten tietojen kolmansiin maihin edelleen siirtämistä koskevilla säännöillä on varmistettava, että olennaisilta osin vastaava suojan taso säilyy.**
77. Tämän vuoksi on tärkeää, että kaikki ETA:sta peräisin olevien henkilötietojen edelleen siirtäminen Yhdistyneestä kuningaskunnasta toiseen kolmanteen maahan on asianmukaisesti suojattu suojatoimilla tai että se toteutetaan poikkeuksia koskevien sääntöjen mukaisesti⁴⁴, jotta varmistetaan EU:n lainsäädännöllä tarjottavan tietosuojan jatkuvuus. **Jos tällaista suojaa ei voida taata, ETA:n alueelta peräisin olevia henkilötietoja ei tulisi siirtää edelleen.**
78. Tietosuojaneuvosto toteaa, että Yhdistyneen kuningaskunnan yleinen tietosuojasetus (44–49 artikla) ja vuoden 2018 tietosuojalaki⁴⁵ vastaavat pääosin tietosuojasetuksen V lukua. **Tietosuojaneuvosto on kuitenkin yksilöinyt tiettyjä Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntökehukseen liittyviä näkökohtia, jotka koskevat tietojen siirtämistä edelleen ja jotka saattavat heikentää ETA:sta siirrettävien henkilötietojen suojan tasoa.**
79. **Ensimmäinen** tietosuojaneuvoston yksilöimä haaste liittyy siihen, että Yhdistynyt kuningaskunta tunnustaa vuoden 2018 tietosuojalaissa esitetyn menettelyn mukaisesti kolmannet maat, kansainväliset järjestöt tai alueet⁴⁶ sellaisiksi vastaanottajiksi, joiden tietosuojan taso on riittävä. ETA:sta peräisin olevia henkilötietoja saatetaan siirtää edelleen Yhdistyneestä kuningaskunnasta muihin kolmansiin maihin Yhdistyneen kuningaskunnan tulevan mahdollisen tietosuojan riittävyttä koskevan asetuksen (adequacy regulation)⁴⁷ perusteella.
80. Tarkemmin sanottuna, kuten päätösehdotuksen johdanto-osan 77 kappaleessa selitetään, Yhdistyneen kuningaskunnan ministeri voi ICO:ta kuultuaan tunnustaa kolmannen maan (tai kolmannen maan alueen tai sektorin), kansainvälisen järjestön tai tällaisen maan, alueen, sektorin

⁴⁴ Ks. Yhdistyneen kuningaskunnan yleisen tietosuojasetuksen 49 artikla.

⁴⁵ Ks. vuoden 2018 tietosuojalain 17A, 17B, 17C ja 18 §.

⁴⁶ Ks. vuoden 2018 tietosuojalain 17A §.

⁴⁷ Tällainen Yhdistyneen kuningaskunnan asetus vastaa yleisen tietosuojasetuksen mukaista tietosuojan riittävyttä koskevaa päätöstä.

tai järjestön kuvauksen henkilötietojen suojan riittävän tason varmistavaksi.⁴⁸ Arvioidessaan tietosuojan riittävyttä Yhdistyneen kuningaskunnan ministerin on otettava huomioon samat seikat, joita komission on yleisen tietosuoja-asetuksen 45 artiklan 2 kohdan a–c alakohdan mukaisesti arvioitava ja joita tulkitaan yhdessä yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 104 kappaleen ja voimassa säilyneen EU:n oikeuskäytännön kanssa. Tämä tarkoittaa sitä, että arvioitaessa kolmannen maan tietosuojan riittävää tasoa merkityksellistä on se, varmistaako kyseinen kolmas maa suojan tason, joka ”vastaa olennaisilta osin” Yhdistyneessä kuningaskunnassa taattua suojan tasoa. Vaikka tietosuojaneuvosto panee merkille, että Yhdistyneellä kuningaskunnalla on Yhdistyneen kuningaskunnan yleisen tietosuoja-asetuksen nojalla valmiudet tunnustaa, että alueen tietosuojan taso on Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojakehyksen kannalta riittävä, tietosuojaneuvosto haluaa korostaa, että nämä viimeksi mainitut alueet eivät ehkä vielä hyötyisi tietosuojan tason riittävyttä koskevasta komission päätöksestä, jossa tunnustetaan tietosuojan tason vastaavan ”olennaisilta osin” EU:ssa taattua suojan tasoa. Tämä saattaa johtaa ETA:sta siirrettävien henkilötietojen suojaa koskeviin mahdollisiin riskeihin erityisesti, jos Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojakehys poikkeaa unionin säännöstöstä tulevaisuudessa. On huomattava, että heinäkuussa 2020 Euroopan unionin tuomioistuimen asiassa *Schrems II* antama virstanpylväänä pidetty tuomio⁴⁹ johti Yhdysvaltojen Privacy Shield -päätöksen mitätöimiseen, sillä Euroopan unionin tuomioistuimen mukaan Yhdysvaltojen oikeudellisen kehityksen ei voitu katsoa vastaavan olennaisilta osin EU:ssa taattua suojan tasoa. Euroopan unionin tuomioistuimen jo antamat tuomiot, joita pidetään Yhdistyneen kuningaskunnan oikeudellisessa kehityksessä voimassa säilyneinä oikeuskäytäntönä, eivät kuitenkaan ehkä enää sido Yhdistynyttä kuningaskuntaa, sillä Yhdistyneellä kuningaskunnalla on mahdollisuus muuttaa voimassa säilynyttä EU:n lainsäädäntöä siirtymäkauden lisäajan päätyttyä, eikä mikään voimassa säilynyt EU:n oikeuskäytäntö sido sen korkeinta oikeutta.⁵⁰

81. **Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota seuraamaan tiiviisti Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten suorittamaa tietosuojan tason riittävyyden arviointimenettelyä ja kriteerejä muiden kolmansien maiden kannalta ja erityisesti niiden kolmansien maiden osalta, joiden tietosuojan tasoa EU ei ole tunnustanut yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti riittäväksi. Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet, kuten muuttamaan Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojan riittävyyttä koskevaa päätöstä siten, että otetaan käyttöön ETA:sta peräisin olevia henkilötietoja koskevia erityisiä suoja-toimia, ja/tai harkitsemaan tietosuojan riittävyyttä koskevan päätöksen soveltamisen keskeyttämistä, kun ETA:sta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan siirrettyjä henkilötietoja siirretään edelleen kyseiseen kolmanteen maahan Yhdistyneen kuningaskunnan antaman riittävyyttä koskevan asetuksen perusteella tapauksissa, joissa komissio katsoo, että kolmas maa, jonka tietosuojan tasoa Yhdistynyt kuningaskunta pitää riittävänä, ei takaa tietosuojan tasoa, joka vastaa olennaisilta osin EU:ssa taattua suojan tasoa.**
82. **Toinen haaste** liittyy komission direktiivin 95/46/EY nojalla tekemien jo olemassa olevien tietosuojan tason riittävyyttä koskevien päätösten tulevaan uudelleentarkasteluun. Komissio saattaa tämän uudelleentarkastelun jälkeen päättää, että tietyt maat, jotka ovat tähän asti hyötyneet tietosuojan tason riittävyyttä koskevasta päätöksestä, eivät enää tarjoa olennaisilta osin vastaavaa suojan tasoa,

⁴⁸ Ks. vuoden 2018 tietosuojalain 182 §:n 2 momentti. Ks. myös Memorandum of Understanding on the role of the ICO in relation to new UK adequacy assessments (ICO:n asemaa Yhdistyneen kuningaskunnan uusissa riittävyyttä koskevissa arvioinneissa koskeva yhteisymmärryspöytäkirja) (<https://ico.org.uk/about-the-ico/news-and-events/news-and-blogs/2021/03/secretary-of-state-for-the-department-for-dcms-and-the-information-commissioner-sign-memorandum-of-understanding/>).

⁴⁹ Ks. asiassa *Schrems II* annettu tuomio.

⁵⁰ Ks. Euroopan unionista vuonna 2018 annetun lain (eroamista koskeva laki) 6 §:n 3–6 momentti.

kun otetaan huomioon EU:n nykyinen lainsäädäntö ja viimeaikainen oikeuskäytäntö. Kuten vuoden 2018 tietosuojalain liitteessä 21 olevassa 4 kohdassa säädetään, Yhdistynyt kuningaskunta on kuitenkin jo tunnustanut, että kyseiset maat tarjoavat riittävän suojan tason. Vaikka Yhdistyneen kuningaskunnan ministerin on tarkasteltava näitä tietosuojan riittävyyttä koskevia päätelmiä neljän vuoden kuluessa, komissio toteaa päätösehdotuksessaan, että nämä tietosuojan riittävyyttä koskevat päätelmät eivät lakkaa olemasta automaattisesti, jos Yhdistyneen kuningaskunnan ministeri ei tee vaadittua uudelleentarkastelua säädettyssä neljän vuoden määräajassa.⁵¹

83. **Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota seuraamaan, katsooko Yhdistynyt kuningaskunta edelleen, että sellainen maa, jonka ei EU:n jo olemassa olevien tietosuojan tason riittävyyttä koskevien päätösten uudelleentarkastelun jälkeen katsota enää tarjoavan riittävää tietosuojan tasoa, tarjoaa riittävän tietosuojan tason. Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota toteuttamaan tällaisessa tapauksessa päätösehdotuksen johdanto-osan 277–280 kappaleen perusteella asianmukaiset toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi esimerkiksi muuttamalla tietosuojan riittävyyttä koskevaa päätöstä siten, että siihen lisätään ETA:sta peräisin olevia henkilötietoja koskevia erityisiä vaatimuksia, ja/tai lykkäämällä tietosuojan riittävyyttä koskevan päätöksen soveltamista, jos ETA:sta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan siirrettyjä henkilötietoja siirretään edelleen kyseiseen kolmanteen maahan. Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota jatkamaan tätä seuranta Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojan riittävyyttä koskevan päätöksen voimassaolon ajan.**
84. **Kolmas haaste** koskee ETA:sta peräisin olevien henkilötietojen siirtämistä Yhdistyneen kuningaskunnan yleisen tietosuoja-asetuksen 46 ja 47 artiklassa säädettyjen tiedonsiirtovälineiden perusteella edelleen sellaisiin maihin, joiden tietosuojan taso ei ole vastaava. Vaikka Yhdistyneen kuningaskunnan yleisessä tietosuoja-asetuksessa säädetään samoista tiedonsiirtovälineistä kuin yleisessä tietosuoja-asetuksessa, tietosuojaneuvosto korostaa tarvetta varmistaa, että niiden sisältämällä suojatoimilla tarjotaan tehokas suoja kolmannessa maassa erityisesti, kun otetaan huomioon asiassa *Schrems II* annettu tuomio.
85. Tietosuojaneuvosto on jo antanut asiassa *Schrems II* annetun tuomion, jossa Euroopan unionin tuomioistuimien muistuttaa, että EU:ssa henkilötiedoille myönnetyn suojan on siirryttävä kyseisten tietojen mukana kaikkialle, jälkeen alustavia suosituksia täydentävistä toimenpiteistä⁵² viejien auttamiseksi tarvittaessa, jotta voidaan varmistaa, että rekisteröidyille annetaan tietosuojan taso, joka vastaa olennaisilta osin EU:ssa taattua suojan tasoa.
86. Euroopan unionin tuomioistuimen mukaan tietojen viejät ovat tapauskohtaisesti ja tarvittaessa yhteistyössä kolmannessa maassa toimivan tietojen tuojan kanssa vastuussa sen tarkistamisesta, vaikuttaako kolmannen maan lainsäädäntö tai käytäntö yleisen tietosuoja-asetuksen 46 artiklan mukaisiin tiedonsiirtovälineisiin sisältyvien asianmukaisten suojatoimien tehokkuuteen.⁵³ Tällöin tietojen viejien olisi toteutettava täydentäviä toimenpiteitä, joilla nämä suojan puutteet korjataan ja joilla suoja saatetaan EU:n lainsäädännössä edellytetylle tasolle.

---

⁵¹ Ks. päätösehdotuksen johdanto-osan 82 kappale.

⁵² Ks. parhaillaan julkisen kuulemisen jälkeen viimeisteltävänä olevat Euroopan tietosuojaneuvoston suositukset 01/2020 toimenpiteistä, joilla täydennetään tiedonsiirtovälineitä EU:ssa henkilötiedoille taatun suojan tason noudattamiseksi, hyväksytty 10. marraskuuta 2020 (https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/consultation/edpb_recommendations_202001_supplementarymeasures_transfer_tools_fi.pdf).

⁵³ Ks. asiassa *Schrems II* annetun tuomion 134 kohta.

87. Tietosuojaneuvosto kehottaa tietosuojan jatkuvuuden varmistamiseksi komissiota sisällyttämään päätösehdotukseen takeet siitä, että kun Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimivat tietojen viejät käyttävät Yhdistyneen kuningaskunnan yleisen tietosuoja-asetuksen 46 ja 47 artiklassa säädettyjä tiedonsiirtovälineitä ETA:sta peräisin olevien tietojen siirtämiseen edelleen muihin kolmansiin maihin, nämä tietojen viejät arvioivat tapauskohtaisesti kolmannen maan tietosuojakehyksen ja toteuttavat tarvittaessa asianmukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että valittuun tiedonsiirtovälineeseen sisältyviä suojatoimia noudatetaan tehokkaasti, jotta voidaan varmistaa tietosuojan taso, joka vastaa olennaisilta osin EU:ssa taattua suojan tasoa. Tietosuojaneuvosto korostaa, että ilman näitä takeita on olemassa riski, että EU:ssa taattua tasoa olennaisilta osin vastaavaa tietosuojan tasoa heikennetään siirtämällä tietoja edelleen Yhdistyneestä kuningaskunnasta.
88. Neljäs tietojen edelleen siirtämiseen liittyvä haaste koskee Yhdistyneen kuningaskunnan tekemiä tai tulevaisuudessa tekemiä kansainvälisiä sopimuksia sekä sellaisten kolmansien maiden, jotka ovat tällaisten sopimusten osapuolia, viranomaisten mahdollista suoraa pääsyä ETA:sta peräisiin oleviin henkilötietoihin. Tietosuojaneuvosto onkin erittäin huolissaan jo tehdystä Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen CLOUD Act -sopimuksesta. Komissio tunnustaa tämän haasteen ja korostaa, että sopimuksen mahdollinen voimaantulo voi vaikuttaa päätösehdotuksessa arvioituun suojan tasoon⁵⁴. Kun sopimus tulee voimaan, sen perusteella henkilötietoihin, jotka on siirretty päätösehdotuksen nojalla ETA:sta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, sovellettaisiin tämän sopimuksen määräyksiä, joissa vahvistetaan Yhdysvaltojen viranomaisten suoraa pääsyä tietoihin koskevat ehdot, jotka vaikuttavat Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojakehykseen, mukaan lukien tietojen edelleen siirtämistä koskevat säännökset. Tämän seurauksena Yhdysvaltojen kanssa tehdyn sopimuksen määräykset voivat vaikuttaa merkittävästi ETA:sta siirrettävien tietojen suojan tasoon. Tietosuojaneuvosto panee tässä yhteydessä merkille, että komissio viittaa päätösehdotuksensa johdanto-osan 153 kappaleessa Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten antamiin selityksiin lainaamatta niitä tai antamatta mitään konkreettista kirjallista vakuutusta tai sitoumusta niistä tai mainitsematta Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön erityisiä säännöksiä, joilla tällaiset selitykset saatettaisiin voimaan.
89. Tietosuojaneuvosto on aiemmin ottanut nämä huolenaiheet esille 15. kesäkuuta 2020 päivättyssä Euroopan parlamentille osoitetussa kirjeessä⁵⁵. Tietosuojaneuvosto on korostanut, että tietosuojan alan unionin säännöstön ja erityisesti yleisen tietosuoja-asetuksen ja rikosasioiden tietosuojadirektiivin perusteella tietosuojaneuvosto suhtautuu varauksellisesti siihen, sovelletaanko sopimukseen sisältyviä suojatoimia, jotka koskevat pääsyä henkilötietoihin Yhdistyneessä kuningaskunnassa, tietyissä olosuhteissa, joissa edellytetään tietojen luovuttamista Yhdysvalloille, ja ovatko nämä suojatoimet riittäviä EU:n normien kannalta, jotta EU:ssa tarjottavaa tietosuojan tasoa ei vaaranneta.
90. Lisäksi Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen CLOUD Act -sopimuksen määräykset voivat vaikuttaa merkittävästi aineellisiin ja menettelyllisiin edellytyksiin, joiden mukaisesti Yhdysvaltojen viranomaiset voivat saada suoran pääsyn Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimivien rekisterinpitäjien tai henkilötietojen käsittelijöiden hallussa oleviin henkilötietoihin, mikä vaikuttaa Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä taattuun suojan tasoon. Jotta voidaan taata

⁵⁴ Ks. päätösehdotuksen johdanto-osan 153 kappale.

⁵⁵ Ks. Euroopan tietosuojaneuvoston vastaus Euroopan parlamentin jäsenille Sophie in't Veld ja Moritz Körner Yhdysvaltojen CLOUD Act -lain nojalla tehdystä Yhdysvaltojen ja Yhdistyneen kuningaskunnan sopimuksesta, hyväksytty 15. kesäkuuta 2020 (https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/edpb_letter_out_2020-0054-uk-usagreement.pdf).

tietosuojan taso, joka vastaa olennaisilta osin EU:n lainsäädännössä taattua suojan tasoa, on esimerkiksi olennaista, että tällaisen sopimuksen mukaisiin suojatoimiin sisältyy pakollinen tuomioistuimen antama ennakkolupa, joka on olennainen tae pääsyn saamiseksi meta- ja sisältötietoihin. Tietosuojaneuvosto ei alustavan arvionsa perusteella pystynyt yksilöimään tällaista selkeää määräystä Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen välisessä sopimuksessa, vaikka se huomautti, että sopimuksessa viitataan kansallisen lainsäädännön soveltamiseen.⁵⁶

91. Vaikka komissio korostaa, että tämän sopimuksen nojalla saatavat tiedot saisivat suojan, jonka taso vastaa niin kutsutussa EU:n ja Yhdysvaltojen puitesopimuksessa määrätyillä erityisillä suojatoimilla tarjottavaa suojan tasoa, tietosuojaneuvosto on huolissaan siitä, täyttäisikö näiden suojatoimien sisällyttäminen Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen CLOUD Act -sopimukseen pelkällä soveltuvin osin sovellettavalla viittauksella selviä, täsmällisiä ja avoimia sääntöjä koskevat kriteerit, kun on kyse pääsystä henkilötietoihin, tai vahvistettaisiinko tällaiset suojatoimet niin, että ne olisivat tehokkaita ja kannekelpoisia Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön nojalla.
92. **Tietosuojaneuvosto suosittelee näin ollen, että komissio selventää, miten ja minkä oikeudellisen välineen perusteella EU:n ja Yhdysvaltojen puitesopimuksessa vahvistettuja erityisiä suojatoimia vastaavat suojatoimet pantaisiin täytäntöön ja miten ja minkä oikeudellisen välineen perusteella ne olisivat sitovia Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön nojalla.**
93. Tietosuojaneuvosto panee myös merkille, että Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen CLOUD Act -sopimuksen määräykset herättävät yhdessä Yhdysvaltojen CLOUD Act -lain⁵⁷ 3 §:n kanssa luettuna kysymyksiä siitä, miten sopimuksella tarjottuja suojatoimia, jotka koskevat Yhdysvaltojen lainvalvontaviranomaisten pääsyä Yhdysvaltojen lainkäyttövallan alaisuuteen kuuluvien Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimivien sähköisten viestintäpalvelujen tai etätietojenkäsittelypalvelujen tarjoajien käsittelemiin henkilötietoihin, todellisuudessa sovelletaan. On vielä selvitettävä, olisiko Yhdysvaltojen viranomaisten pakko tukeutua Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen CLOUD Act -sopimukseen saadakseen kyseiset tiedot, jos Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitsevaan sähköisten viestintäpalvelujen tai etätietojenkäsittelypalvelujen tarjoajaan sovelletaan Yhdysvaltojen lainsäädäntöä (esimerkiksi siksi, että se on yhdysvaltalaisen yrityksen tytäryhtiö). Koska komissio huomauttaa, että puitesopimuksen mukaisen suojan soveltamiseen ja mukauttamiseen Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen välisen sopimuksen kattamiin erityisiin tiedonsiirtotyyppeihin kiinnitetään erityistä huomiota, tietosuojaneuvosto korostaa, että sen alustavan arvion perusteella on epäselvää, sovelletaanko Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen CLOUD Act -sopimuksessa vahvistettuja suojatoimia ja siten EU:n ja Yhdysvaltojen puitesopimukseen sisältyviä suojatoimia kaikkiin Yhdysvaltojen viranomaisten Yhdysvaltojen CLOUD Act -lain nojalla mahdollisesti esittämiin pyyntöihin saada pääsy Yhdistyneessä kuningaskunnassa oleviin tietoihin.
94. Yhdistynyt kuningaskunta saattaa tulevaisuudessa tehdä kolmansien maiden kanssa muita kansainvälisiä sopimuksia tai sitoumuksia, joita sovelletaan ETA:sta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan päätösehdotuksen nojalla siirrettäviin henkilötietoihin.⁵⁸ Nämä kansainväliset sopimukset voivat niiden määräyksistä ja erityisten suojatoimia koskevien lausekkeiden soveltamisesta riippuen vaikuttaa merkittävästi myös aineellisiin ja menettelyllisiin edellytyksiin, jotka koskevat kolmansien maiden viranomaisten pääsyä Yhdistyneessä kuningaskunnassa oleviin henkilötietoihin siksi, että ne vaikuttavat Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojakehykseen. Tämä koskee erityisesti ehdotusta

---

⁵⁶ Ks. edellä mainittu Euroopan tietosuojaneuvoston kirje.

⁵⁷ Ks. Yhdysvaltojen CLOUD Act -laki (<https://www.congress.gov/bill/115th-congress/senate-bill/2383/text>).

⁵⁸ Ks. edellä oleva 2.3.3 jakso.

tietoverkkorikollisuutta koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen, jäljempänä 'Budapestin yleissopimus', toiseksi lisäpöytäkirjaksi, josta neuvotellaan parhaillaan tämän yleissopimuksen osapuolten kesken, joista useat ovat EU:n ulkopuolisia maita. Pöytäkirjaehdotus sisältää esimerkiksi sisältötietoihin annettavan pääsyn myöntämistä tai myöntämättä jättämistä koskevia lausekkeita, joita osapuolet voivat ottaa harkintansa mukaan käyttöön. Vaikka kaikki EU:n jäsenvaltiot käyttäisivät lausekkeita EU:n tietosuojasääntöjen mukaisesti, ei ole annettu takeita, jotka koskevat Yhdistynyttä kuningaskuntaa, joka voisi poiketa merkittävästi EU:ssa tarjottavasta suojan tasosta. Toinen esimerkki edellä esitetyistä kysymyksistä on Yhdistyneen kuningaskunnan ja Japanin välinen sopimus kattavasta talouskumppanuudesta⁵⁹. Tämä on Yhdistyneen kuningaskunnan ensimmäinen brexitin jälkeinen kauppasopimus, joka tuli voimaan 1. tammikuuta 2021⁶⁰ ja joka sisältää henkilötietoja koskevia määräyksiä⁶¹. Tietosuojaneuvosto panee lisäksi merkille, että Yhdistynyt kuningaskunta on myös virallisesti ilmoittanut 1. helmikuuta 2021 tahtovansa liittyä kattavaan ja edistykselliseen Tyynenmeren kumppanuuteen, johon sisältyy Tyynenmeren kumppanuussopimus⁶².

95. Tietosuojaneuvosto toteaa, että päätösehdotuksessa ei Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen CLOUD Act -sopimusta lukuun ottamatta käsitellä edellä mainittuja kansainvälisiä sopimuksia.

96. **Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota**

- **tarkastelemaan Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojakehyksen ja sen kansainvälisten sitoumusten vuorovaikutusta Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen CLOUD Act -sopimuksen lisäksi, jotta voidaan erityisesti varmistaa tietosuojan tason jatkuvuus, kun Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojan riittävyttä koskevan päätöksen perusteella ETA:sta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan siirrettyjä henkilötietoja siirretään edelleen muihin kolmansiin maihin, ja seuraamaan jatkuvasti sellaisten muiden Yhdistyneen kuningaskunnan ja kolmansien maiden välisten kansainvälisten sopimusten tekemistä, jotka saattavat heikentää EU:ssa säädetyn henkilötietojen suojan tasoa, ja toteuttamaan tarvittaessa toimia**
- **toimittamaan tietosuojaneuvostolle päätösehdotuksen johdanto-osan 153 kappaleessa tarkoitettuun Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen CLOUD Act -sopimuksen mahdollista soveltamista ja täytäntöönpanoa koskevaan selitykseen liittyvät Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten kirjalliset sitoumukset ja yksilöimään selitykseen liittyvät Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön erityiset säännökset**

---

⁵⁹ Ks. UK/Japan: Agreement for a Comprehensive Economic Partnership [CS Japan No.1/2020] (<https://www.gov.uk/government/publications/ukjapan-agreement-for-a-comprehensive-economic-partnership-cs-japan-no12020>).

⁶⁰ Ks. Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen ohjeet EU:n ulkopuolisten maiden kanssa tehtävistä kauppasopimuksista (<https://www.gov.uk/guidance/uk-trade-agreements-with-non-eu-countries>).

⁶¹ Kattavaa talouskumppanuutta koskevan sopimuksen 8.80 artiklan 5 kohdan mukaisesti osapuolet sitoutuvat edistämään sellaisten mekanismien kehittämistä, joilla edistetään erilaisten tietojen (henkilötietojen) suoja koskevien oikeudellisten lähestymistapojensa yhteensopivuutta. Osapuolet sitoutuvat sopimuksen 8.84 artiklan mukaisesti olemaan kieltämättä tai rajoittamatta tietojen, mukaan lukien henkilötiedot, rajatylittävää sähköistä siirtämistä, jos tämä toiminta tapahtuu kattavaa talouskumppanuutta koskevan sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan henkilön liiketoiminnan harjoittamiseksi.

⁶² Tyynenmeren kumppanuussopimuksen 14.11 artiklan 2 kohdan mukaisesti jokaisen osapuolen on sallittava tietojen, mukaan lukien henkilötiedot, rajatylittävä sähköinen siirtäminen, jos tämä toiminta liittyy sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan henkilön liiketoiminnan harjoittamiseen.

- seuraamaan tässä yhteydessä, varmistetaanko EU:n ja Yhdysvaltojen puitesopimuksen mukauttamisen asianmukaisella täytäntöönpanolla mahdollisesti annettavien suojatoimien lisäksi Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen CLOUD Act -sopimuksella asianmukaiset lisäsuojatoimet, jotta voidaan ottaa huomioon asianomaisten tietoryhmien arkaluonteisuuden taso ja yksilölliset vaatimukset, jotka koskevat sitä, että sähköisten viestintäpalvelujen tai etätietojenkäsittelypalvelujen tarjoaja siirtää sähköistä aineistoa suoraan viranomaisille sen sijaan, että aineistoa siirretään viranomaisten välillä
  - arvioimaan Yhdistyneen kuningaskunnan hiljattain allekirjoittamiin kansainvälisiin sopimuksiin, kuten kattavaa talouskumppanuutta koskevaan sopimukseen, sisältyvien henkilötietoja koskevien määräysten vaikutusta ja mahdollisia riskejä.
97. **Viides** yksilöity haaste liittyy henkilötietojen siirtoa kolmanteen maahan koskevien poikkeusten soveltamiseen. Vaikka Yhdistyneen kuningaskunnan yleisen tietosuoja-asetuksen mukaiset poikkeukset ovat samat kuin yleisessä tietosuoja-asetuksessa säädetyt poikkeukset, on tärkeää, että ICO soveltaa nyt ja jatkossa näiden poikkeusten käyttöä koskevaa tulkintaa, joka on yhdenmukainen tietosuojaneuvoston tulkinnan kanssa. Jos näin ei ole tai jos Yhdistynyt kuningaskunta poikkeaa tästä tulkinnasta tulevaisuudessa, vaarana voi olla, että ETA:sta kolmansiin maihin Yhdistyneen kuningaskunnan kautta siirrettävien tietojen suojan taso vaarantuu.
98. **Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota osana valvontatehtäväänsä tarkistamaan erityisesti, että Yhdistyneen kuningaskunnan tulkinta poikkeusten käytöstä on edelleen yhdenmukainen EU:n tulkinnan kanssa. Jos Yhdistynyt kuningaskunta kuitenkin tulkitsee poikkeusten käyttöä eri tavalla niin, että suojan taso vaarantuu, on olennaisen tärkeää, että komissio ryhtyy tarvittaviin toimiin muuttamalla tietosuojan riittävyttä koskevaa päätöstä sen varmistamiseksi, että Yhdistyneeseen kuningaskuntaan siirrettävien ETA:sta peräisin olevien henkilötietojen suojan tasoa ei vaaranneta, kun näitä tietoja siirretään Yhdistyneestä kuningaskunnasta edelleen kolmansiin maihin poikkeusten erilaisen tulkinnan perusteella.**
99. Tämän jakson osalta viimeinen ja **kuudes haaste** liittyy siihen, että Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojakehyksellä ei tarjota yleisen tietosuoja-asetuksen 48 artiklan mukaista suojaa.
100. Komissio selvittää päätösehdotuksessaan, että jos tietosuojan riittävyttä koskevia asetuksia tai asianmukaisia suojatoimia ei ole, siirto voi tapahtua vain Yhdistyneen kuningaskunnan yleisen tietosuoja-asetuksen 49 artiklassa säädettyjen poikkeusten perusteella, lukuun ottamatta asetuksen (EU) 2016/679 48 artiklaa, jonka Yhdistynyt kuningaskunta on päättänyt jättää sisällyttämättä Yhdistyneen kuningaskunnan yleiseen tietosuoja-asetukseen.⁶³ Se, että Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojakehyksessä ei vahvisteta olennaisilta osin yleisen tietosuoja-asetuksen 48 artiklaa vastaavaa säännöstä, joka koskisi siirtoja tai luovutuksia toisen kolmannen maan tuomioistuimen tuomion tai hallintoviranomaisen päätöksen perusteella, voi aiheuttaa oikeudellista epävarmuutta siitä, kohdistuuko päätösehdotuksen nojalla ETA:sta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan siirrettävien henkilötietojen suojan tasoon merkittäviä vaikutuksia.
101. Tietosuojaneuvosto huomauttaa yleistä tietosuoja-asetusta koskevissa tietosuojan riittävyden viitearvoissaan, että siirrettäessä tietoja edelleen *"[a]lkuperäisen tiedonsiirron vastaanottajalle olisi myönnettävä lupa henkilötietojen edelleen siirtämiseen vain, jos myös seuraava vastaanottaja [...] on velvollinen noudattamaan sääntöjä [...], joilla taataan riittävä tietosuojan taso, ja jos hän noudattaa asiaa koskevia ohjeita käsitellessään henkilötietoja rekisterinpitäjän puolesta"*⁶⁴. Lisäksi

⁶³ Ks. päätösehdotuksen alaviite 78.

⁶⁴ Ks. WP 254 rev.01, s. 6.

tietosuojaneuvosto korostaa, että *"EU:sta siirrettävien tietojen alkuperäinen vastaanottaja on velvollinen varmistamaan, että tietoja edelleen siirrettäessä tarjotaan asianmukaiset suojatoimet, jos tietosuojan tason riittävyyttä koskevaa päätöstä ei ole tehty. Tietoja saisi siirtää edelleen ainoastaan rajoitettuja ja erityisiä tarkoituksia varten niin kauan kuin käsittelylle on laillinen peruste"*⁶⁵. Yleisen tietosuoja-asetuksen 48 artikla on otettava täysimittaisesti huomioon osana yleisen tietosuoja-asetuksen V lukua, kun arvioidaan, varmistetaanko Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntökehyksellä olennaisilta osin vastaava suojan taso tässä yhteydessä.⁶⁶

102. Tietosuojaneuvosto korostaa tässä yhteydessä tietojen väärinkäytön tai tietojen laittoman saannin ja käytön riskiä koskevaa Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, jossa todetaan erityisesti, että *"[s]iltä osin kuin kyse on unionissa taatusta perusvapauksien ja -oikeuksien suojan tasosta, unionin säännöstössä, jolla puututaan perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklassa taattuihin perusoikeuksiin, on unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan säädettävä selvistä ja täsmällisistä toimenpiteen laajuutta ja soveltamista koskevista säännöistä, joissa asetetaan vähimmäisvaatimukset, jotta henkilöillä, joiden henkilötiedot ovat kyseessä, on riittävät takeet, joiden avulla heidän tietonsa voidaan tehokkaasti suojata väärinkäytön vaaroilta sekä kaikenlaiselta näiden tietojen laittomalta saannilta ja käytöltä. Tarve tällaisista takeista on tärkeä varsinkin silloin, kun henkilötietoja käsitellään automaattisesti ja on olemassa huomattava vaara laittomasta pääsystä näihin tietoihin"*⁶⁷.
103. Tietosuojaneuvosto toteaa tältä osin, että päätösehdotuksessa saatavilla olevien tietojen perusteella Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojakehyksessä ei säädetä selvästi, että kolmannen maan tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen päätös, jossa rekisterinpitäjältä tai henkilötietojen käsittelijältä vaaditaan henkilötietojen siirtämistä tai luovuttamista, voidaan tunnustaa tai saattaa millään tavoin täytäntöönpanokelpoiseksi vain, jos se perustuu pyynnön esittäneen kolmannen maan ja Yhdistyneen kuningaskunnan väliseen voimassa olevaan kansainväliseen sopimukseen. Yleisen tietosuoja-asetuksen 48 artikla on yleisen tietosuoja-asetuksen V luvun olennainen säännös, sillä siinä edellytetään, että kolmannen maan tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen päätöksen perusteella tapahtuva henkilötietojen siirtäminen tai luovuttaminen voidaan tunnustaa tai saattaa täytäntöönpanokelpoiseksi vain, jos se perustuu pyynnön esittäneen kolmannen maan ja unionin tai sen jäsenvaltion väliseen voimassa olevaan kansainväliseen sopimukseen, sanotun kuitenkin rajoittamatta yleisen tietosuoja-asetuksen V luvun mukaisten muiden siirtoa koskevien perusteiden soveltamista. Tietosuojaneuvosto muistuttaa, että ulkomaisen viranomaisen pyyntö ei itsessään ole siirron oikeudellinen peruste. Määräys voidaan tunnustaa vain, *"jos se perustuu pyynnön esittäneen kolmannen maan ja unionin tai sen jäsenvaltion väliseen voimassa olevaan kansainväliseen sopimukseen kuten keskinäiseen oikeusapusopimukseen"*.⁶⁸ Sen vuoksi on olennaisen tärkeää, että voidaan yksilöidä olennaisilta osin vastaavat säännökset Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä.

---

⁶⁵ Ks. WP 254 rev.01, s. 6.

⁶⁶ Ks. erityisesti yleisen tietosuoja-asetuksen 44 artiklan viimeinen virke: *"Kaikkia tämän luvun säännöksiä on sovellettava, jotta varmistetaan, että tällä asetuksella taattua luonnollisten henkilöiden henkilötietojen suojan tasoa ei vaaranneta"*.

⁶⁷ Ks. asiassa Schrems I annetun tuomion 91 kohta.

⁶⁸ Ks. Euroopan tietosuojaneuvoston ja Euroopan tietosuojavaltuutetun kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnalle Yhdysvaltojen CLOUD Act -lain vaikutuksesta henkilötietojen suojaa koskevaan EU:n oikeudelliseen kehykseen antaman yhteisen vastauksen liite, hyväksytty 10. heinäkuuta 2019 (https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/letters/edpb-edps-joint-response-libe-committee-impact-us-cloud-act_en).

104. Komissio esittää päätösehdotuksessa Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisilta saatuja selvityksiä, joiden mukaan common law -oikeuden tai säädösten nojalla ulkomaista päätöstä, jossa pyydetään tietoja, ei voida panna täytäntöön Yhdistyneessä kuningaskunnassa ilman kansainvälistä sopimusta, ja että tietojen siirtäminen ulkomaisen tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen pyynnöstä edellyttää tiedonsiirtovälinettä, kuten tietosuojan riittävyttä koskevaa asetusta tai asianmukaisia suojatoimia, ellei sovelleta Yhdistyneen kuningaskunnan yleisen tietosuoja-asetuksen 49 artiklan mukaista poikkeusta. Tietosuojaneuvostolle ei ole kuitenkaan toimitettu tässä yhteydessä käytyä komission ja Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten välistä tietojenvaihtoa⁶⁹, joten se ei voi analysoida ja arvioida riippumattomasti, riittävätkö Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten antamat takeet varmistamaan tietosuojan tason, joka vastaa olennaisilta osin yleisen tietosuoja-asetuksen 48 artiklaan sisältyviä suojatoimia.
105. **Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota antamaan lisätakeita ja erityisiä viittauksia Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntöön, joilla varmistetaan, että Yhdistyneen kuningaskunnan oikeudellisen kehityksen mukainen tietosuojan taso vastaa olennaisilta osin ETA:ssa taattua suojan tasoa. Näin ollen tietosuojaneuvosto pyytää komissiota toimittamaan Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisilta saatuja kirjallisia selvityksiä ja sitoumuksia sellaisen tietosuojan täytäntöönpanosta, jonka taso vastaa olennaisilta osin yleisen tietosuoja-asetuksen 48 artiklassa säädettyä suojan tasoa.**
106. **Tietosuojaneuvosto katsoo, että sellaisten Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön säännösten yksilöinti, joilla varmistetaan tietosuojan taso, joka vastaa olennaisilta osin yleisen tietosuoja-asetuksen 48 artiklaan sisältyvillä suojatoimilla taattua suojan tasoa, on erittäin tärkeää, kun otetaan huomioon aiemmin esitetyt huolet Yhdysvaltojen tai muiden kolmansien maiden viranomaisten pyynnöistä saada pääsy Yhdistyneessä kuningaskunnassa oleviin tietoihin, ja kun otetaan huomioon, että tietosuojan riittävyttä koskevan päätöksen mukaisesti sellaisia henkilötietoja, jotka liittyvät muiden kolmansien maiden viranomaisten pyyntöihin saada pääsy tietoihin, voitaisiin siirtää ETA:sta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ilman vastaanottajan antamia muita takeita tai sitovia sitoumuksia.**

3.2. Menettely- ja täytäntöönpanomekanismit

107. Tietosuojaneuvosto on analysoinut yleistä tietosuoja-asetusta koskevissa tietosuojan riittävyden viitearvoissa esitettyjen kriteerien perusteella seuraavia päätösehdotukseen sisältyviä Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojakehystä koskevia näkökohtia: riippumattoman valvontaviranomaisen olemassaolo ja tehokas toiminta, sellaisen järjestelmän olemassaolo, jolla varmistetaan sääntöjen noudattamisen hyvä taso, ja järjestelmä, jonka avulla EU:ssa asuvat yksityishenkilöt voivat turvautua asianmukaisesti oikeussuojakeinoihin käyttäksään oikeuksiaan ja hakeakseen muutosta ilman raskaita hallinnollisia ja oikeudellisia muutoksenhakekeinoja koskevia esteitä.

3.2.1 Toimivaltainen riippumaton valvontaviranomainen

108. Tietosuojaneuvosto on tyytyväinen komission pyrkimykseen tarkastella kattavasti Yhdistyneen kuningaskunnan valvontaviranomaisen perustamista, toimintaa ja valtuuksia päätösehdotuksen 2.6 luvussa. Yhdistyneessä kuningaskunnassa tietovaltuutetun (Information Commissioner, jäljempänä 'IC') tehtävänä on valvoa ja varmistaa, että Yhdistyneen kuningaskunnan yleistä tietosuoja-asetusta ja vuoden 2018 tietosuojalakea noudatetaan. Vuoden 2018 tietosuojalain

---

⁶⁹ Ks. päätösehdotuksen alaviite 78.

liitteen 12 mukaan IC on ”Corporation Sole” eli erillinen oikeushenkilö, joka koostuu yhdestä ainoasta henkilöstä ja jota avustaa toimisto eli ICO.

109. Tietosuojaneuvosto korostaa IC:n riippumattomuuden osalta, että Yhdistyneen kuningaskunnan yleisen tietosuojasetuksen 51 artiklaan ei sisälly nimenomaista selvennystä siitä, että IC on riippumaton viranomainen, kuten yleisen tietosuojasetuksen 51 artiklassa todetaan valvontaviranomaisten osalta. Tietosuojaneuvosto myöntää kuitenkin, että Yhdistyneen kuningaskunnan yleisen tietosuojasetuksen 52 artiklassa esitetään säännöt, jotka vastaavat riippumattomuutta koskevia sääntöjä, joista säädetään yleisen tietosuojasetuksen 52 artiklan 1–3 kohdassa.
110. Lisäksi tietosuojaneuvosto huomauttaa, että Yhdistyneen kuningaskunnan yleisen tietosuojasetuksen 52 artiklassa ei ole yleisen tietosuojasetuksen 52 artiklan 4–6 kohdassa säädettyjä velvoitteita vastaavia velvoitteita, joilla nimenomaisesti varmistetaan, että asianomaiselle valvontaviranomaiselle annetaan resurssit, jotka ovat tarpeen sen tehtävien suorittamiseksi ja valtuuksien käyttämiseksi tehokkaasti. Tietosuojaneuvosto kuitenkin toteaa, että vuoden 2018 tietosuojalaki sisältää säännöksiä, joilla pyritään varmistamaan ICO:n asianmukainen rahoitus⁷⁰, ja sen, että ICO on tällä hetkellä yksi suurimmista valvontaviranomaisista verrattuna EU:n tai ETA:n valvontaviranomaisiin. Koska asianmukaisten resurssien jatkuva osoittaminen erityisesti henkilöstön ja talousarvion osalta⁷¹ on välttämätöntä, jotta voidaan varmistaa valvontaviranomaisen asianmukainen toiminta kaikkien sille annettujen tehtävien suorittamiseksi, ja koska myös Euroopan parlamentti on hiljattain todennut sen olevan erittäin tärkeää⁷², tietosuojaneuvosto katsoo, että on olennaisen tärkeää kiinnittää erityistä huomiota tällä alalla tapahtuvaan tulevaan kehitykseen.
111. **Näin ollen tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota tarkkailemaan resurssien kohdentamisessa ICO:lle tapahtuvaa kehitystä, joka olisi haitallista ICO:n tehtävien asianmukaiselle suorittamiselle.**

3.2.2. Sellainen tietosuojajärjestelmä, jolla varmistetaan sääntöjen noudattamisen hyvä taso

112. Päätösehdotuksessa tarkastellaan kattavasti valtuuksia, jotka ICO:lla on Yhdistyneen kuningaskunnan yleisen tietosuojasetuksen 58 artiklan ja vuoden 2018 tietosuojalain nojalla lainsäädännön seurannan ja täytäntöönpanon varmistamiseksi. Tietosuojaneuvosto myöntää, että Yhdistyneen kuningaskunnan yleisen tietosuojasetuksen 58 artiklassa esitetään säännöt, jotka vastaavat läheisesti valvontaviranomaisten valtuuksia koskevia sääntöjä, joista säädetään yleisen tietosuojasetuksen 58 artiklassa. Siltä osin kuin on kyse valtuuksista määrätä hallinnollisia sakkoja kunkin yksittäisen tapauksen olosuhteista riippuen, Yhdistyneen kuningaskunnan yleisen tietosuojasetuksen 83 artikla sisältää säännöksiä ja enimmäismääriä, jotka vastaavat yleisen tietosuojasetuksen 83 artiklan säännöksiä ja enimmäismääriä. Näin ollen tietosuojaneuvosto katsoo, että Yhdistyneen kuningaskunnan tämän alan oikeudellinen kehys on tällä hetkellä EU:n asiaa koskevassa lainsäädännössä asetettujen vaatimusten mukainen. Tietosuojaneuvosto kuitenkin korostaa tältä osin, että *vaikuttavien* seuraamusten olemassaololla on tärkeä asema sääntöjen noudattamisen varmistamisessa.⁷³

⁷⁰ Ks. vuoden 2018 tietosuojalain 137, 138 ja 182 § sekä sen liitteessä 12 oleva 9 kohta.

⁷¹ Ks. WP 254 rev.01, s. 7.

⁷² Euroopan parlamentin päätöslauselma komission kertomuksesta yleisen tietosuojasetuksen täytäntöönpanosta kaksi vuotta sen soveltamisen aloittamisesta, 25.3.2021, 15 kohta (https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/B-9-2021-0211_FI.html).

⁷³ Ks. WP 254 rev.01, s. 7.

113. **Edellä esitetyn perusteella tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota seuraamaan Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojakehyksessä säädettyjen seuraamusten ja asianmukaisten korjaavien toimenpiteiden vaikuttavuutta.**

3.2.3. Tietosuojajärjestelmän on tarjottava tukea ja apua rekisteröidyille oikeuksiensa käyttämisessä sekä asianmukaiset oikeussuojakeinot

114. Tehokas valvontamekanismi, joka mahdollistaa valitusten riippumattoman tutkimisen, jotta käytännössä voidaan tunnistaa rekisteröityjen oikeuksien loukkaukset ja rangaista niistä, sekä tehokkaat hallinnolliset ja oikeudelliset muutoksenhakukeinot (mukaan lukien korvaus rekisteröidyn henkilötietojen lainvastaisesta käsittelystä johtuvista vahingoista) ovat keskeisiä tekijöitä arvioitaessa, tarjotaanko tietosuojajärjestelmällä riittävä tietosuojan taso.
115. Tietosuojaneuvosto panee tyytyväisenä merkille, että ICO tarjoaa verkkosivustollaan kattavia tietoja ja ohjeita, joilla pyritään lisäämään rekisterinpitäjien ja henkilötietojen käsittelijöiden tietoisuutta velvollisuuksistaan ja tukemaan rekisteröityjä, jotta he saisivat tietoa henkilötietoja koskevista oikeuksistaan ja voisivat puolustaa Yhdistyneen kuningaskunnan yleisen tietosuojajärjestelmän ja vuoden 2018 tietosuojalain mukaisia yksilöllisiä oikeuksiaan.
116. **Nykytilanteesta huolimatta tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota seuraamaan jatkuvasti sellaisen tuen tasoa, jota ICO tarjoaa erityisesti henkilöille, joiden henkilötietoja on siirretty Yhdistyneeseen kuningaskuntaan tietosuojan riittävyttä koskevan päätöksen nojalla, auttaakseen heitä käyttämään Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojajärjestelmän mukaisia oikeuksiaan.**

4. YHDISTYNEEN KUNINGASKUNNAN VIRANOMAISTEN PÄÄSY EU:STA SIIRRETTYIHIN HENKILÖTIETOIHIIN JA NIIDEN KÄYTTÖ

4.1. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten pääsy tietoihin ja niiden käyttö rikosalan lainvalvontatarkoituksessa

4.1.1. Oikeusperustat ja sovellettavat rajoitukset/suojatoimet

117. Komissio antaa yksityiskohtaisia tietoja ja tekee yleisesti ottaen ymmärrettäviä päätelmiä suorittamassaan arvioinnissa, joka on dokumentoitu päätösehdotuksen johdanto-osan 132 kappaleessa ja sitä seuraavissa kappaleissa, jotka koskevat **tietoihin pääsyä lainvalvontatarkoituksia varten**. Näin ollen tietosuojaneuvosto pidättyy toistamasta useimpia tosiseikkoja koskevia havaintoja ja arviointeja tässä lausunnossa. Joissakin tapauksissa tosiseikkojen esittäminen tai päätelmien selittäminen eivät kuitenkaan riitä siihen, että tietosuojaneuvosto voisi kannattaa niitä.

4.1.1.1. Suostumuksen käyttö

118. Tietosuojaneuvosto panee merkille, että komissio toteaa päätösehdotuksen alaviitteessä 184⁷⁴, että **suostumuksen käytöllä** ei ole merkitystä tietosuojan riittävyttä koskevassa tilanteessa, koska siirtotilanteissa Yhdistyneen kuningaskunnan lainvalvontaviranomainen ei kerää tietoja suoraan rekisteröidyltä suostumuksen perusteella. Näin ollen komissio ei arvioi suostumuksen käyttöä poliisitoiminnan oikeusperustana.

---

⁷⁴ Ks. päätösehdotuksen s. 37.

119. Tältä osin tietosuojaneuvosto muistuttaa, että yleisen tietosuoja-asetuksen 45 artiklan 2 kohdan a alakohdassa edellytetään myös monien sellaisten tekijöiden arvioimista, jotka eivät rajoitu siirtotilanteeseen, mukaan lukien ”oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioitus, sekä yleinen että alakohtainen asiaankuuluva lainsäädäntö, joka koskee muun muassa [...] rikosoikeutta”.
120. Tietosuojaneuvosto toteaa myös niiden tietojen perusteella, jotka komissio on antanut Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/680 mukaisesti täytäntöönpanopäätökseksi Yhdistyneen kuningaskunnan henkilötietojen suojan riittävydestä antamansa ehdotuksen, jäljempänä ’rikosasioiden tietosuojadirektiivin mukaista tietosuojan tason riittävyttä koskeva päätösehdotus’, johdanto-osan 38 kappaleessa, että suostumuksen käyttö, sellaisena kuin se on määritelty Yhdistyneen kuningaskunnan järjestelmässä lainvalvonnan kannalta, edellyttäisi aina oikeusperustaa. Tämä tarkoittaa sitä, että vaikka poliisilla olisi lakisääteinen toimivalta käsitellä tietoja tutkintaa varten tietyissä erityisolosuhteissa (esimerkiksi DNA-näytteen keräämiseksi), poliisi voi pitää rekisteröidyn suostumuksen pyytämistä asianmukaisena.
121. **Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota sisällyttämään tietosuojan riittävyttä koskevaan päätökseen analyysinsä suostumuksen mahdollisesta käytöstä lainvalvonnassa, josta säädetään rikosasioiden tietosuojadirektiivin mukaista tietosuojan tason riittävyttä koskevassa päätösehdotuksessa.**

4.1.1.2. Etsintäluvut ja esittämismääräykset

122. Vaikka tietosuojaneuvostolla ei ole yleisesti ottaen huomautettavaa siitä, että poliisi hakee todisteita etsintä lupien ja esittämismääräysten avulla, päätösehdotuksen johdanto-osan 136 kappaleesta käy ilmi, että komissio on keskittynyt lainvalvontaviranomaisten tietoihin pääsyä koskevissa näkökohdissa poliisiin ja että muiden lainvalvontaviranomaisten suorittamaa henkilötietojen käsittelyä on tarkasteltu vähemmän.
123. Esimerkiksi Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojan riittävydestä käytäviä keskusteluja varten laaditun perustelukehyksen lainvalvontaa koskevan F osan⁷⁵ sivulla 11 ehdotetaan, että **kansallinen rikosvirasto** (National Crime Agency, jäljempänä ’NCA’) voisi olla erityisen tärkeä lainvalvontaviranomainen, jolla on muun muassa laajempi rikostiedustelutehtävä. NCA:n mukaan sen tehtävänä on koota yhteen eri lähteistä peräisin olevia tiedustelutietoja, jotta voidaan maksimoida analyysi- ja arviointimahdollisuudet sekä taktiset mahdollisuudet, mukaan lukien viestinnän teknisestä kuuntelusta, Yhdistyneen kuningaskunnan ja ulkomaiden lainvalvontakumppaneilta sekä turvallisuus- ja tiedusteluvirastoilta saatavat tiedustelutiedot.⁷⁶ NCA on myös yksi kansainvälisten lainvalvontakumppaneiden tärkeimmistä yhteistyökumppaneista, ja sillä on keskeinen asema rikostiedustelutietojen vaihdossa.⁷⁷

---

⁷⁵ Ks. Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, Explanatory Framework for Adequacy Discussions, Section F: Law Enforcement, 13. maaliskuuta 2020 ([https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/87223/7/F - Law Enforcement .pdf](https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/87223/7/F_-_Law_Enforcement_.pdf)).

⁷⁶ Ks. NCA:n verkkosivusto, Intelligence: enhancing the picture of serious organised crime affecting the UK (<https://www.nationalcrimeagency.gov.uk/what-we-do/how-we-work/intelligence-enhancing-the-picture-of-serious-organised-crime-affecting-the-uk>).

⁷⁷ Vaikka kaikki NCA:n käsittelemät tiedustelutiedot eivät ole henkilötietoja, merkittävä osa niistä saattaa olla henkilötietoja, ja tässä kuvatut toimet eroavat perinteisestä poliisitoiminnasta, joten Yhdistyneen kuningaskunnan lainvalvontaviranomaisten pääsyä henkilötietoihin koskeva arviointi olisi puutteellinen ilman

124. Tietosuojaneuvosto panee lisäksi merkille, että hallituksen tiedustelupalvelu (Government Communications Headquarters, jäljempänä 'GCHQ'), jonka toiminta kuuluu tavallisesti vuoden 2018 tietosuojalain kansallista turvallisuutta koskevan 4 osan soveltamisalaan, ottaa myös aktiivisen roolin vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden Yhdistyneelle kuningaskunnalle aiheuttaman yhteiskunnallisen ja taloudellisen haitan vähentämisessä tiiviissä yhteistyössä sisäministeriön, NCA:n, tulliviranomaisen (HM Revenue and Customs) ja muiden hallinnon laitosten kanssa.⁷⁸ Sen toiminta liittyy lasten seksuaalisen hyväksikäytön, petosten, muuntotyypin talousrikollisuuden, mukaan lukien rahanpesu, teknologian rikollisen käytön, kyberrikollisuuden, maahanmuuttoon liittyvän järjestäytyneen rikollisuuden, mukaan lukien ihmiskauppa, sekä huumeiden, ampumaseiden ja muun laittoman salakuljetuksen torjuntaan.
125. **Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota täydentämään analyysiaan analysoimalla lainvalvonnan alalla toimivia virastoja, jotka vaikuttavat keräävän ja analysoivan tietoja, kuten henkilötietoja, keskeisenä osana päivittäistä toimintaansa, ja erityisesti NCA:ta. Lisäksi tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota tarkastelemaan lähemmin GCHQ:n kaltaisia virastoja, joiden toiminta kuuluu sekä lainvalvonnan että kansallisen turvallisuuden piiriin, ja niiden henkilötietojen käsittelyyn sovellettavaa oikeudellista kehystä.**

4.1.1.3. Tutkintavaltuudet lainvalvontatarkoituksia varten

126. Tietosuojaneuvosto muistuttaa yleistä tietosuoja-asetusta koskevien tietosuojan riittävyyden viitearvojen 4 luvussa "Kolmansien maiden olennaiset takeet tietoihin pääsystä lainvalvontatarkoituksessa ja kansallisen turvallisuuden perusteella, jotta voidaan rajoittaa ihmisoikeuksiin puuttumista", että "[t]ässä yhteydessä unionin tuomioistuimien myös totesi kriittisesti, että aiempi safe harbour -päätös 'ei sisällä mitään toteamusta siitä, että Yhdysvalloissa olisi valtiollisia sääntöjä, joilla olisi tarkoitus rajoittaa mahdollista [...] henkilöiden, joiden tietoja siirretään unionista Yhdysvaltoihin, perusoikeuksiin [...] puuttumista, joka olisi kyseisen maan valtiollisille elimille sallittua niiden pyrkiessä kansallisen turvallisuuden kaltaisiin legitiimeihin tavoitteisiin'"⁷⁹. Tietosuojaneuvosto toteaa näissä viitearvoissa, että **kaikkien kolmansien maiden on noudatettava neljää olennaista eurooppalaista taetta⁸⁰ tietoihin pääsystä joko kansallista turvallisuutta tai lainvalvontaa koskevia tarkoituksia varten, jotta niiden tietosuojan tasoa voidaan pitää riittävänä. Lisäksi oikeutettujen tavoitteiden kannalta on erityisesti osoitettava välttämättömyys ja oikeasuhteisuus.**
127. Komissio toteaa päätösehdotuksen tässä jaksossa (johdanto-osan 139 kappale), että koska vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskeva lailla tarjotut tutkintavaltuudet ovat samat kuin kansallisilla

---

NCA:n toiminnan perusteellista arviointia. On kohtuullista varmistaa, että tietosuojaperiaatteilla on sama merkitys kaikille asiaankuuluville lainvalvontaviranomaisille niin, että niillä selvennetään erityisesti NCA:n kaltaisen datavetoisen viranomaisen toimintaa. Lisäksi sivun tulevaisuuteen suuntautumista koskevassa Looking to the future -kappaleessa kerrotaan, että NCA etsii jatkuvasti uusia mahdollisuuksia kerätä, kehittää ja tehostaa perinteisiä valmiuksia, jotta sekä Yhdistyneessä kuningaskunnassa että ulkomailla hyödynnettävän tiedustelutiedon määrä lisääntyisi ja laatu paranisi. Osana tätä NCA kehittää uutta kansallista tietojen hyödyntämisvalmiutta (National Data Exploitation Capability), jossa hyödynnetään rikoksia ja tuomioistuuksia koskevassa laissa NCA:lle annettuja valtuuksia yhdistää, käyttää ja hyödyntää eri puolilla hallintoa olevia tietoja. Kaikki tämä lisää NCA:n ketteryyttä ja joustavuutta reagoida uusiin uhkiin ja toimia ennakoivasti sekä kerätä ja analysoida uusia uhkia koskevaa tietoa ja tiedustelutietoa, jotta se voi toteuttaa toimia ennen uhkien toteutumista.

⁷⁸ Ks. GCHQ:n verkkosivusto, Mission, Serious and Organised Crime (<https://www.gchq.gov.uk/section/mission/serious-crime>).

⁷⁹ Ks. WP 254 rev.01, s. 9.

⁸⁰ Ks. tietosuojaneuvoston suositukset 02/2020 tiedustelua koskevista eurooppalaisista olennaisista takeista.

turvallisuusvirastoilla, näihin valtuuksiin sovellettavia edellytyksiä, rajoituksia ja suoja-toimia käsitellään yksityiskohtaisesti jaksossa, joka koskee Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten pääsyä henkilötietoihin ja niiden käyttöä kansalliseen turvallisuuteen liittyvissä tarkoituksissa. Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa kuitenkin, että sovellettaessa välttämättömyyttä ja oikeasuhteisuutta koskevaa testiä jäsenvaltioiden lainsäädäntöön, jonka nojalla viranomaiset voivat säilyttää henkilötietoja ja saavat niihin pääsyn, oikeutetut tavoitteet, kuten kansallinen turvallisuus tai vakavien rikosten torjunta, ovat erilaisia, minkä vuoksi yhdessä tapauksessa voitaisiin perustella tietyn tyyppinen puuttuminen, kun taas toisessa tapauksessa ei.⁸¹

128. **Tietosuojaneuvosto suhtautuisi näin ollen myönteisesti päätökseen sisältyvään erityiseen arviointiin johdanto-osan 174 kappaleessa ja sitä seuraavissa kappaleissa (kansalliseen turvallisuuteen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi toteutettavia toimenpiteitä käsittelevä jakso) kuvattujen ehtojen, rajoitusten ja suoja-toimien välttämättömyydestä ja oikeasuhteisuudesta, kun on kyse näiden edellytysten, rajoitusten ja suoja-toimien soveltamisesta lainvalvontaan liittyvän tavoitteen saavuttamiseksi toteutettavaan toimenpiteeseen. Näin ollen tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota selventämään edelleen, onko kuvattu lainvalvontatarkoituksissa tapahtuva henkilötietojen säilyttäminen ja pääsy tietoihin riittävän rajoitettua, jotta voidaan varmistaa tietosuojan taso, joka vastaa olennaisilta osin EU:ssa taattua suojan tasoa.**

[4.1.2. Kerättyjen tietojen jatkokäyttö lainvalvontatarkoituksiin \(johdanto-osan 140–154 kappale\)](#)

129. Tietosuojaneuvosto toteaa, että Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojakehyksessä säädetään suoja-toimista ja rajoituksista, jotka vastaavat EU:n lainsäädännössä säädettyjä sellaisia suoja-toimia ja rajoituksia, jotka koskevat kerättyjen tietojen jatkokäyttöä lainvalvontatarkoituksiin.

[4.1.2.1. Jatkokäyttö muihin lainvalvontatarkoituksiin](#)

130. Vuoden 2018 tietosuojalain säädetään, että toimivaltaisen viranomaisen lainvalvontatarkoituksessa keräämiä henkilötietoja voidaan jatkokäsitellä (riippumatta siitä, onko käsittelijä alkuperäinen vai muu rekisterinpitäjä) mitä tahansa muuta lainvalvontatarkoitusta varten edellyttäen, että rekisterinpitäjällä on lain nojalla lupa käsitellä tietoja toista tarkoitusta varten ja että käsittely on välttämätöntä ja oikeasuhteista tätä tarkoitusta varten. Komissio toteaa, että kaikkia vuoden 2018 tietosuojalain 3 osassa säädettyjä suoja-toimia sovelletaan vastaanottavan viranomaisen suorittamaan käsittelyyn. Tietosuojaneuvosto korostaa kuitenkin, että vuoden 2018 tietosuojalain 3 osan 44 §:n 4 momentissa, 45 §:n 4 momentissa, 48 §:n 3 momentissa ja 68 §:n 7 momentissa säädetään mahdollisuudesta rajoittaa rekisteröidyn oikeuksia ja että 79 §:ssä säädetään mahdollisuudesta myöntää todistuksia siitä, että rajoitus on välttämätön ja oikeasuhteinen toimenpide kansallisen turvallisuuden suojelemiseksi. **Tietosuojaneuvosto suosittelee siksi, että komissio arvioi edelleen tällaisten rajoitusten mahdollista vaikutusta henkilötietojen suojan tasoon kerättyjen tietojen jatkokäytön yhteydessä. Samoin olisi annettava lisäselvennystä Yhdistyneen kuningaskunnan oikeudelliseen kehykseen, jolla mahdollistetaan tällainen tietojen jakaminen edelleen, ja erityisesti vuoden 2017 digitaalitaloutta koskevaan lakiin (Digital Economy Act 2017) ja vuoden 2013 rikoksia ja tuomioistuimia koskevaan lakiin (Crime and Courts Act 2013), jolla mahdollistetaan tietojen jakamisen NCA:n kanssa.**

---

⁸¹ Ks. Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 6.10.2020, La Quadrature du Net ym., yhdistetyt asiat C-511/18, C-512/18 ja C-520/18, ECLI:EU:C:2020:791.

4.1.2.2. Yhdistyneessä kuningaskunnassa toteutettava jatkokäyttö muihin tarkoituksiin kuin lainvalvontaan

131. Vuoden 2018 tietosuojalaissa säädetään myös, että mitä tahansa lainvalvontatarkoitusta varten kerättyjä henkilötietoja voidaan käsitellä muussa kuin lainvalvontatarkoituksessa, jos käsittely perustuu lakiin. Tässä tapauksessa tällaisen jakamisen oikeusperusta on vuoden 2008 terrorismin torjuntaa koskevan lain (Counter-Terrorism Act 2008) 19 §. Tältä osin tietosuojaneuvosto toteaa, että komission arvioinnissa ei käsitellä täysimittaisesti terrorismin torjuntaa koskevan lain 19 §:n soveltamisalaa ja säännöksiä ja että ne saattavat johtaa laajempaan myöhempään käyttöön erityisesti 19 §:n 2 momentin osalta, jossa säädetään, että tiedustelupalvelu voi käyttää kaikkien muiden tehtäviensä hoitamisessa sellaisia tietoja, jotka se saa tehtäviään hoitaessaan.
132. Tietosuojaneuvosto toteaa myös, että komission viittausta siihen, että toimivaltaiset viranomaiset ovat viranomaisia, joiden on toimittava Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja sen 8 artiklan mukaisesti, jotta varmistetaan, että kaikessa lainvalvontaviranomaisten ja tiedustelupalvelujen välisessä tietojen jakamisessa noudatetaan tietosuojalainsäädäntöä ja Euroopan ihmisoikeussopimusta, voitaisiin perustella laajemmin yksilöimällä asiaa koskevat Yhdistyneen kuningaskunnan oikeusjärjestykseen sisältyvät lait, joissa selkeästi ja täsmällisesti asetetaan tällaiset rajat.

4.1.2.3. Jatkokäyttö Yhdistyneen kuningaskunnan ulkopuolelle tehtävän tietojen edelleen siirtämisen yhteydessä

133. Vaikka komissio on viitannut siihen, että Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen CLOUD Act -sopimus voi vaikuttaa tietojen siirtämiseen Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitsevilta sähköisten viestintäpalvelujen tai etätietojenkäsittelypalvelujen tarjoajilta edelleen Yhdysvaltoihin, tietosuojaneuvosto korostaa lisäksi, että tämän sopimuksen voimaantulo voi vaikuttaa myös Yhdistyneen kuningaskunnan lainvalvontaviranomaisten toteuttaman edelleen siirtämisen kautta kerättyjen tietojen jatkokäyttöön erityisesti Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen CLOUD Act -sopimuksen 5 artiklassa tarkoitetun määräysten antamisen ja toimittamisen osalta.
134. Tietosuojaneuvosto katsoo yleisemmin, että se, että kolmansien maiden kanssa tehdään tulevaisuudessa lainvalvontayhteistyötä koskevia kahdenvälisiä sopimuksia, joilla tarjotaan oikeusperusta henkilötietojen siirtämiselle näihin maihin, voi myös vaikuttaa merkittävästi kerättyjen tietojen myöhemmän käytön edellytyksiin, sillä tällaiset sopimukset saattavat vaikuttaa Yhdistyneen kuningaskunnan arvioituun tietosuojakehykseen. Tietosuojaneuvosto suosittelee siksi, että komissio arvioi tätä seikkaa tarkemmin ja yksilöi, onko kansainvälisiä sopimuksia olemassa, ja selvittää, voivatko näiden sopimusten määräykset vaikuttaa Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojalainsäädännön soveltamiseen, sekä säätää uusista rajoituksista tai poikkeuksista, jotka koskevat lainvalvontatarkoituksiin kerättyjen tietojen myöhempää käyttöä ja luovuttamista ulkomaille. Tietosuojaneuvosto katsoo, että tällaiset tiedot ja arvioinnit ovat olennaisen tärkeitä, jotta Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntökehyksellä tarjottavan tietosuojan tasoa sekä ulkomaille tapahtuvaa luovuttamista ja jatkokäyttöä koskevia käytäntöjä voidaan tarkastella kattavasti.

4.1.3. Valvonta

135. Tietosuojaneuvosto panee merkille, että lainvalvontaviranomaisten valvonnasta vastaavat ICO:n lisäksi eri valtuutetut. Tietosuojan riittävyttä koskevissa ehdotetuissa päätelmissä mainitaan IPC, biometrinen materiaalien säilyttämistä ja käyttöä käsittelevä valtuutettu (Commissioner for the Retention and Use of Biometric Material) ja kameravalvontavaltuutettu (Surveillance Camera

Commissioner). Tässä yhteydessä on huomattava, että Euroopan unionin tuomioistuin on toistuvasti korostanut riippumattoman valvonnan tarvetta. IPC on erityisen tärkeä kysymyksissä, jotka koskevat pääsyä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan siirrettäviin henkilötietoihin. Tietosuojaneuvosto katsoo, että IPC on niin kutsuttu ”oikeusvaltuutettu” (judicial commissioner), johon viitataan kansallista turvallisuutta koskevassa luvussa, ja että näillä oikeusvaltuutetuilla on tuomarin riippumattomuus myös toimiessaan valtuutettuina. IPC:n toimiston osalta komissio selittää päätösehdotuksen johdanto-osan 245 kappaleessa, että se toimii riippumattomasti niin kutsuttuna arm’s length -elimenä, jonka rahoituksesta vastaa sisäministeriö.

136. Tietosuojaneuvosto ei ole löytänyt päätösehdotuksesta lisätietoja biometrinen materiaalien säilyttämistä ja käyttöä käsittelevän valtuutetun tai kameravalvontavaltuutetun riippumattomuuden arvioimiseksi.
137. **Komissiota kehoitetaan arvioimaan edelleen oikeusvaltuutettujen riippumattomuutta myös tapauksissa, joissa valtuutettu ei (enää) toimi tuomarina, ja arvioimaan biometrinen materiaalien säilyttämistä ja käyttöä käsittelevän valtuutetun ja valvontakameravaltuutetun riippumattomuutta.**

4.2. Tietosuojaa kansallisen turvallisuuden alalla koskeva yleinen oikeudellinen kehys

4.2.1. Kansalliset turvallisuustodistukset (national security certificate)

138. Rekisterinpitäjät voivat hakea vuoden 2018 tietosuojalain 111 §:n mukaisesti hallitukseen kuuluvan ministerin, ylimmän valvontaviranomaisen (Attorney General) tai Skotlannin julkisasiamiehen (Advocate General for Scotland) myöntämiä kansallisia turvallisuustodistuksia, joilla todistetaan, että vuoden 2018 tietosuojalain 4–6 osassa vahvistettuja velvoitteita ja oikeuksia koskevat poikkeukset ovat välttämätön ja oikeasuhteinen toimenpide kansallisen turvallisuuden suojelemiseksi. Näiden todistusten tarkoituksena on lisätä rekisterinpitäjien oikeusvarmuutta, ja ne ovat ratkaiseva osoitus siitä, että kansallinen turvallisuus otetaan huomioon henkilötietojen käsittelyssä. On kuitenkin syytä mainita, että näitä todistuksia ei tarvita kansallista turvallisuutta koskevien poikkeusten käyttämiseksi, vaan ne ovat läpinäkyvyyttä edistävä toimenpide.⁸²
139. Tietosuojaneuvosto katsoo vuoden 2018 tietosuojalain liitteessä 20 olevan 17 ja 18 §:n perusteella, että vuoden 1998 tietosuojalain nojalla myönnettyllä kansallisella turvallisuustodistuksella, jäljempänä ’vanha todistus’, oli 25. toukokuuta 2019 saakka vuoden 2018 tietosuojalain mukaista henkilötietojen käsittelyä koskeva pidennetty vaikutus. Vanhat todistukset rinnastettiin tähän päivään saakka vuoden 2018 tietosuojalain nojalla myönnettyihin todistuksiin, jos niitä ei korvattu tai peruutettu.
140. Jos vuoden 1998 tietosuojalain nojalla myönnettyssä kansallisessa turvallisuustodistuksessa ei kuitenkaan ole nimenomaista päättymispäivää, tietosuojaneuvosto katsoo, että tällainen todistus on edelleen voimassa vuoden 1998 tietosuojalain mukaisen käsittelyn osalta, ellei todistusta kumota.⁸³ Vaikka näiden vanhojen todistusten tarjoama suoja rajoittuu vuoden 1998 tietosuojalain mukaiseen henkilötietojen käsittelyyn, tietosuojaneuvosto panee merkille, että vuoden 1998 tietosuojalain

---

⁸² Ks. Yhdistyneen kuningaskunnan sisäministeriö, The Data Protection Act 2018, National Security Certificates Guidance, elokuu 2020, 4 kohta, s. 3 (https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/91027/9/Data_Protection_Act_2018_-_National_Security_Certificates_Guidance.pdf).

⁸³ Ks. Yhdistyneen kuningaskunnan sisäministeriö, The Data Protection Act 2018, National Security Certificates Guidance, elokuu 2020, s. 5.

nojalla voidaan myöntää uusia kansallisia turvallisuustodistuksia, jotka koskevat henkilötietoja, joita on käsitelty vuoden 1998 tietosuojalain mukaisesti.⁸⁴

141. **Tietosuojaneuvosto kehottaa kattavuuden vuoksi komissiota selventämään päätösehdotuksessaan, että kansallisia turvallisuustodistuksia voidaan edelleen myöntää vuoden 1998 tietosuojalain nojalla. Lisäksi tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota kuvaamaan päätösehdotuksessaan vuoden 1998 tietosuojalain nojalla myönnettävien todistusten muutoksenhaku- ja valvontamekanismeja. Komission olisi myös sisällytettävä päätösehdotukseensa vuoden 1998 tietosuojalain nojalla myönnettyjen nykyisten todistusten määrä ja seurattava tarkasti tätä näkökohtaa.**

4.2.2. Oikeus tietojen oikaisemiseen ja poistamiseen

142. Tietosuojaneuvosto panee tietojen oikaisua ja poistamista koskevan oikeuden osalta merkille, että rekisteröidyt voivat vuoden 2018 tietosuojalain 100 §:n ja 149 §:n mukaisesti vedota High Courtiin (Skotlannissa Court of Session), joka määrää rekisterinpitäjän oikaisemaan tai poistamaan rekisteröidyn tiedot ilman aiheetonta viivytystä.
143. **Tietosuojaneuvosto korostaa, että rekisteröityjen oikeuksien toteutuminen on varmistettava tehokkaasti, ja kehottaa siksi komissiota kuvaamaan päätösehdotuksessaan, miten vuoden 2018 tietosuojalain 100 §:ää sovelletaan käytännössä, ja seuraamaan tiiviisti tämän §:n soveltamista.**

4.2.3. Kansalliseen turvallisuuteen liittyvät poikkeukset

144. Tietosuojaneuvosto haluaa kiinnittää huomiota vuoden 2018 tietosuojalain 110 §:ään ja erityisesti liitteeseen 11, jossa vahvistetaan erityiset tarkoitukset, joissa tiedustelupalvelut voivat poiketa tietyistä tietosuojaperiaatteista, myös rekisteröityjen oikeuksien osalta, ja joissa niillä ei ole velvollisuutta ilmoittaa henkilötietojen tietoturvaloukkauksista ICO:lle.⁸⁵
145. **Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota selventämään edelleen poikkeusten soveltamisalaa, sillä se pohtii, ovatko kaikki vuoden 2018 tietosuojalain liitteessä 11 säädetyt poikkeukset merkityksellisiä tiedustelupalvelujen työn kannalta ja varmistetaanko niillä tarpeellisuuden ja oikeasuhteisuuden periaatteen noudattaminen. Tietosuojaneuvosto pyytää erityisesti komissiota selventämään, missä olosuhteissa tiedustelupalvelu voisi tukeutua vuoden 2018 tietosuojalain liitteessä 11 olevaan 10 §:ään, jossa todetaan, että lueteltuja säännöksiä ei sovelleta henkilötietoihin, jotka koostuvat rekisterinpitäjän aikeista suhteessa rekisteröidyn kanssa käytäviin neuvotteluihin siltä osin kuin lueteltujen säännösten soveltaminen todennäköisesti häittäisi neuvotteluja.**

4.3. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten pääsy tietoihin ja niiden käyttö kansalliseen turvallisuuteen liittyviin tarkoituksiin

146. Yleisesti ottaen tietosuojaneuvosto myöntää, että valtioilla on laaja harkintavalta kansallista turvallisuutta koskevissa asioissa, minkä myös Euroopan ihmisoikeustuomioistuimien tunnustaa.

---

⁸⁴ Ks. Yhdistyneen kuningaskunnan sisäministeriö, The Data Protection Act 2018, National Security Certificates Guidance, elokuu 2020, 8 kohta, s. 5.

⁸⁵ Näitä tarkoituksia ovat ”rikollisuuden” ehkäiseminen ja havaitseminen, ”muun muassa lain edellyttämällä tavalla esitettävät tiedot tai oikeudenkäynteihin liittyvät tiedot”, ”parlamentaarinen erioikeus”, ”oikeudenkäyntimenettelyt”, ”kruunun kunniamerkit ja arvoasemat”, ”asevoimat”, ”taloudellinen hyvinvointi”, ”asianajosalaisuus”, ”neuvottelut”, ”rekisterinpitäjän antamat luottamukselliset viittaukset”, ”koevastaukset ja -tulokset”, ”tutkimus- ja tilastoasiakirjat” sekä ”yleisen edun mukainen arkistointi”.

Tietosuojaneuvosto muistuttaa myös, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklan 3 kohdassa määrätään, että Euroopan ihmisoikeussopimuksessa vahvistetut perusoikeudet ovat yleisinä periaatteina osa unionin oikeutta, kuten sen tiedustelua koskevista eurooppalaisista olennaisista takeista annetuissa päivitettyissä suosituksissa⁸⁶ korostetaan. Kuten Euroopan unionin tuomioistuin muistuttaa oikeuskäytännössään, sopimusta ei kuitenkaan voida pitää – niin kauan kuin EU ei ole siihen liittynyt – muodollisesti EU:n oikeusjärjestykseen sisältyvänä oikeudellisena välineenä.⁸⁷ Näin ollen yleisen tietosuojasetuksen 45 artiklassa edellytetty perusoikeuksien suojan taso on määritettävä kyseisen asetuksen säännösten perusteella niin, että otetaan huomioon perusoikeuskirjassa vahvistetut perusoikeudet. Tästä huolimatta perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohdan mukaisesti perusoikeuskirjaan sisältyvien oikeuksien, jotka vastaavat Euroopan ihmisoikeussopimuksessa taattuja oikeuksia, merkitys ja ulottuvuus ovat samat kuin Euroopan ihmisoikeussopimuksessa. Kuten Euroopan unionin tuomioistuin on muistuttanut, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö, joka koskee myös perusoikeuskirjassa vahvistettuja oikeuksia, on näin ollen otettava huomioon vähimmäissuojan tasona vastaavien perusoikeuskirjassa vahvistettuja oikeuksia tulkittaessa.⁸⁸ Perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohdan viimeisessä virkkeessä määrätään kuitenkin, että "[t]ämä määräys ei estä unionia myöntämästä tätä laajempaa suojaa".

147. Sen vuoksi seuraavassa arvioinnissa tietosuojaneuvosto on ottanut huomioon Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön siltä osin kuin perusoikeuskirjalla, siten kuin Euroopan unionin tuomioistuin sitä tulkitsee, ei tarjota korkeampaa suojan tasoa, johon sisältyy muita vaatimuksia kuin Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö.

4.3.1. Oikeusperustat, rajoitukset ja suoja-toimet – Kansalliseen turvallisuuteen liittyvät tutkintavaltuudet

4.3.1.1. Yleiset huomautukset

148. Tietosuojaneuvosto muistuttaa, että vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskeva laki on hiljattain annettu laki, jolla muutettiin useita vuoden 1994 tiedustelupalvelulain (Intelligence Services Act 1994) säännöksiä. Siinä määritetään, missä määrin tiettyjä tutkintavaltuuksia voidaan käyttää yksityisyyden suojaan puuttumisessa.⁸⁹ Vaikka IPC on laatinut kaksi raporttia, joissa annetaan hyödyllistä tietoa tämän uuden oikeudellisen kehyksen soveltamisesta, tiettyjä näkökohtia, erityisesti käytettyjä valinta- ja hakukriteerejä, ei ole vielä kukaan tarkasteltu uudelleen.
149. Lisäksi tietosuojaneuvosto korostaa vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevaa lakia ja sen soveltamisalaa koskevana yleisenä huomautuksena seuraavia neljää huomionarvoista seikkaa:
150. **Ensimmäisen huomionarvoisen seikan** osalta tietosuojaneuvosto haluaa korostaa kahta lain ominaispiirteitä koskevaa näkökohtaa:
151. Tietosuojaneuvosto toteaa ensinnäkin, että lainsäädännössä viitataan laajoihin tarkoituksiin vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevassa laissa vahvistettujen menettelyjen käyttämiseksi eikä niihin henkilöryhmiin, joita tietojen keruu voi koskea vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain 2–7 osan perusteella. Tältä osin tietosuojaneuvosto muistuttaa, että valvontatoimenpiteiden kohteena

⁸⁶ Ks. tietosuojaneuvoston suositukset 02/2020 tiedustelua koskevista eurooppalaisista olennaisista takeista.

⁸⁷ Ks. asiassa Schrems II annetun tuomion 98 kohta.

⁸⁸ Ks. Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 6.10.2020, La Quadrature du Net ym., yhdistetyt asiat C-511/18, C-512/18 ja C-520/18, ECLI:EU:C:2020:791, 124 kohta.

⁸⁹ Ks. vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain 1 §.

mahdollisesti olevien henkilöryhmien ja lainsäädännöllä tavoiteltujen päämäärien, joilla määritellään lain henkilöllinen soveltamisala, välillä olisi oltava yhteys.

152. Tietosuojaneuvosto korostaa lisäksi, että myös ”televiestintäoperaattorien”, ”televiestintäpalvelun” ja ”televiestintäjärjestelmän” määritelmät, joilla määritellään lain soveltamisala, ovat hyvin laajoja ja jossain määrin epäselviä. Tietosuojaneuvosto korostaa, että nämä käsitteet on vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain alalla ymmärrettävä paljon laajemmin kuin televiestintää koskevassa lainsäädännössä, sellaisina kuin ne on määritelty esimerkiksi eurooppalaisessa sähköisen viestinnän säännöstössä⁹⁰. Tietosuojaneuvosto toteaa, että laissa olevien ”televiestintäpalvelun” ja ”televiestintäjärjestelmän” määritelmien uskotaan olevan tarkoituksellisesti laajoja, jotta ne pysyvät merkityksellisinä uusien teknologioiden kannalta. Myös televiestintäoperaattorin määritelmä on hyvin laaja, ja se voi kattaa esimerkiksi verkossa pelattavat videopelit, joissa on keskustelutoiminto, tai muut verkkosivustot, jotka vain sisältävät tällaisia keskusteluikkunoita.⁹¹
153. Vaikka tietojen keräämisen ja saatavuuden välttämättömyyden ja oikeasuhteisuuden arviointia koskevista menettelyistä ja valvonnasta säädetään yleisesti, tällaisen arvioinnin toteuttamista koskevia perusteita ei ole määritelty itse laissa. Lisätietoja on muissa asiakirjoissa, kuten käytännösäännöissä.
154. Kuten tietosuojaneuvoston tiedustelua koskevista eurooppalaisista olennaisista takeista annetuissa suosituksissa 02/2020 todetaan, Euroopan unionin tuomioistuin on kuitenkin todennut, että *”edellytys, jonka mukaan perusoikeuksien käyttämistä voidaan rajoittaa ainoastaan lailla, tarkoittaa sitä, että itse siinä oikeusperustassa, joka mahdollistaa puuttumisen näihin oikeuksiin, on määritettävä asianomaisen oikeuden käyttämiselle asetettavien rajoitusten laajuus”*⁹². Tarkemmin sanottuna Euroopan unionin tuomioistuin on selventänyt, että *”[o]ikeasuhteisuutta koskevan edellytyksen täyttämiseksi säännöstössä on säädettävä selvistä ja täsmällisistä asianomaisen toimenpiteen laajuutta ja soveltamista koskevista säännöistä, joissa asetetaan vähimmäisvaatimukset, jotta henkilöillä, joiden henkilötiedoista on kyse, on riittävät takeet, joiden avulla heidän henkilötietojaan voidaan tehokkaasti suojata väärinkäytön vaaroilta. Kyseisen säännösten on oltava kansallisen oikeuden mukaan laillisesti sitova, ja siinä on erityisesti mainittava, missä olosuhteissa ja millä edellytyksin tällaisten tietojen käsittelyä koskeva toimenpide voidaan toteuttaa, jotta taataan, että puuttuminen rajoittuu täysin välttämättömään”*⁹³.
155. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on myös korostanut, että lainsäädännön selkeys on tärkeää, jotta yksityishenkilöille voidaan antaa riittävä kuva niistä olosuhteista, joissa viranomaisilla on valtuudet

---

⁹⁰ Ks. eurooppalaisen sähköisen viestinnän säännösten 2 artiklan 5 kohta, jonka mukaisesti esimerkiksi ”henkilöiden välisellä viestintäpalvelulla” tarkoitetaan *”tavallisesti korvausta vastaan suoritettua palvelua, joka mahdollistaa henkilöiden välisen suoran interaktiivisen tietojenvaihdon sähköisillä viestintäverkoilla rajallisen henkilömäärän välillä ja jossa viestinnän aloittavat tai siihen osallistuvat henkilöt määrittelevät sen vastaanottajan/vastaanottajat; siihen eivät kuulu palvelut, jotka mahdollistavat henkilöiden välisen interaktiivisen viestinnän pelkästään toiseen palveluun olennaisesti liittyvänä vähäisenä liitännäistoimintona”*.

⁹¹ Ks. Yhdistyneen kuningaskunnan sisäministeriö, Code of practice on the interception of communications, maaliskuu 2018, 2.5 kohta ja sitä seuraavat kohdat (https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/71548/0/Interception_of_Communications_Code_of_Practice.pdf).

⁹² Ks. asiassa Schrems II annetun tuomion 175 kohta ja mainittu oikeuskäytäntö sekä tuomio 6.10.2020, Privacy International v. Secretary of State for Foreign and Commonwealth Affairs ym., C-623/17, ECLI:EU:C:2020:790, jäljempänä ’asiassa Privacy International annettu tuomio’, 65 kohta.

⁹³ Ks. asiassa Privacy International annetun tuomion 68 kohta.

turvautua tällaisin toimenpiteisiin, ja ehdoista, joiden mukaisesti näihin toimenpiteisiin voidaan turvautua.⁹⁴

156. **Tietosuojaneuvosto kehottaa siksi komissiota arvioimaan edelleen näitä asiaa koskevan lainsäädännön tarkkuutta, selkeyttä ja kattavuutta koskevia näkökohtia ja esittämään muita seikkoja, joiden avulla voidaan osoittaa, että lainsäädännöllä tarjottava tietosuoja taso vastaa olennaisilta osin EU:ssa taattua suojan tasoa lainsäädännön ominaispiirteiden osalta. Tietosuojaneuvosto korostaa lisäksi, että laajoja määritelmiä olisi arvioitava myös sieppaustoimenpiteiden oikeasuhteisuuden kannalta.**
157. Vaikka useissa toimivaltaisten tiedusteluyhteisön viranomaisten sisäisissä käytännesäännöissä on osittain kehitetty joitakin näistä tekijöistä, kuten tiedonkeruun välttämättömyyden ja oikeasuhteisuuden arviointia koskevia tekijöitä, tietosuojaneuvosto korostaa, että lainsäädännön luonteeseen liittyvissä Euroopan unionin tuomioistuimen vaatimuksissa edellytetään, että keskeisistä seikoista, mukaan lukien se, että yksityishenkilöt voivat vedota niihin muutoksenhaussa, on säädettävä kannekelpoisia oikeuksia koskevassa lainsäädännössä.⁹⁵ Vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain liitteessä 7 olevassa 6 kohdassa mainitaan se, että tuomioistuimet (ja valvontaviranomaiset) ottavat huomioon sen, että henkilö ei ole ottanut käytännesääntöjä huomioon määrittäessään kysymystä tällaisissa menettelyissä. Laissa ei kuitenkaan selvitetä, voivatko henkilöt vedota käytännesääntöjen rikkomiseen tuomioistuimissa (tai valvontaviranomaisten menettelyissä). Lisäksi päätösehdotuksessa tähän mennessä esitetyt seikat viittaavat joko siihen, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on tunnustanut kyseisissä käytännesäännöissä vahvistettujen sääntöjen ennakoitavuuden⁹⁶, sen sijaan, että se olisi tunnustanut niiden ”kannekelpoisuuden” tuomioistuimissa, kuten Euroopan unionin tuomioistuin on vaatinut, tai siihen, että Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuimet ovat joissakin tapauksissa viitanneet käytännesääntöihin, vaikka mikään mainituista tapauksista ei osoita, että yksityishenkilöillä on mahdollisuus nostaa kanteita, jotka liittyvät käytännesääntöihin perustuviin oikeuksiin. **Jos todetaan, että Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä ei määritetä riittävällä tavalla olosuhteita ja edellytyksiä, joiden mukaisesti toimenpide voidaan toteuttaa, ja että nämä seikat itse asiassa sisältyvät tiedusteluyhteisön viranomaisten sisäisiin käytännesääntöihin, tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota arvioimaan tarkemmin, voivatko yksityishenkilöt panna vireille menettelyn tiedusteluyhteisön viranomaisten eri sisäisissä käytännesäännöissä säädettyjen rajoitusten ja suoja-toimien perusteella ja voidaanko rajoitukset ja suoja-toimet panna täytäntöön.**
158. **Toinen huomionarvoinen seikka** koskee sitä, että säännöksiä, jotka koskevat yhtäältä viestintätietojen kohdennettua hankintaa ja säilyttämistä ja toisaalta joko vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain tai muiden säädösten, kuten vuoden 1994 tiedustelupalvelulain tai vuoden 2000 tutkintavaltuuksia koskevan lain (Regulation of Investigatory Powers Act 2000)

---

⁹⁴ Ks. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 4.12.2015, Zakharov v. Venäjä, CE:ECHR:2015:1204JUD004714306, 229 kohta.

⁹⁵ Tältä osin Euroopan unionin tuomioistuin on esimerkiksi katsonut, että Yhdysvaltojen presidentin määräys PPD 28 ei ollut edellytysten mukainen, vaikka siinä säädettiin myös laajamittasita tietojen keräämistä koskevista rajoituksista, ks. asiassa Schrems II annetun tuomion 181 kohta.

⁹⁶ Ks. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 13.9.2018, Big Brother Watch ym. v. Yhdistynyt kuningaskunta, CE:ECHR:2018:0913JUD005817013, jäljempänä ’asiassa Big Brother Watch annettu tuomio’, 325 kohta, jossa todetaan, että koska IC:n käytännesäännöt ovat julkinen asiakirja, joka edellyttää parlamentin molempien kamarien hyväksyntää ja joka sekä tietojen sieppaustehtäviä hoitavien että tuomioistuinten on otettava huomioon, Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on nimenomaisesti hyväksynyt, että sen säännökset voitaisiin ottaa huomioon arvioitaessa RIPA-järjestelmän ennakoitavuutta.

mukaista laajamittaista keruuta, sovelletaan myös EU:sta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan siirrettäviin tietoihin. Laajamittaisen keruun osalta tietosuojaneuvosto korostaa, että Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön asiaa koskevat säännökset mahdollistavat tietojen keräämisen Yhdistyneen kuningaskunnan ulkopuolelta. Tietosuojan riittävyttä koskevan päätöksen perusteella ETA:sta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan siirrettävät tiedot voisivat näin ollen sisältyä laajamittaiseen keruuseen.⁹⁷ Lisäksi tietosuojaneuvosto toteaa, että komission mukaan olisi huomattava, että viestintätietojen säilyttäminen ja hankkiminen eivät yleensä koske EU:n rekisteröityjen henkilötietoja, joita siirretään Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ehdotetun päätöksen nojalla. Vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain 3 ja 4 osan mukainen velvollisuus säilyttää tai luovuttaa viestintätietoja kattaa tiedot, joita televiestintäoperaattorit keräävät Yhdistyneessä kuningaskunnassa suoraan televiestintäpalvelun käyttäjiltä.⁹⁸ Tietosuojaneuvosto korostaa kuitenkin epäselvyyttä siitä, että ainoastaan näiden operaattorien Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitsevat toimipaikat voivat vastaanottaa pyyntöjä Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisilta viranomaisilta, sillä vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain 261 §:n 10 momentissa esitetystä televiestintäoperaattorin määritelmässä edellytetään, että televiestintäoperaattori on henkilö, joka tarjoaa televiestintäpalveluja Yhdistyneessä kuningaskunnassa oleville henkilöille tai joka hallinnoi tai tarjoaa televiestintäjärjestelmää, joka on (kokonaan tai osittain) Yhdistyneessä kuningaskunnassa tai jota valvotaan (kokonaan tai osittain) Yhdistyneestä kuningaskunnasta. Näin ollen ETA:n rekisteröityjen henkilötietoja voitaisiin tosiasiallisesti käyttää esimerkiksi, jos tietoja on kerätty tai tuotettu Yhdistyneessä kuningaskuntaan sijoittautuneen televiestintäoperaattorin ETA:ssa sijaitsevasta toimipaikasta, siirretty saman operaattorin Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitsevaan toimipaikkaan tietosuojan riittävyttä koskevan päätöksen perusteella (kaupallisia tarkoituksia varten) ja jos toimivaltaiset viranomaiset sitten keräävät näitä tietoja Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

159. **Tietosuojaneuvosto katsoo näin ollen, että näiden säännösten arvioinnilla on merkitystä myös Yhdistyneen kuningaskunnan oikeudellisen kehityksen tietosuojan riittävyden arvioinnissa, ja kehottaa komissiota selvittämään tätä näkökohtaa ja arvioimaan tarkemmin, missä määrin näiden säännösten arvioinnilla on merkitystä. Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota erityisesti selvittämään käsitystään tämän lainsäädännön soveltamisalasta, mukaan lukien se, mitä "televiestintäpalvelujen käyttäjien" käsite kattaa, ja siitä, voidaanko televiestintäoperaattorien Yhdistyneen kuningaskunnan ulkopuolella sijaitsevista toimipaikoista peräisin olevia tietoja pyytää ETA:n rekisteröityjen tietojen osalta, kun otetaan huomioon televiestintäoperaattorien hyvin laaja määritelmä.**
160. **Kolmas huomionarvoinen seikka** koskee "kaksoisvarmistusmenettelyä" (double-lock procedure). Tietosuojaneuvosto panee merkille, että vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevassa laissa on otettu käyttöön uusi "kaksoisvarmistusmenettely". Tietosuojaneuvosto ymmärtää kuitenkin myös, että vaikka tietojen kerääminen tai käyttö kansallista turvallisuutta tai tiedustelua varten on periaatteessa mahdollista vain oikeusvaltuutetun hyväksymällä määräyksellä, vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevassa laissa säädetään, että tietyissä rajoitetuissa tapauksissa laillinen tietojen sieppaaminen ilman määräystä on mahdollista ja että siihen on ainoastaan saatava toimivaltaisten IC:n viranomaisten ennakkolupa [ks. jäljempänä oleva valvontaa koskeva jakso], mukaan lukien tietojen sieppaaminen ulkomaisten pyyntöjen mukaisesti (vuoden 2016

---

⁹⁷ Ks. asiassa *Schrems II* annetun tuomion 183 kohta ja sitä seuraavat kohdat, jotka koskevat sellaisen lainsäädännön arviointia, jossa säädetään pääsystä tietoihin, joita ollaan siirtämässä EU:n ja kolmannen maan välillä tietosuojan riittävyttä koskevan päätöksen nojalla.

⁹⁸ Ks. päätösehdotuksen johdanto-osan 196 kappale.

tutkintavaltuuksia koskevan lain 52 §). Kuten jäljempänä korostetaan, tämä vastaa myös tietosuojaneuvoston huolenaiheita, jotka koskevat erityisesti tietojen luovuttamista ulkomaille. Lisäksi tietosuojaneuvosto panee merkille, että poikkeus kaksoisvarmistusmenettelyyn on mahdollinen myös laitteiden häirinnän osalta ja riippumatta siitä, onko menettely kohdennettu vai laajamittainen, ja että oikeusvaltuutetulla on oikeus hyväksyä ainoastaan laajamittaista sieppaamista koskevien määräysten uusiminen enintään kuuden kuukauden alkuvaiheen jälkeen. **Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota jatkamaan arviointia ja osoittamaan, että Yhdistyneen kuningaskunnan oikeudellisessa kehityksessä säädetään asianmukaisista suojatoimista myös tapauksissa, joissa kaksoisvarmistusmenettelyä ei sovelleta, mukaan lukien yksityishenkilöille tarjottavat tehokkaat jälkikäteisvalvonta- ja muutoksenhakumahdollisuudet, jotta varmistetaan, että tarjotun tietosuojan taso vastaa olennaisilta osin EU:ssa tarjottavaa suojan tasoa (ks. myös valvontaa koskeva 4.3.3 jakso).**

161. Vaikka vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevassa laissa onkin otettu käyttöön ”kaksoisvarmistusmenettely”, tietosuojaneuvosto on edelleen huolissaan tietyistä uuden lainsäädännön piirteistä. Päätösehdotuksen vastaavien kohtien esittelyn jälkeen tietosuojaneuvosto on analysoinut seuraavanlaisia tietojen keruun ja saatavuuden tyyppisiä komission esittämässä järjestyksessä. Jäljempänä arvioitujen seikkojen järjestys ei näin ollen perustu tietosuojaneuvoston huolen tasoa koskevaan hierarkiaan.

4.3.1.2. Viestintätietojen kohdennettu hankinta ja säilyttäminen

162. Tietosuojaneuvosto toteaa, että kaksi virkamiestä voi myöntää kohdennettuja lupia viestintätietojen hankkimiseen. Nämä ovat viestintätietojen käyttöä koskevia lupia käsittelevän toimiston (Office for Communications Data Authorisations) lupien hyväksyjä (authorising officer), joka on nimetty ylempi virkamies (henkilö, jolla on määrätty tehtävä tai asema asiaankuuluvassa viranomaisessa), ja oikeusvaltuutettu, joka antaa hyväksynnän tietyissä tapauksissa. Tietosuojaneuvostolle ei kuitenkaan ole lainsäädännön ja asiaa koskevien käytännönsääntöjen perusteella aivan selvää, mikä virkamies antaa luvan millaiseenkin viestintätietojen kohdennettuun hankintaan ja missä määrin nimetty viranomaislainen on riittävän riippumaton.⁹⁹
163. **Tietosuojaneuvosto kehottaa näin ollen komissiota arvioimaan tätä näkökohtaa tarkemmin ja antamaan selkeämpiä selityksiä näistä seikoista.**
164. Viestintätietojen säilyttämistä koskevan ilmoituksen osalta tietosuojaneuvosto toteaa myös, että tällaiset ilmoitukset voidaan osoittaa ”toimijoiden kuvaukselle” (description of operators). Tämä vaikuttaa merkitsevän sitä, että useita toimijoita voidaan samanaikaisesti pyytää säilyttämään tietoja. Hankinnan kohdennettu luonne ei liity toimijoiden lukumäärään, vaan ”kohteen” muodostavien henkilöiden, organisaatioiden, sijainnin tai henkilöryhmien nimitykseen tai kuvaukseen, kuvaukseen tutkinnan luonteesta ja kuvaukseen toiminnoista, joihin laitteita käytetään. Tietosuojaneuvosto korostaa näin ollen, että riippuen niiden toimijoiden määrästä, joita tällainen ”toimijoiden kuvaus” koskee, ilmoitus voi olla laajempi kuin mihin kohdennettua säilyttämistä koskeva menettely vaikuttaa johtavan. **Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota arvioimaan tätä näkökohtaa tarkemmin ja antamaan lisätakeita siitä, että vaikka ilmoitukset olisi osoitettu useille toimijoille, ne rajoittuvat siihen, mikä on ehdottoman välttämätöntä ja oikeasuhteista.**

---

⁹⁹ Ks. myös jäljempänä oleva kaksoisvarmistusmenettelyn ja oikeusvaltuutetun riippumattomuuden arviointi.

4.3.1.3. Laitteiden häirintä (equipment interference)

165. Tietosuojaneuvosto toteaa, että ”laitteiden häirinnässä” voidaan kiireellisissä tapauksissa poiketa kaksoisvarmistusmenettelystä.¹⁰⁰ Tietosuojaneuvosto on näin ollen huolissaan siitä, että tarkoitukset, joita varten tällaista laitteiden häirintää voidaan käyttää, ovat laajat ja että kiireellisyyttä (tapaukset, joissa oikeusvaltuutetun ei tarvitse antaa laitteiden häirinnän välttämättömyyden ja oikeasuhteisuuden arvioinnin jälkeistä ennakkolupaa) koskevat kriteerit ovat edelleen epäselviä. Koska laissa säädetään, että jälkimmäisessä tapauksessa määräyksen vaikutus lakkaa eikä sitä voida uusida, jos oikeusvaltuutettu ei hyväksy laitteiden häirintää jälkikäteen, tietosuojaneuvosto katsoo, että kerättyjä tietoja pidetään edelleen lainmukaisesti kerättyinä. Näiden tietojen poistamiseksi voidaan antaa erityinen oikeusvaltuutetun määräys.¹⁰¹
166. **Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota arvioimaan tarkemmin edellytyksiä, joiden täyttyessä kiireellisyyteen voidaan vedota, ja selvittämään mahdollisia tapoja, joilla asianomaiset rekisteröidyt voivat käyttää oikeuksiaan, ja mahdollisia muutoksenhakukeinoja, joita heille tarjotaan laitteiden häirintäoperaatioiden yhteydessä ja erityisesti tapauksissa, joissa niitä toteutetaan kiireellisesti niin, että kaksoisvarmistusmenettelystä poiketaan.**

4.3.1.4. Tietojen laajamittainen sieppaaminen kantajilta (bearer)

167. Laajamittaiseen toimintaan liittyviä valtuuksia koskevassa raportissa¹⁰² kuvataan, että laajamittaiseen tietojen sieppaamiseen kuuluu tavallisesti viestinnän kerääminen sen kulkiessa tiettyjen kantajien (viestintälinkki) kautta. Vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain virallisen tietosivun mukaan laajamittaisella tietojen sieppamisella tarkoitetaan prosessia, jossa kerätään suuri määrä viestejä, minkä jälkeen valitaan tietyt viestit luettaviksi, katseltaviksi tai kuunneltaviksi silloin, kun se on välttämätöntä ja oikeasuhteista. Tietosuojaneuvosto panee merkille, että tietojen laajamittainen sieppaaminen tarkoittaa itse asiassa tietojen keräämistä jo ennen kuin tietoja suodatetaan valintakriteerien avulla (joko yksinkertaiset kriteerit sellaisten henkilöiden valvonnan yhteydessä, joiden tiedetään jo olevan uhka, tai monimutkaiset kriteerit, kun tunnistetaan uusia uhkia ja aiemmin tuntemattomia kiinnostuksen kohteena olevia henkilöitä).
168. Viestintätietojen laajamittainen hankkiminen oli myös yksi niistä kysymyksistä, joita Euroopan unionin tuomioistuin tarkasteli asiassa *Privacy International*, jossa suuri jaosto antoi tuomion 6. lokakuuta 2020 (sen lisäksi asiassa käsiteltiin sitä, kerättiinkö tiedot EU:n lainsäädännön puitteissa, myös kansalliseen turvallisuuteen liittyvien syiden osalta). Lainsäädäntö, josta tämä tuomio annettiin, on korvattu vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevalla lailla.
169. Tietosuojaneuvosto panee merkille, että vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain osaksi Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntöä ottamisen jälkeen myös laajamittaista tietojen sieppamista varten tarvitaan määräys. Tällaisen määräyksen antamisprosessi perustuu ”operatiivisten tarkoitusten” määrittämiseen. Tiedustelupalvelujen johtajat laativat luettelon näistä operatiivisista tarkoituksista, minkä jälkeen ministeri hyväksyy luettelon. Tämän päätöksen hyväksyy riippumaton oikeusvaltuutettu, jonka on tarkistettava, onko määräys operatiivisten tarkoitusten kannalta välttämätön ja oikeasuhteinen. Tietosuojaneuvosto katsoo, että oikeusvaltuutetulla ei ole valtuuksia arvioida itse operatiivisia tarkoituksia, vaan sitä, onko määräys välttämätön ja oikeasuhteinen määräyksessä lueteltuihin operatiivisiin tarkoituksiin nähden. Parlamentin

¹⁰⁰ Ks. vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain 109 §.

¹⁰¹ Ks. vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain 110 §:n 3 momentin b kohta.

¹⁰² Ks. *Report of the bulk powers review*, riippumaton terrorismia koskevan lainsäädännön valvoja (Independent Reviewer of Terrorism Legislation), elokuu 2016.

tiedustelu- ja turvallisuusvaliokunnalle (Parliamentary Intelligence and Security Committee) toimitetaan jäljennös luettelosta kolmen kuukauden välein, ja pääministeri tarkastelee operatiivisten tarkoitusten luetteloa vähintään kerran vuodessa.

170. Komission päätösehdotuksessaan esittämien seikkojen perusteella vaikuttaa kuitenkin vaikealta arvioida näiden luettelossa esitettyjen operatiivisten tarkoitusten laajuutta ja sitä, onko niiden mahdollistama tietojen keruu Euroopan unionin tuomioistuimen asettaman kynnsarvon mukaista (tietojen keräämisen rajattu maantieteellinen alue voisi kattaa esimerkiksi vain muutaman kadun ja tietojen keräämisen koko ETA:sta).
171. Lisäksi tietosuojaneuvosto korostaa, että laajamittaisesti kerättyjä tietoja voidaan säilyttää pitkiä aikoja (jotta ne ovat saatavilla myöhempää tarkastelua varten). Tietosuojaneuvosto toteaa, että vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain 150 §:n 5 ja 6 momentissa säädetään ainoastaan kerättyjen tietojen kopioiden hävittämisestä ja vain, jos niiden säilyttäminen ei ole tarpeen tai ei todennäköisesti tule olemaan tarpeen kansallisen turvallisuuden kannalta tai vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain 138 §:n 2 momentin soveltamisalaan kuuluvien muiden syiden vuoksi tai jos säilyttäminen ei ole tarpeen joitakin muita tarkoituksia varten.¹⁰³ Tietosuojaneuvosto korostaa, että nämä perusteet vaikuttavat hyvin laajoilta ja että joka tapauksessa lainsäädännössä mainitaan vain kopiot saaduista tiedoista.
172. Tietosuojaneuvosto panee lisäksi merkille, että kiireellisissä tapauksissa vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevalla lailla mahdollistetaan myös määräysten muuttaminen ilman oikeusvaltuutetun ennakkohyväksyntää ja että jos oikeusvaltuutettu, jota on kuultu jälkikäteen kolmen työpäivän kuluessa muutoksesta, kieltäytyy tällaisessa tapauksessa hyväksymästä muutosta, määräyksen olisi pysyttävä voimassa ikään kuin muutosta ei olisi tehty, mutta tällä välin kerättyjen tietojen kerääminen pysyy lainmukaisena.¹⁰⁴ Näiden tietojen poistamiseksi voidaan antaa erityinen oikeusvaltuutetun määräys.¹⁰⁵
173. **Sen vuoksi tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota edelleen selventämään ja arvioimaan laajamittaista tietojen sieppaamista ja erityisesti valintakriteerien valintaa ja soveltamista näiden laajamittaista tietojen sieppaamista koskevien menettelyjen yhteydessä, jotta voidaan selventää, missä määrin pääsy henkilötietoihin on Euroopan unionin tuomioistuimen asettaman kynnsarvon mukainen (ks. myös jäljempänä oleva erityisesti valintakriteerien valvontaa koskeva 4.3.1.7 jakso) ja mitä suojoitoimia on otettu käyttöön niiden henkilöiden perusoikeuksien suojaamiseksi, joiden tietoja siepataan tässä yhteydessä, mukaan lukien tietojen säilytysaikojen osalta. Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten valvontaviranomaisten tekemä riippumaton arviointi olisi erityisen hyödyllinen.**
174. Tietosuojaneuvosto korostaa myös, että vaikuttaa erityisen tärkeältä, että ”ulkomaihin liittyvä viestintä” (overseas-related communications), joka kuuluu laajamittaisen tietojen sieppaamisen soveltamisalaan, vaikuttaa viittaavan siihen, että Yhdistynyt kuningaskunta voisi suoraan siepata ja kerätä laajamittaisesti tietoja ETA:ssa, mukaan lukien ETA:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä siirrettävät tiedot, jotka kuuluisivat päätösehdotuksen soveltamisalaan (ks. jäljempänä oleva 4.3.2 kohta, joka koskee kerättyjen tietojen myöhempää käyttöä kansalliseen turvallisuuteen liittyviin tarkoituksiin ja tietojen luovuttamista ulkomaille).

---

¹⁰³ Ks. vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain 150 §:n 3 ja 6 momentti.

¹⁰⁴ Ks. vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain 147 § (6 osa, I luku).

¹⁰⁵ Ks. vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain 181 §:n 3 momentin b kohta.

4.3.1.5. Sekundaaristen tietojen suoja ja suoja-toimet

175. Lisäksi tietosuojaneuvosto on huolissaan siitä, että laajamittaista sieppaamista koskevassa Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä ei säädetä samantasoista suojasta kaikille viestintätiedoille. Sekundaariset tiedot, joita voidaan hankkia laajamittaista sieppaamista koskevalla määräyksellä, ovat vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain 137 §:n mukaisesti joko järjestelmätietoja tai tunnistetietoja. Järjestelmätiedot sisältyvät viestintään tai ovat sen osana tai liitteenä taikka liittyvät siihen loogisesti (riippumatta siitä, onko kyseessä lähettäjä tai muu taho). Tunnistetiedot sisältyvät viestintään tai ovat sen osana tai liitteenä taikka liittyvät siihen loogisesti (riippumatta siitä, onko kyseessä lähettäjä tai muu taho), ja ne voidaan loogisesti erottaa viestinnän muusta osasta ja ne eivät näin erotettuina paljasta mitään siitä, mitä voidaan kohtuudella pitää viestinnän merkityksenä (jos merkitystä on), ottamatta huomioon viestinnän tosiasioista tai viestinnän lähettämiseen liittyvistä tiedoista johtuvaa merkitystä.¹⁰⁶
176. Tietosuojaneuvosto panee merkille, että näille laajamittaisesti kerättäville sekundaarisille tiedoille, joita kutsutaan myös metatiedoiksi¹⁰⁷, ei vaikuta olevan samoja suoja-toimia kuin kohdennetun määräyksen perusteella kerättävillä tiedoilla tai laajamittaisesti kerättävillä sisältötiedoilla. Tietosuojaneuvosto panee merkille, että minkä tahansa siepatun sisällön valintaan liittyy enemmän suoja-toimia¹⁰⁸ kuin sekundaaristen tietojen valintaan¹⁰⁹.
177. Lisäksi tietosuojaneuvosto korostaa, että sekä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimien¹¹⁰ että Euroopan unionin tuomioistuimien¹¹¹ ovat kyseenalaistaneet sen, että tällaiset tiedot ovat vähemmän arkaluonteisia kuin muut tiedot ja erityisesti sisältötiedot. Sieppaamista koskevissa käytännösäädöksissä esitetään esimerkkejä sekundaarisista tiedoista (järjestelmätiedoista, kuten reititinkokoonpanot, sähköpostiosoitteet tai käyttäjätunnukset sekä vaihtoehtoisista tilitunnisteista ja tunnistetiedoista, kuten kalenterikokouksen sijainti ja valokuvatiedot, kuten kellonaika, päivämäärä ja kuvaamispaikka). **Tietosuojaneuvosto korostaa näin ollen Euroopan**

¹⁰⁶ Järjestelmätiedot ja tunnistetiedot määritellään vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain 263 §:ssä.

¹⁰⁷ Ks. Report of the bulk powers review, riippumaton terrorismia koskevan lainsäädännön valvoja (Independent Reviewer of Terrorism Legislation), elokuu 2016.

¹⁰⁸ Ks. vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain 152 §:n 1 momentin c kohta ja 3 momentti ja sitä seuraavat momentit.

¹⁰⁹ Ks. vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain 152 §:n 1 momentin a ja b kohta.

¹¹⁰ Ks. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asiassa Big Brother Watch antama tuomio, joka on saatettu suuren jaoston käsiteltäväksi, 357 kohta, jossa todetaan, että vaikka tuomioistuin ei epäile, että asiaan liittyvät viestintätiedot ovat olennainen väline tiedustelupalveluille terrorismin ja vakavan rikollisuuden torjunnassa, se ei kuitenkaan katso, että viranomaiset olisivat löytäneet oikeudenmukaisen kilpailevien julkisten ja yksityisten etujen välisen tasapainon vapauttamalla viestintätiedot kokonaisuudessaan sisällön etsimiseen ja tutkimiseen sovellettavista suoja-toimista. Vaikka tuomioistuin ei ehdota, että asiaan liittyvien viestintätietojen olisi oltava saatavilla ainoastaan sen määrittämiseksi, onko henkilö Yhdistyneessä kuningaskunnassa tai saarilla (British Islands), sillä tämä edellyttäisi tiukempien normien soveltamista asiaan liittyviin viestintätietoihin kuin mitä sovelletaan sisältöön. Suoja-toimien olisi kuitenkin oltava riittäviä sen varmistamiseksi, että asiaan liittyvien viestintätietojen vapauttaminen RIPA-lain 16 §:n vaatimuksista rajoittuu siihen, mikä on tarpeen sen määrittämiseksi, onko henkilö tällä hetkellä Yhdistyneessä kuningaskunnassa tai saarilla.

¹¹¹ Ks. Euroopan unionin tuomioistuimen asiassa Privacy International annetun tuomion 71 kohta: ”Liikenne- ja paikkatietojen siirtämisestä turvallisuus- ja tiedustelupalveluille aiheutuvaa puuttumista perusoikeuskirjan 7 artiklassa vahvistettuun oikeuteen on pidettävä erityisen vakavana, kun otetaan huomioon muun muassa näistä tiedoista mahdollisesti saatavan tiedon arkaluonteisuus ja muun muassa mahdollisuus laatia niiden perusteella asianomaisten henkilöiden profiili, ja tällainen tieto on aivan yhtä arkaluonteista tietoa kuin itse viestinnän sisältö. Tämä siirtäminen voi lisäksi aiheuttaa asianomaisille henkilöille tunteen siitä, että heidän yksityiselämänsä on jatkuvan tarkkailun kohteena (ks. analogisesti tuomio 8.4.2014, Digital Rights Ireland ym., C-293/12 ja C-594/12, EU:C:2014:238, 27 ja 37 kohta sekä tuomio 21.12.2016, Tele2, C-203/15 ja C-698/15, EU:C:2016:970, 99 ja 100 kohta)”.

ihmisoikeustuomioistuimen ja Euroopan unionin tuomioistuimen toteuttamaa johdonmukaista arviointia ja muistuttaa huolenaiheista, jotka liittyvät sekundaarisiin tietoihin, joihin olisi niiden arkaluonteisuuden vuoksi sovellettava erityisiä suojatoimia. Tietosuojaneuvosto kehottaa siksi komissiota arvioimaan huolellisesti, varmistetaanko Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaisilla suojatoimilla tällaiselle henkilötietoryhmälle tietosuojan taso, joka vastaa olennaisilta osin ETA:ssa taattua suojan tasoa.

4.3.1.6. Viestintätietojen automaattinen käsittely

178. Tietosuojaneuvosto panee merkille, että tiedusteluyhteisön viranomaiset käyttävät yksinkertaisia tai monimutkaisia valintakriteerejä laajamittaisesti hankittujen tietojen suodattamiseksi ja että tiedustelu- ja turvallisuusvaliokunnan vuoden 2015 raportin¹¹² mukaan ne voivat käyttää myös muita automaattisia käsittelyvälineitä analysoidakseen suuria tietomääriä, joiden avulla virastot voivat myös löytää yhteyksiä, malleja, suhteita tai toimintaa, joiden avulla voidaan osoittaa sellainen vakava uhka, joka edellyttää tutkintaa. **Tietosuojaneuvosto on tietoinen siitä, että tämä julkinen raportti koskee aiemman lainsäädäntökehyksen, joka on sittemmin korvattu vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevalla lailla, mukaisia käytäntöjä. Se katsoo kuitenkin, että Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten valvontaviranomaisten on edelleen arvioitava ja valvottava riippumattomasti automaattisten käsittelyvälineiden käyttöä, ja kehottaa komissiota arvioimaan edelleen tätä kysymystä ja suojatoimia, joita ETA:n rekisteröidyille annettaisiin ja/tai voitaisiin antaa tässä yhteydessä.**

4.3.1.7. Toimivaltaisten tiedusteluyhteisön viranomaisten vaatimusten noudattamiseen liittyvät riskit ja vaatimustenvastaiset käytännöt

179. Tietosuojaneuvosto panee merkille, että saatavilla on yksityiskohtaisia valvontaraportteja. Niillä tarjotaan arvokasta tietoa siitä, mitä niissä pidetään myönteisinä vaatimustenmukaisuutta koskevia käytäntöinä, sekä vaatimusten noudattamiseen liittyvistä riskeistä ja havaituista vaatimustenvastaisista käytännöistä.
180. IPC:n vuotta 2019 koskevassa kertomuksessa todetaan tältä osin, että useat eri toimivaltaisten viranomaisten oikeudellisen kehyksen soveltamista koskevat seikat ovat paljastaneet joitakin toimivaltaisten viranomaisten laiminlyöntejä (tai niiden riskejä).
181. Ensinnäkin tietosuojaneuvosto on havainnut, että perusteet, joiden mukaisesti tietoaineisto luokitellaan laajamittaiseksi henkilötietoaineistoksi tai kohdennetuiksi tiedoiksi, eivät vaikuta aina olevan selkeitä edes turvallisuuspalvelulle (Security Service, jäljempänä 'MI5') ja salaiselle tiedustelupalvelulle (Secret Intelligence Service, jäljempänä 'SIS') ja erityisesti MI5:lle, mikä voi johtaa siihen, että tietoihin ei sovelleta asianmukaisia suojatoimia.¹¹³ IPC on ehdottanut vuotta 2019

¹¹² Ks. Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentin tiedustelu- ja turvallisuusvaliokunta, Privacy and Security: A modern and transparent legal framework, 2015, 18 kohta, s. 13 (https://isc.independent.gov.uk/wp-content/uploads/2021/01/20150312_ISC_PSRptweb.pdf).

¹¹³ Ks. IPC:n vuosikertomus 2019, 15. joulukuuta 2020 (<https://ipco-wpmedia-prod-s3.s3.eu-west-2.amazonaws.com/IPC-Annual-Report-2019-Web-Accessible-version-final.pdf>), 8.39 kohta, jossa todetaan, että *IPC on havainnut laajamittaisen toiminnan valvontapaneelin (Bulk Oversight Panel, jäljempänä 'BOP') myönteisen kehityksen ja pannut merkille sen vaikutuksen sisäisen vaatimustenmukaisuuden hallintaan. IPC pyrkii edelleen selkeyttämään prosessia, jota MI5 käyttää uusien tietoaineistojen alustavassa tutkinnassa, jotta voidaan ymmärtää paremmin päätöksiä, jotka koskevat tietoaineiston luokittelusta laajamittaisiksi henkilötietoaineistoiksi tai esimerkiksi kohdennetuiksi tiedoiksi. IPC oli huolissaan erästä BOP:n pöytäkirjaan liittyvästä ratkaisemattomasta toimesta, joka koskee MI5:n ja SIS:n välisten laajamittaisen henkilötietoaineistojen jakamista koskevien epä johdonmukaisuuksien korjaamista. Tietojen eri*

koskevassa kertomuksessaan, että tämä kysymys olisi ratkaistava ensisijaisena asiana.¹¹⁴ Lisäksi laajamittaisten henkilötietoaineistojen osalta tietosuojaneuvosto toteaa, että vaikka GCHQ:n osalta laajamittaisten henkilötietokokonaisuuksien luokittelu (jota IPC ei ole kuitenkaan vielä tarkastanut) vaikuttaa tyydyttävältä, asiaa käsittelevän työryhmän maaliskuussa 2019 suorittama sisäinen määräysten vaatimustenmukaisuuden arviointi herätti vakavaa huolta, sillä 50 prosenttia GCHQ:n vaatimustenmukaisuutta käsittelevän työryhmän tarkastelemista laajamittaista hankintaa koskevien määräysten perusteista ei ollut vaaditun normin mukaisia. IPC:n mukaan vaatimustenmukaisuutta käsittelevä työryhmä on aloittanut ongelman tutkimisen ja henkilöstön uudelleen kouluttamisen normin noudattamisen parantamiseksi. Vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain säännöksiä koskeva täydennyskoulutus ja politiikka- ja vaatimustenmukaisuusverkostojen (policy and compliance network) tarjoama lisäkoulutus ovat parantaneet GCHQ:n vaatimustenmukaisuutta tällä alalla. IPC ei odota, että tulevaisuudessa tarkastuksissa poiketaan tästä normista, mutta se tarkastelee tätä alaa edelleen tiiviisti.¹¹⁵ **Tietosuojaneuvosto on näin ollen samaa mieltä siitä, että komission on edelleen tarkasteltava ja seurattava mainittuja seikkoja osana tietosuojan tason arviointia sen varmistamiseksi, että tätä normia parannetaan, kuten IPC:n kertomuksessa korostetaan, ja muistuttaa, että oikeudellisen kehysten täytäntöönpano ja konkreettinen soveltaminen on otettava huomioon yleisen tietosuoja-asetuksen 45 artiklan mukaisesti arvioitaessa sitä, onko kolmannen maan tietosuojan taso olennaisilta osin vastaava.**

182. Yleisemmällä tasolla tietosuojaneuvosto korostaa huomioita, joita myös IPC pitää tärkeänä ja jotka koskevat MI5:n virkamiesten johtamia ”tehtäväpohjaisia hakuja” (task-based search), joiden avulla tutkija voi tehdä useamman kuin yhden haun käytettävissään olevissa laajamittaisissa henkilötietoaineistoissa, sekä vakavia vaatimusten noudattamista koskevia riskejä, jotka liittyvät tiettyihin MI5:n käyttämiin teknologiaympäristöihin, jotka koskevat sitä, missä tietoja on säilytetty ympäristössä, kenellä on pääsy tietoihin, missä määrin tietoja on kopioitu tai jaettu, niihin sovellettavia hävittämismenettelyjä sekä säilytysaikoja. Vaikka IPC toteaa, että toimenpiteitä on toteutettu ja suojoittoa otettu käyttöön, jotkin niistä ovat edelleen manuaalisia ja sellaisia, joita yksittäiset ihmiset suorittavat, ja se korostaa, että on ratkaisevan tärkeää, että MI5:ssä jatketaan näiden uusien prosessien ylläpitämistä ja annetaan niille riittävät resurssit, jotta niitä voidaan käyttää tehokkaasti, jos MI5 havaitsee, että vaatimustenvastainen toimintaa lisääntyy.¹¹⁶ IPC odottaa saavansa tästä tiedon mahdollisimman pian. **Tietosuojaneuvosto kehottaa näin ollen komissiota seuraamaan näitä näkökohtia jatkossa tarkasti.**

183. Tietosuojaneuvosto katsoo lisäksi laajamittaista sieppaamista koskevien määräysten nojalla toteutettavien toimien osalta ja IPC:n kertomuksen perusteella, että GCHQ:n sisäistä hyväksyntää koskevien hakemusten laatu vaihteli ja että IPC havaitsi, että tällaisten hakemusten laatimisessa oli parannettavaa¹¹⁷ ja että kohdennetun laitteiden häirinnän osalta yleisten kuvausten käytön selitykset olivat toisinaan liian yleisluonteisia ja epätarkkoja¹¹⁸. Tietosuojaneuvosto pani myös merkille, että IPC suosittaa laajamittaisen laitteiden häirinnän osalta, että hakemuksissa olisi

---

käyttötarkoitusten ja säilytettävien tietojen eri osien vuoksi on mahdollista, että molemmilla virastoilla on hallussaan sama tietoaineisto tai sen versioita ja että toinen virasto voi laillisesti luokitella tiedot laajamittaisiksi tiedoiksi ja toinen kohdennetuiksi tiedoiksi. Jos jokin virastoista on luokitellut tietojen säilyttämisen virheellisesti kohdennetuksi säilyttämiseksi, on olemassa vaara, että tietoja säilytetään ilman asianmukaista määräästä ja että niihin ei ehkä sovelleta asianmukaisia suojoitustoimia.

¹¹⁴ Ks. IPC:n vuosikertomus 2019, 8.39 kohta.

¹¹⁵ Ks. IPC:n vuosikertomus 2019, 10.48 kohta.

¹¹⁶ Ks. IPC:n vuosikertomus 2019, 8.52 kohta.

¹¹⁷ Ks. IPC:n vuosikertomus 2019, 10.2 kohta.

¹¹⁸ Ks. IPC:n vuosikertomus 2019, 10.16 ja 10.17 kohta.

dokumentoitava johdonmukaisesti ja yksiselitteisesti tavoitteen ja lakisääteisten tarkoitus- ja tiedusteluvaatimusten välinen yhteys¹¹⁹ ja että kaikissa hakemuksissa olisi oikeasuhteisuutta arvioitaessa otettava selkeästi huomioon mahdolliset sivullisia koskevat tunkeutumismahdollisuudet ja asiaankuuluvat lievennykset¹²⁰. Lisäksi IPC korosti, että edistymisestä huolimatta parannettavaa on edelleen¹²¹ ja että lisähuomiota tarvitaan myös tulevaisuudessa.

184. Tietosuojaneuvosto muistuttaa vuoden 2000 tutkintavaltuuksia koskevan lain (Regulation of Investigatory Powers Act 2000, jäljempänä 'RIPA 2000 -laki') mukaisen tietojen laajamittaista sieppaamista koskevan järjestelmän, joka on sittemmin korvattu vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain säännöksillä, osalta, että se, että verkossa toimivien kantajien valitsemista sieppaamista varten tai siepattujen viestien tutkintaa varten tapahtuvaa suodattamista, hakua ja valintaa ei valvottu riittävästi, oli yksi niistä keskeisistä näkökohdista, joiden Euroopan ihmisoikeustuomioistuin katsoi olevan Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklan vastaisia suhteessa aiempaan lainsäädäntöön, joka koski Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten tutkintavaltuuksia kansallisen turvallisuuden alalla asian Big Brother Watch osalta, joka on nyt siirretty suuren jaoston käsiteltäväksi. **Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota selvittämään, missä vaiheessa menettelyn käsittely on, ottamaan nämä seikat huomioon ja täsmentämään niitä tietosuojan riittävyttä koskevassa päätöksessä, jos komissio hyväksyy sen.**
185. Tässä tapauksessa Euroopan ihmisoikeustuomioistuin ei ollut vakuuttunut siitä, että suoja-toimet, jotka koskevat sieppauksen kohteena olevien kantajien valintaa ja siepatun aineiston valintaa tutkittavaksi, ovat riittävän vankkoja, jotta niillä tarjottaisiin riittävät takeet väärinkäytösten estämiseksi. Suurin huolenaihe on kuitenkin se, että siepatun viestinnän suodattamiseen käytettäviä valinta- ja hakukriteerejä ei valvota tehokkaasti ja riippumattomasti.¹²² Kuten IPC on korostanut, tämä havainto vastasi maaliskuussa 2015 julkaistussa tiedustelu- ja turvallisuusvaliokunnan nykyaikaisen ja avoimen oikeudellisen kehyksen yksityisyyden suoja ja turvallisuutta koskevassa raportissa esitettyä samankaltaista suositusta.¹²³ **Tietosuojaneuvosto on tyytyväinen siihen, että IPC tarkasteli vuonna 2019 laajamittaisen tietojen sieppaamisen tarkastamista koskevaa lähestymistapaansa. Uudelleentarkastelussa tarkasteltiin huolellisesti teknisesti monimutkaisia tapoja, joilla tietojen laajamittaista sieppaamista tosiasiallisesti toteutetaan¹²⁴, ja siinä sitouduttiin sisällyttämään laajamittaista tietojen sieppaamista koskeviin tarkastuksiin vuodesta 2020 alkaen Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen mainitsema valinta- ja hakukriteerien yksityiskohtainen tarkastelu¹²⁵. Tämän näkökohdan tärkeyden vuoksi tietosuojaneuvosto on huolissaan siitä, että IPC ei ole vielä tutkinut valinta- ja hakukriteereitä yksityiskohtaisesti, ja kehottaa komissiota seuraamaan tiiviisti kehitystä tässä suhteessa erityisesti siksi, että tällaisen valvonnan konkreettista muotoa ei ole vielä selkiytetty.¹²⁶**

---

¹¹⁹ Ks. IPC:n vuosikertomus 2019, 10.23 kohta.

¹²⁰ Ks. IPC:n vuosikertomus 2019, 10.23 kohta.

¹²¹ Ks. IPC:n vuosikertomus 2019, 10.23 kohta.

¹²² Ks. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asiassa Big Brother Watch antaman tuomion 347 kohta.

¹²³ Ks. IPC:n vuosikertomus 2019, 10.28 kohta.

¹²⁴ Ks. IPC:n vuosikertomus 2019, 10.28 kohta.

¹²⁵ Ks. IPC:n vuosikertomus 2019, 10.28 kohta.

¹²⁶ Ks. IPC:n vuosikertomus 2019, 10.28 kohta, jossa todetaan, että tämän tarkastuksen tarkasta muodosta ei ole vielä sovittu.

4.3.2. Kerättyjen tietojen jatkokäyttö kansalliseen turvallisuuteen liittyviin tarkoituksiin ja tietojen luovuttaminen ulkomaille

186. Komissio viittaa arvioinnissaan kansalliseen turvallisuuteen liittyviin tarkoituksiin kerättyjen tietojen jatkokäytön osalta vuoden 2018 tietosuojalain 87 §:n 1 momenttiin, jossa säädetään, että tällä tavoin kerätyt henkilötietoja ei saa käsitellä tavalla, joka on yhteensopimaton sen tarkoituksen kanssa, johon ne on kerätty. Tietosuojaneuvosto huomauttaa kuitenkin, että tähän säännökseen voidaan vuoden 2018 tietosuojalain 110 §:n mukaisesti soveltaa kansallista turvallisuutta koskevia poikkeuksia. Tietosuojaneuvosto toteaa lisäksi, että lainsäädännössä säädetään mahdollisuudesta luovuttaa tietoja ulkomaille riippumatta siitä, onko kyse kohdennetusta tietojen sieppaamisesta ja tutkinnasta, viestintätietojen kohdennetusta hankkimisesta ja säilyttämisestä, kohdennetusta laitteiden häirinnästä tai laajamittaisesta tietojen sieppaamisesta ja laitteiden häirinnästä.

4.3.2.1. Jatkokäyttö, tietojen luovuttaminen ulkomaille ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa sovellettava oikeudellinen kehys

187. Komissio on tunnistanut vuoden 2018 tietosuojalain 4 osan ja erityisesti sen 109 §:n asiaa koskeviksi säännöksiksi, joissa vahvistetaan erityiset vaatimukset kerättyjen tietojen jatkokäytölle ja erityisesti tiedustelupalvelujen suorittamalle henkilötietojen kansainväliselle siirtämiselle kolmansiin maihin tai kansainvälisille järjestöille. Tietosuojaneuvosto panee kuitenkin merkille, että vuoden 2018 tietosuojalain 110 §:ssä säädetään kansallista turvallisuutta koskevasta poikkeuksesta, jossa täsmennetään, että tiettyjä vuoden 2018 tietosuojalain säännöksiä ei sovelleta, jos poikkeaminen näistä säännöksistä on tarpeen kansallisen turvallisuuden takaamiseksi. Asianomaisiin säännöksiin, joita ei välttämättä sovelleta, sisältyvät tietosuojaperiaatteiden, mukaan lukien käyttötarkoitussidonnaisuus, osalta vuoden 2018 tietosuojalain 4 osan 2 luku ja rekisteröityjen oikeuksien osalta vuoden 2018 tietosuojalain 4 osan 3 luku. Vuoden 2018 tietosuojalain 109 § voi yhdessä vuoden 2018 tietosuojalain 110 §:n ja sen soveltamisedellytysten kanssa luettuna johtaa tapauksiin, joissa tiedustelupalvelut siirtävät henkilötietoja kansainvälisesti kolmansiin maihin soveltamatta tietosuojaperiaatteisiin ja rekisteröityjen oikeuksiin liittyviä säännöksiä.
188. Kuten komissio on todennut, tällaista poikkeusta on arvioitava tapauskohtaisesti ja siihen voidaan vedota vain siltä osin kuin tietyn säännöksen soveltamisella olisi kielteisiä vaikutuksia kansalliseen turvallisuuteen. Kansallisen todistuksen myöntämisellä Yhdistyneen kuningaskunnan tiedustelupalveluille pyritään todistamaan, että poikkeus on tarpeen tiettyjen sellaisten henkilötietojen osalta, joita käsitellään kansallisen turvallisuuden turvaamiseksi. Tietosuojaneuvosto panee kuitenkin merkille, että Yhdistyneen kuningaskunnan sisäministeriö selvittää vuoden 2018 tietosuojalain mukaista kansallista turvallisuustodistusta koskevissa ohjeissaan, että on tärkeää panna alusta alkaen merkille, että todistusta ei tarvita kansallista turvallisuutta koskevan poikkeuksen käyttämiseksi ja että itse asiassa rekisterinpitäjät päättävät useimmissa tapauksissa itse, voidaanko kansallista turvallisuutta koskevaa poikkeusta soveltaa.¹²⁷ Lisäksi Yhdistyneen kuningaskunnan sisäministeriön ohjeissa todetaan, että kansallisia turvallisuustodistuksia voidaan soveltaa henkilötietoihin, jotka voidaan yksilöidä erikseen, tai ne voivat kattaa laajemman henkilötietoryhmän. Niitä voidaan käyttää ennakoiden tai takautuvasti.¹²⁸ Sen vuoksi kansallista turvallisuutta koskevaa poikkeusta voidaan soveltaa silloin, kun tiedustelupalvelut siirtävät henkilötietoja kolmansiin maihin ilman kansallista turvallisuustodistusta.

---

¹²⁷ Ks. Yhdistyneen kuningaskunnan sisäministeriö, The Data Protection Act 2018, National Security Certificates Guidance, elokuu 2020, 3 kohta, s. 3.

¹²⁸ Ks. Yhdistyneen kuningaskunnan sisäministeriö, The Data Protection Act 2018, National Security Certificates Guidance, elokuu 2020, 5 kohta, s. 4.

189. Tietosuojaneuvosto panee lisäksi merkille, että esimerkiksi MI5:n kansallisessa turvallisuustodistuksessa DPA/S27/Security Service¹²⁹ vahvistetaan, että 24. heinäkuuta 2024 saakka henkilötietoihin, joita käsitellään turvallisuuspalvelua varten, sen puolesta, sen pyynnöstä tai sen avustamana tai jos tällainen käsittely on tarpeen vuoden 1989 turvallisuuspalvelulain (Security Service Act 1989) 1 §:ssä kuvattujen turvallisuuspalvelun tehtävien asianmukaisen suorittamisen edistämiseksi, ei sovelleta Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön säännöksiä, jotka vastaavat yleisen tietosuoja-asetuksen V lukua siltä osin kuin on kyse henkilötietojen siirtämisestä kolmansiin maihin tai kansainvälisille järjestöille. Vaikka muissa julkisesti saatavilla olevissa kansallisissa turvallisuustodistuksissa ei vahvisteta poikkeusta vuoden 2018 tietosuojalain 109 §:n säännöksiin, on muistettava, että kansallisen turvallisuustodistuksen teksti voidaan jättää julkaisematta osittain tai kokonaan, jos sen julkaiseminen olisi vastoin kansallisen turvallisuuteen liittyjä etuja, yleisen edun vastaista tai voisi vaarantaa kenen tahansa henkilön turvallisuuden.
190. Arvioidessaan päätösehdotusta näiden säännösten osalta tietosuojaneuvosto toteaa yleisesti, että tällaista tietojen luovuttamista koskeviin suoja-toimiin sisältyy ainoastaan vaatimus siitä, että tietojen vastaanottaja noudattaa vaatimuksia, jotka koskevat tietojen suojaa, tietojen luovuttamista ainoastaan siihen, mikä on tarpeen, tietojen säilyttämistä ja tietojen saatavuuden rajoittamista rajalliseen määrään henkilöitä. Näin ollen **tietosuojaneuvosto korostaa, että kun on kyse tietojen luovuttamisesta ulkomaille, Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä säädetyn kansallista turvallisuutta koskevan poikkeuksen soveltaminen voi johtaa tilanteisiin, joissa suoja-toimia, joilla varmistetaan, että käyttötarkoitussidonnaisuuden, tarpeellisuuden ja oikeasuhteisuuden periaatteita sekä yksityishenkilöiden oikeuksia sekä valvontaa ja oikeussuojakeinoja koskevia oikeuksia ei täysimittaisesti tarjota tai kunnioiteta kohdemaana olevassa kolmannessa maassa. Tietosuojaneuvosto suosittelee siksi, että komissio tutkii tarkemmin Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä säädettyjä yleisiä suoja-toimia, kun on kyse tietojen luovuttamisesta ulkomaille, erityisesti kansallista turvallisuutta koskevien poikkeusten soveltamisen kannalta.**

4.3.2.2. Tietojen luovuttaminen ulkomaille ja tiedustelutietojen jakaminen kansainvälisen yhteistyön puitteissa

191. Tietosuojaneuvosto panee myös merkille, että komissio ei ole ottanut tietosuojan riittävyyttä arvioidessaan huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan ja kolmansien maiden tai kansainvälisten järjestöjen välillä tehtyjä voimassa olevia kansainvälisiä sopimuksia, joissa voisi olla erityisiä määräyksiä, jotka koskevat tiedustelupalvelujen suorittamaa henkilötietojen kansainvälistä siirtoa kolmansiin maihin.
192. Tietosuojaneuvosto korostaa myös, että komission arvio perustuu pääasiassa vuoden 2018 tietosuojalain 4 osan arviointiin, ja tietosuojaneuvosto on erityisen huolissaan siitä, että vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevassa laissa keskitytään ulkomaisten kumppanien kanssa toteutettavaa tiedustelutietojen vaihtoa koskeviin pyyntöihin, mutta siinä ei käsitellä muita tiedustelutietojen jakamisen muotoja. Tietosuojaneuvosto toteaa tältä osin, että komission päätösehdotuksessa ei viitata Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntökehityksen ja Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen viestintätiedustelusopimuksen väliseen yhteyteen tai arvioida sitä. Yhdysvaltojen kansallinen turvallisuusvirasto (National Security Agency, jäljempänä 'NSA') totesi äskettäin tämän sopimuksen 75-vuotispäivän kunniaksi antamassaan lausunnossa, että kumppanuus mahdollistaa tietojen jakamisen GCHQ:n ja NSA:n välillä mahdollisimman vähäisin rajoituksin ja että tällä

---

¹²⁹ Ks. DPA/S27/Security Service, vuoden 2018 tietosuojalain 27 §, Certificate of the Secretary of State, 24. heinäkuuta 2019, (<https://ico.org.uk/media/about-the-ico/documents/nscs/2615660/nsc-part-2-mi5-201908.pdf>).

uraaurtavalla sopimusasiakirjalla on luotu Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen tiedustelualan ammattilaisille viestintä-, käänös-, analyysi- ja koodinmurtotietojen jakamista koskevat toimintaperiaatteet ja menettelyt.¹³⁰ Tästä sopimuksesta on tullut perusta myös muille tiedustelukumppanuuksille Australian, Kanadan ja Uuden-Seelannin kanssa.

193. Tämän sopimuksen ja sen erityisten määräysten salainen luonne asettaa vakavan haasteen lainsäädännön selkeydelle ja ennakoitavuudelle siltä osin kuin kyse on Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten kansalliseen turvallisuuteen liittyvistä syistä keräämien tietojen myöhemmästä käytöstä ja niiden luovuttamisesta ulkomaille. Tässä yhteydessä tietosuojaneuvosto muistuttaa, että Euroopan unionin tuomioistuin on EU:ssa taatun tietosuojan tason osalta korostanut, että lainsäädännössä, jolla puututaan henkilötietojen suojaa koskevaan perusoikeuteen, on ”*säädettyjä selvistä ja täsmällisistä toimenpiteiden laajuutta ja soveltamista koskevista säännöistä, joissa asetetaan vähimmäisvaatimukset, jotta henkilöillä, joiden henkilötiedot ovat kyseessä, on riittävät takeet, joiden avulla heidän tietonsa voidaan tehokkaasti suojata väärinkäytön vaaroilta sekä kaikenlaiselta näiden tietojen laittomalta saannilta ja käytöltä. Tarve tällaisista takeista on tärkeä varsinkin silloin, kun henkilötietoja käsitellään automaattisesti ja on olemassa huomattava vaara laittomasta pääsystä näihin tietoihin*”¹³¹. Tietosuojaneuvosto katsoo näin ollen, että komission olisi osana tietosuojan riittävyttä koskevaa arviointiaan tarkasteltava Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen viestintätiedustelusopimuksen vaikutusta.
194. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on arvioinut 13. syyskuuta 2018 asiassa Big Brother Watch antamansa tuomion ensimmäisessä jaksossa Yhdistyneen kuningaskunnan tiedustelutietojen jakamista koskevaa järjestelmää ja erityisesti Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen viestintätiedustelusopimusta. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin totesi, että RIPA-lakiin ei sisälly oikeudellista kehystä, jonka nojalla Yhdistyneen kuningaskunnan tiedustelupalvelut voivat pyytää siepattua aineistoa ulkomaisilta tiedusteluviranomaisilta. Maaliskuun viidentenä päivänä 1946 tehdyssä Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen välisessä viestintätiedustelusopimuksessa sallitaan nimenomaisesti aineiston vaihto Yhdysvaltojen ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä¹³². Lisäksi tuomioistuin katsoi, että tiedustelutietojen pyytämiseksi ulkomaisilta tiedustelupalveluilta on olemassa lakiin perustuva peruste ja että laki on riittävän helposti saatavilla.¹³³ Vaikka Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on todennut, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklaa ei ole rikottu¹³⁴ tiedustelutietojen jakamista koskevan järjestelmän osalta, tietosuojaneuvosto panee merkille, että tämä tuomio on nyt saatettu suuren jaoston käsiteltäväksi, ja sen päätös on edelleen vireillä. Tietosuojaneuvosto toteaa myös, että tuomari Koskelon tästä tuomiosta antamassa osittain yhtäpitävässä ja osittain eriävässä mielipiteessä, johon tuomari Turković yhtyi¹³⁵, katsotaan, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklaa on rikottu tiedustelutietojen jakamista koskevan järjestelmän osalta. Siinä todetaan, että on helppoa hyväksyä periaate, jonka mukaan kaikki järjestelyt, joiden nojalla siepattuja viestintätietoja hankitaan ulkomaisten tiedustelupalvelujen kautta, riippumatta siitä, perustuuko tietojen hankkiminen pyyntöihin suorittaa tällaista tietojen sieppaamista tai välittää sieppaamisen tuloksia, eivät saisi johtaa niiden suoja toimien kiertämiseen,

---

¹³⁰ Ks. NSA:n lehdistötiedote, GCHQ and NSA Celebrate 75 Years of Partnership, 5. helmikuuta 2021 (<https://www.nsa.gov/News-Features/Feature-Stories/Article-View/Article/2494453/gchq-and-nsa-celebrate-75-years-of-partnership/>).

¹³¹ Ks. asiassa Schrems I annetun tuomion 91 kohta.

¹³² Ks. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asiassa Big Brother Watch antaman tuomion 425 kohta.

¹³³ Ks. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asiassa Big Brother Watch antaman tuomion 427 kohta.

¹³⁴ Ks. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asiassa Big Brother Watch antaman tuomion 448 kohta.

¹³⁵ Ks. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin, asiassa Big Brother Watch annettu tuomio, tuomari Koskelon osittain yhtäpitävä ja osittain eriävä mielipide, johon tuomari Turković yhtyi.

jotka on otettava käyttöön kotimaisten viranomaisten suorittaman valvonnan yhteydessä (ks. 216, 423 ja 447 kohta). Muunlainen lähestymistapa olisi itse asiassa epäuskottava.

195. Kuten useissa tiedotusvälineiden ja kansalaisjärjestöjen raporteissa¹³⁶¹³⁷ korostetaan, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen viestintätiedustelusopimuksen viimeisin versio on vuodelta 1956, jonka jälkeen viestintäteknologia ja signaalitiedustelun luonne ovat muuttuneet merkittävästi. Tiedotusvälineiden raporteista on käynyt esimerkiksi ilmi, että GCHQ sieppaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitsevien merenalaisten kaapelien kautta kulkevia tietoja ja asettaa niitä NSA:n saataville.¹³⁸
196. Tietosuojaneuvoston kannalta keskeinen tiedustelutietojen vaihtoon liittyvä kysymys on se, sovelletaanko vuoden 2018 tietosuojalain 109 §:ää ja vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain säännöksiä edelleen silloin, kun Yhdistyneen kuningaskunnan tiedustelupalvelut toimivat Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen viestintätiedustelusopimuksen mukaisesti. Toinen arvioitava keskeinen tekijä on se, vaikuttavatko tämän sopimuksen määräykset tai tosiasiallinen soveltaminen niiden henkilötietojen suojan tasoon, joita ollaan siirtämässä ETA:sta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, tai mahdollistavatko ne muiden kolmansien maiden tiedustelupalvelujen suoran pääsyn henkilötietoihin ja tietojen hankkimisen.
197. Sen lisäksi, että tietosuojaneuvosto suhtautuu varauksellisesti vuoden 2018 tietosuojalain 4 osan ja siihen liittyvän kansallista turvallisuutta koskevan poikkeuksen perusteella tapahtuvaan tietojen ulkomaille luovuttamiseen sekä vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain puitteissa esitettyihin pyyntöihin, **se on huolissaan muista tietojen jakamisen ja luovuttamisen muodoista, jotka perustuvat muihin välineisiin ja erityisesti Yhdistyneen kuningaskunnan muiden kolmansien maiden kanssa tekemiin erilaisiin kansainvälisiin sopimuksiin, varsinkin silloin, kun nämä välineet, kuten Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen viestintätiedustelusopimus, ovat edelleen kansalaisten ulottumattomissa. Tällaisen sopimuksen vaikutus voisi johtaa sellaisten yksilöityjen suojaomien kiertämiseen, jotka koskevat henkilötietojen saatavuutta ja käyttöä kansalliseen turvallisuuteen liittyvissä tarkoituksissa.**
198. Tietosuojaneuvosto on samaa mieltä Yhdistyneiden kansakuntien erityisraportoijan Joe Cannataccin kanssa siitä, että tiedustelutietojen jakaminen ei saa johtaa takaporttiin, jonka kautta voidaan hankkia tiedustelutietoja tai jolla voidaan helpottaa muiden ilman kansallisia suojaomina suorittamaa tiedustelutietojen hankkimista, eikä puutteeseen, jonka kautta ulkomaiset hallitukset, joiden yksityisyyden suoja (tai muita ihmisoikeuksia) koskevat normit ovat alhaisemmat, voivat hankkia Yhdistyneen kuningaskunnan tiedustelupalveluilta tiedustelutietoja, jotka voivat johtaa ihmisoikeusloukkauksiin.¹³⁹
199. Lisäksi **tietosuojaneuvosto katsoo, että se, että kolmansien maiden kanssa tehdään tiedusteluyhteistyötä koskevia kahden- tai monenvälisiä sopimuksia, joilla tarjotaan**

¹³⁶ Ks. BBC:n artikkeli, Diary reveals birth of secret UK-US spy pact that grew into Five Eyes, 5. maaliskuuta 2021 (<https://www.bbc.com/news/uk-56284453>).

¹³⁷ Ks. Privacy International, Policy Briefing - UK Intelligence Sharing Arrangements, huhtikuu 2018 (<https://privacyinternational.org/sites/default/files/2018-04/Privacy%20International%20Briefing%20-%20Intelligence%20Sharing%20%28UK%29%20FINAL.pdf>).

¹³⁸ Ks. The Guardian, GCHQ taps fibre-optic cables for secret access to world's communications, 21. kesäkuuta 2013 (<https://www.theguardian.com/uk/2013/jun/21/gchq-cables-secret-world-communications-nsa>).

¹³⁹ Ks. oikeutta yksityisyyteen käsittelevän erityisraportoijan Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneeseen kuningaskuntaan tekemänsä matkan päätteeksi antama loppuraportti, Lontoo, 29. kesäkuuta 2018 (<https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=23296&LangID=E#:~:text=Intelligence%20sharing%20must%20not%20result,UK%20intelligence%20that%20could%20give>).

oikeusperusta henkilötietojen suoralle sieppaukselle ja hankinnalle tai niiden siirtämiselle näihin maihin, voi myös vaikuttaa merkittävästi kerättyjen tietojen myöhemmän käytön edellytyksiin, sillä tällaisilla sopimuksilla on todennäköisesti Yhdistyneen kuningaskunnan arvioitua tietosuojalainsäädäntöä koskeva vaikutus.

4.3.3. Valvonta

200. Tietosuojaneuvosto korostaa, että on tärkeää, että riippumattomat valvontaviranomaiset valvovat kattavasti tietosuojan riittävää tasoa. Perusoikeuskirjan 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun valvontaviranomaisten riippumattomuuden takaamisen tarkoituksena on varmistaa, että henkilötietojen käsittelyssä sovellettavien yksityishenkilöiden suojelua koskevien sääntöjen noudattamista valvotaan tehokkaasti ja luotettavasti.
201. Kun henkilötietoihin saadaan pääsy kansalliseen turvallisuuteen liittyviin tarkoituksiin ja niitä käytetään samoihin tarkoituksiin, valvontatehtävää hoitavat pääasiassa IPC ja oikeusvaltuutetut (judicial commissioner).
202. **Tietosuojaneuvosto tunnustaa yleisesti, että oikeusvaltuutettujen käyttöönotto vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevalla lailla on merkittävä parannus.** Edellä esitetyn pyynnön mukaisesti komissiota pyydetään arvioimaan tarkemmin oikeusvaltuutettujen riippumattomuutta ja erityisesti sitä, missä määrin IPC:n ja IPC:n toimiston (Investigatory Powers Commissioner’s Office, jäljempänä ’IPCO’) riippumattomuus on oikeudellisesti turvattu, sillä siitä ei säädetä vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevassa laissa. Tämä on erittäin tärkeää, sillä IPC tekee päätöksen hallituksen valituksista, jos **oikeusvaltuutettu on hylännyt valvontatoimenpidettä** koskevan hakemuksen.
203. IPC:llä on sekä ennako- että jälkikäteisvalvontatehtäviä. Ennakovalvonnan osalta tietosuojaneuvosto katsoo, että oikeusvaltuutetun tehtävänä on hyväksyä yksittäisissä tapauksissa erilaisia valvontatoimenpiteitä, mukaan lukien kohdennettu tietojen sieppaaminen ja laajamittainen viestintätietojen hankkiminen. Tietosuojaneuvosto toteaa lisäksi, että valvontatoimenpiteiden ennakkohyväksyntää ei voida johtaa Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä valvontatoimenpiteiden oikeasuhteisuutta koskevana ehdottomana vaatimuksena.¹⁴⁰
204. Tietosuojaneuvosto katsoo kuitenkin, että tällaisen valvonnan tehokkuuden arvioimiseksi on tarpeen selkeyttää edelleen tilanteita, joissa lainmukainen tietojen sieppaaminen ilman oikeusvaltuutettujen ennakkohyväksyntää on mahdollista.
205. Komissio mainitsee päätösehdotuksensa alaviitteissä 201 ja 266 erityiset rajoitetut tapaukset, joista säädetään vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain 44–52 §:ssä kohdennetun tietojen sieppaamisen osalta. Tietosuojaneuvosto toteaa, että vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain 45–51 §:ssä säädetään poikkeuksista, joiden väitetään olevan sellaisia poikkeuksia, joita tiedustelupalvelut eivät käytä säännöllisesti. Lisäksi **tietosuojaneuvosto katsoo, että tapauksissa, joissa sovelletaan poikkeuksia** (esimerkiksi televiestintä- ja postipalvelujen tarjoajat), oikeusvaltuutetun ennakkohyväksyntä on hankittava siinä tapauksessa, että lainvalvontaviranomaiset tai tiedustelupalvelut **pyytävät** pääsyä näihin tietoihin, ja **pyytää komissiota vahvistamaan päätöksessään, että tämä pitää paikkansa.**

---

¹⁴⁰ Se toteaa kuitenkin myös, että kun Euroopan unionin tuomioistuin mitätöi Privacy Shield -päätöksen asiassa Schrems II annetussa tuomiossa, se pani merkille, että Yhdysvaltojen lainsäädännön nojalla niin kutsuttu FISA-tuomioistuin ei ”anna lupaa yksittäisille valvontatoimenpiteille. Sen sijaan se hyväksyy valvontaohjelmia (kuten PRISM, UPSTREAM) [...] vuotuisten sertifiointihakemusten perusteella” (179 kohta).

206. Tietosuojaneuvosto myöntää, että vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain 44 §:n 2 momentissa sallitaan viestinnän sieppaaminen, jos yksi osapuolista (lähettäjä tai vastaanottaja) on antanut suostumuksensa ja jos siihen on saatu lupa RIPA 2000 -lain tai Skotlannin vuoden 2000 tutkintavaltuuksia koskevan lain (Regulation of Investigatory Powers (Scotland) Act 2000 (2000 asp 11)) nojalla. Tämä vastaa aiempaa oikeudellista tilannetta, joka vallitsi ennen oikeusvaltuutettujen perustamista. Tietosuojaneuvosto **kehottaa** komissiota selventämään, tarkoittaako tämä sitä, että tapauksissa, joissa on annettu yksipuolinen suostumus, ennakkohyväksyntämenettelyä ei sovellettaisi lainkaan.
207. Jälkikäteisvalvonnan osalta on myös tärkeää varmistaa, että tehokas ja aukoton riippumaton valvonta varmistetaan erityisesti silloin, kun ei suoriteta ennakkovalvontaa.
208. Tietosuojaneuvosto panee merkille, että vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain 48–52 §:n osalta suoritetaan oikeusvaltuutetun jälkikäteistarkastus, ja se **kehottaa komissiota selventämään, minkä vaatimusten mukaisesti ja kenen aloitteesta tällainen jälkitarkastus suoritetaan.**
209. IPC:n ei vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain 229 §:n 4 momentin mukaisesti pidä seurata tiettyjen tehtävien hoitamista. Tältä osin tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota selventämään vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain 229 §:n 4 momentin d ja e kohdan säännöksiä, jotka koskevat lain käytännön vaikutusta IPC:n tarkastelua koskeviin valtuuksiin. **Tietosuojaneuvosto katsoo, että ICO on toimivaltainen valvontaviranomainen, kun sovelletaan vuoden 2016 tutkintavaltuuksia koskevan lain 229 §:n 4 momentin mukaisia poikkeuksia, ja tietosuojaneuvosto pyytää komissiota vahvistamaan päätöksessään, että tämä pitää paikkansa.**
210. **Vaikuttaa siltä, että kun IPC suorittaa jälkikäteisvalvontaa, sen tehtävä rajoittuu** suositusten antamiseen tapauksissa, joissa vaatimuksia ei noudateta, ja rekisteröidylle ilmoittamiseen tapauksissa, joissa virhe on vakava ja jos on yleisen edun mukaista, että henkilölle ilmoitetaan asiasta. **Tietosuojaneuvosto pyytää komissiota selventämään, miten IPCO voi tehokkaasti varmistaa lainsäädännön noudattamisen.**
211. **Tietosuojaneuvosto katsoo myös, että henkilöt, joita asia koskee, eivät voi suoraan kääntyä IPCO:n puoleen, vaan niiden on tehtävä valitus ICO:lle, jolla on kuitenkin rajallinen toimivalta kansallisen turvallisuuden alalla. Tietosuojaneuvosto kehottaa siksi komissiota selventämään tarkemmin, miten on oikeudellisesti varmistettu, että IPCO käsittelee valitukset näissä tapauksissa.**

4.3.4. Muutoksenhaku

212. Kun otetaan huomioon Euroopan unionin tuomioistuimen asioissa Schrems I ja Schrems II antamat tuomiot, on selvää, että perusoikeuskirjan 47 artiklassa tarkoitetuilla tehokkailla oikeussuojakeinoilla on keskeinen merkitys arvioitaessa kolmannen maan lainsäädännön riittävyyttä. Tuomiot ovat myös osoittaneet, että tässä yhteydessä on kiinnitettävä erityistä huomiota tehokkaaseen oikeussuojaan, kun on kyse kansallisen turvallisuuteen liittyvästä pääsystä henkilötietoihin.
213. **Tietosuojaneuvosto toteaa, että Yhdistynyt kuningaskunta on perustanut IPT:n. IPT on toimivaltainen käsittelemään tapauksia, joissa käsitellään lainvalvontaviranomaisten ja tiedustelupalvelujen käyttämiä tutkintavaltuuksia. Tietosuojaneuvoston käsityksen mukaan IPT toimii perusoikeuskirjan 47 artiklassa tarkoitettuna asianmukaisena tuomioistuimena. Komissiota pyydetään vahvistamaan IPT:n toimivallan osalta, että sillä on kaikki päätösehdotuksen johdanto-osan 262 kappaleessa mainitut valtuudet riippumatta oikeusperustasta, jonka nojalla kantelu tehdään.**

214. Tiedustelupalvelujen suorittama tarkkailu tarkoittaa usein sitä, että valvonnan kohde, eli rekisteröity, ei ole tietoinen tarkkailusta eikä tule olemaan siitä tietoinen. Tässä yhteydessä tietosuojaneuvosto on joutuessaan analysoimaan Yhdysvaltojen lainsäädäntöä useaan otteeseen ilmaissut huolensa valvontaa koskevissa tapauksissa sovellettavasta puhevaltaa koskevasta vaatimuksesta (standing requirement), sellaisena kuin sitä tulkitaan Yhdysvaltojen lainsäädännössä. Tätä taustaa vasten tietosuojaneuvosto toteaa, että IPT:lle tehtävässä kantelussa edellytetään ainoastaan ”uskomustestiä” (belief test), jonka mukaan kantelijan on osoitettava, että hän on mahdollisesti vaarassa joutua jonkin toimenpiteen kohteeksi.
215. Tietosuojaneuvosto kiinnittää IPT:tä analysoidessaan erityistä huomiota myös siihen, että IPT:n toiminnan on toistuvasti todettu olevan Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaista, sellaisena kuin Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on sitä tulkinnut.